

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

İLKÖĞRETİM OKULLARI İKİNCİ KADEMEDE
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYE İLİŞKİN GÖRÜŞLER
(DİYARBAKIR VE ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Yrd. Doç. Dr. Çetin SEMERCİ

HAZIRLAYAN

Alpaslan YILDIRIM

ELAZIĞ – 2006

ONAY

T.C.

FIRAT ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

**İLKÖĞRETİM OKULLARI İKİNCİ KADEMEDE
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYE İLİŞKİN GÖRÜŞLER
(DİYARBAKIR VE ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bu tez / / 2006 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Danışman

Üye

Üye

Yrd. Doç. Dr. Çetin SEMERCİ

Yukarıdaki Jüri üyelerinin İmzaları Tasdik Olunur.

Doç. Dr. Ahmet AKSİN

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖZET**Yüksek Lisans Tezi****İLKÖĞRETİM OKULLARI İKİNCİ KADEMEDE
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYE İLİŞKİN GÖRÜŞLER
(DİYARBAKIR VE ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ)****Alpaslan YILDIRIM****Fırat Üniversitesi****Sosyal Bilimler Enstitüsü****Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı****Ocak– 2006; Sayfa: XIII + 120**

Bu araştırmanın temel amacı, “İlköğretim okullarında (6, 7, 8. Sınıflar) ölçme ve değerlendirmeye ilişkin görüşlerin (Diyarbakır ve Elazığ İli Örneği)” belirlenmesidir.

Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma, Diyarbakır ve Elazığ illerinde, toplam 113 ilköğretim okulunda bulunan 243 öğretmen ve 335 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Uygulanan anket sonucunda öğretmenlerin ve öğrencilerin, ölçme ve değerlendirmeye ilişkin görüşleri değerlendirilmiştir. Bu amaçla araştırmacı tarafından hazırlanan 32 maddelik öğretmen anketi ile 22 maddelik öğrenci anketi deneklere uygulanmıştır. Veriler bilgisayar ortamında ve SPSS istatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada frekans, yüzde ve ki-kare istatistik işlemleri kullanılmıştır.

Elde edilen bulgulardan bazıları aşağıda verilmiştir.

1. Araştırma kapsamına giren illerdeki devlet ve özel ilköğretim okullarında ölçme aracı olarak uzun cevap gerektiren soruların daha fazla kullanıldığı sonucu ortaya çıkmıştır.

2. Devlet ve özel ilköğretim okullarında ölçme araçlarının öğrenci başarısını kısmen ölçtüğü sonucu ortaya çıkmıştır.

3. Devlet ve özel ilköğretim okullarında eğitim gören öğrenciler açısından sınav başarısını en fazla olumsuz etkileyen faktörün heyecan ve kaygı olduğu sonucuna varılmıştır.

4. Diyarbakır ve Elazığ ilindeki okulların genelinde öğrencilerin sınav soruları ile ilgili en fazla şikayetçi oldukları unsurun, soruların uzun ve kendi içinde bölümlere ayrılması olduğu sonucuna varılmıştır.

Sonuçta, öğrencilerin ölçme araçları hakkındaki görüşlerinin dikkate alınması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İlköğretim, ölçme, değerlendirme.

ABSTRACT
MASTER THESIS

**THE IDEAS ABOUT MEASUREMENT AND EVALUATION IN PRIMARY
SCHOOLS SECOND STAGE
(THE SAMPLE OF DIYARBAKIR AND ELAZIG PROVINCE)**

Alpaslan YILDIRIM
Firat University
Institute of Social Sciences
Department of Educational Sciences
January – 2006, Page: XIII + 120

The basic aim of this research is to determine of ideas about measurement and evaluation in primary schools (6., 7., 8. classrooms).

The survey method is used in this research. The research is made in Diyarbakir and Elazig. The questionnaires were applied 243 primary schools teachers and 335 students in the 113 primary schools. Questionnaires comprised with 32 questions for teachers and 22 questions for students. Data were analysed using SPSS 10.0.

Some findings were following:

1. As a result of research open ended questions were preferred by the teachers as a measurement tool in the state and private primary schools.
2. Student achievement could be measured partially by measurement tools in the state and private primary schools.
3. Excitement and anxiety were found to be most important negative factor on examination success of the students in the state and private primary schools.
4. The most complaining matter of the students about questions during exams was long and detailed question in the state and private primary schools in Diyarbakir and Elazig.

Key Words: Primary schools, measurement, evaluation.

İÇİNDEKİLER

	SAYFA
ONAY.....	II
ÖZET.....	III
ABSTRACT.....	V
İÇİNDEKİLER.....	VI
TABLolar LİSTESİ.....	IX
ÖNSÖZ.....	XIII

BÖLÜM I

GİRİŞ.....	1
1.1. Problem.....	2
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4. Sayıtlar.....	4
1.5. Sınırlılıklar.....	4
1.6. Tanımlar.....	4

BÖLÜM II

İLGİLİ LİTERATÜRÜN İNCELENMESİ.....	5
2.1. Kavramlar (Ölçme ve Değerlendirme).....	5
2.1.1. Ölçme.....	5
2.1.2. Değerlendirme.....	5
2.2. Ölçme ve Değerlendirmenin Gerekliliği.....	6
2.3. Ölçme Aracında Bulunması Gereken Özellikler.....	6
2.3.1. Geçerlik.....	6
2.3.2. Güvenirlik.....	7
2.3.3. Kullanışlılık.....	7
2.3.4. Ayırtedicilik.....	7
2.3.5. Objektiflik.....	7
2.3.6. Örnekleyicilik.....	7
2.4. Ölçme Araçları.....	8
2.4.1. Yazılı Yoklama.....	8

2.4.2. Kısa Cevaplı Testler.....	10
2.4.3. Sözlü Sınavlar.....	10
2.4.4. Eşleştirmeli Sorular.....	11
2.4.5. Doğru-Yanlış Testleri.....	12
2.4.6. Çoktan Seçmeli Testler.....	12
2.4.7. Ödev ve Projeler.....	14
2.5. Ölçme Hataları.....	14
2.6. Ölçek Türleri.....	15
2.6.1. Sınıflama Ölçeği.....	16
2.6.2. Sıralama Ölçeği.....	16
2.6.3. Eşit Aralıklı Ölçek	16
2.6.4. Oranlı Ölçek.....	16
2.7. İlköğretim Kurumlarında Öğrenci Başarısının Değerlendirilmesi.....	17
2.7.1. Not Verme.....	17
2.7.2. Öğrenci Başarısının Değerlendirilmesinde Kullanılan Ölçütler.....	18
2.8. İlköğretimde Ölçme ve Değerlendirme İlkeleri.....	20
2.9. İlköğretimde Ölçme ve Değerlendirmenin Yasal Dayanakları.....	21
2.10. İlköğretimde Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Örnek Olaylar.....	22
2.10.1. Örnek Olay 1.....	22
2.10.2. Örnek Olay 2.....	22
2.10.3. Örnek Olay 3.....	23
2.10.4. Örnek Olay 4.....	23
2.11. Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin İlgili Araştırmalar.....	24

BÖLÜM III

YÖNTEM.....	31
3.1. Araştırma Modeli.....	31
3.2. Evren ve Örneklem.....	31
3.3. Veriler ve Toplanması.....	31
3.3.1. Veri Toplama Aracının Özellikleri.....	30
3.4. Verilerin Çözümlemesi.....	32

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUMLAR.....	33
4.1. Kişisel Bilgilere İlişkin Bulgular.....	33
4.1.1. Öğretmen ve Öğrencilere İlişkin Ortak Kişisel Bulgular.....	33
4.1.2. Öğretmenlere İlişkin Kişisel Bulgular.....	34
4.1.3. Öğrencilere İlişkin Kişisel Bulgular.....	36
4.2. Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	37
4.3. Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Öğrenci Görüşleri.....	69

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER.....	91
SONUÇ ve TARTIŞMA.....	91
ÖNERİLER.....	103
KAYNAKLAR.....	104
EKLER.....	107
ÖĞRETMEN ANKETİ.....	107
ÖĞRENCİ ANKETİ.....	112
ANKET UYGULAMASI İÇİN ELAZIĞ VALİLİĞİ'NDEN ALINAN İZİN BELGESİ.....	116
ANKET UYGULAMASI İÇİN DİYARBAKIR VALİLİĞİ'NDEN ALINAN İZİN BELGESİ.....	118
ÖZGEÇMİŞ.....	120

TABLolar LİSTESİ**Sayfa**

1. Cinsiyete İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Profili	33
2. Okul Türüne Göre Öğretmen ve Öğrenci Profili	34
3. İllere Göre Öğretmen ve Öğrenci Profili.....	34
4. Yaşa Göre Öğretmen Profili	35
5. Branşa Göre Öğretmen Profili	35
6. Hizmet Yılına Göre Öğretmen Profili	36
7. Aldığı Eğitim Türüne Göre Öğretmen Profili	36
8. Sınıfa Göre Öğrenci Profili	37
9. Veli Mesleğine Göre Öğrenci Profili	37
10. Devlet ve Özel İlköğretim Okullarında Kullanılan Ölçme Araçları	38
11. Sınav Kağıtlarını Nasıl Okuduklarına İlişkin Görüşleri	39
12. Öğretmenlerin Sınav Türünü Belirlerken Öğrenci Görüşlerini Dikkate Alıp Almadıklarına İlişkin Görüşleri	40
13. Öğretmenlerin Sınavlarda Soru Hazırlarken Dersin Kapsadığı Konularla İlişkili Olarak Hangi Yolu İzlediklerine İlişkin Görüşleri	41
14. Öğretmenlerin Soruların Güçlük Dereceleri Bakımından Hangi Ölçütleri Kullandıklarına İlişkin Görüşleri	42
15. Öğretmenlerin Bir Sınavda Sordukları Soruyu Başka Bir Sınavda Sorup Sormadıklarına İlişkin Görüşleri	43
16. Öğretmenlerin Sınav Sorularına Ait Puan Takdir Etme Yoluna İlişkin Görüşleri ..	44
17. Öğretmenlerin Öğrencilerini Yapacağı Sınav Konusunda Bilgilendirip Bilgilendirmediğine İlişkin Görüşleri	45
18. Öğretmenlerin Yaptığı Sınav Sonucu Öğrencilerin Çoğunluğu Yetersiz Puan Almış İse Ne Yapacaklarına İlişkin Görüşleri	46
19. Öğretmenlerin Öğrenci Başarısını Değerlendirmede Kullandığı Ölçüte İlişkin Görüşleri	47

20. Öğretmenlerin Uygulayacağı Sınav Türünü Belirlerken Kime Danışacağına İlişkin Görüşleri	48
21. Öğretmenlerin Sınavın Değerlendirmesini Nasıl Yaptığına İlişkin Görüşleri	49
22. Öğretmenlerin Sayısal Derslerin Sınavlarında Sınav Kağıtlarını Puanlarken Nasıl Bir Yol İzlediğine İlişkin Görüşleri	50
23. Öğretmenlerin Sözel Derslerin Sınavlarında Sınav Kağıtlarını Puanlarken Nasıl Bir Yol İzlediğine İlişkin Görüşleri	51
24. Öğretmenlerin Öğrenci Başarısını Değerlendirirken Hata Yapmamak İçin Ne Yaptıklarına İlişkin Görüşleri	52
25. Öğretmenlerin Yazılı Sınavlarda Sordukları Soruların Bilişsel Alanın Hangi Alt Basamağıyla Daha Fazla İlgili Olduğuna İlişkin Görüşleri	53
26. Öğretmenlerin Sınav Sayısına İlişkin Görüşleri	54
27. Öğretmenlerin Sınavlarda Başarıyı En Fazla Olumsuz Etkileyen Faktöre İlişkin Görüşleri	55
28. Öğretmenlerin Sınavların Öğrenci Başarısını Ölçüp Ölçmediğine İlişkin Görüşleri..	56
29. Öğretmenlerin Sınıfta Öğrencilerin Büyük Çoğunluğu Düşük Not Almış İse Bunun Sebebi Ne Olabilir Sorusuna İlişkin Görüşleri	57
30. Öğretmenlerin Uzun Cevap Gerektiren Soruların (Klasik Sınav) Yaygın Bir Biçimde Kullanılmasının En Önemli Sebebine İlişkin Görüşleri	58
31. Öğretmenlerin Sınavlarda Uzun Cevap Gerektiren Soruların (Klasik Sınav) Kullanılmasının En Sakıncalı Tarafına İlişkin Görüşleri	59
32. Öğretmenlerin Sınavlarda Kısa Cevap Gerektiren Soruların Kullanılmasının En Önemli Sebebine İlişkin Görüşleri	60
33. Öğretmenlerin Sınavlarda Kısa Cevap Gerektiren Soruların Kullanılmasının En Sakıncalı Tarafına İlişkin Görüşleri	61
34. Öğretmenlerin Sınavlarda Doğru-Yanlış Sorularının Kullanılmasının En Önemli Sebebine İlişkin Görüşleri	62

35. Öğretmenlerin Sınavlarda Doğru-Yanlış Sorularının Kullanılmasının En Sakıncalı Tarafına İlişkin Görüşleri	63
36. Öğretmenlerin Sınavlarda Çoktan Seçmeli Soruların (Test) Kullanılmasının En Önemli Sebebine İlişkin Görüşleri	64
37. Öğretmenlerin Sınavlarda Çoktan Seçmeli Soruların (Test) Kullanılmasının En Sakıncalı Tarafına İlişkin Görüşleri	65
38. Öğretmenlerin Sınavlarda Ödev Ve Projelerin Kullanılmasının En Önemli Sebebine İlişkin Görüşleri	66
39. Öğretmenlerin Sınavlarda Ödev Ve Projelerin Kullanılmasının En Sakıncalı Tarafına İlişkin Görüşleri	67
40. Öğrencilerin Sınav Sayısına İlişkin Görüşleri	69
41. Öğrencilerin Sınavlarda Başarıyı En Fazla Olumsuz Etkileyene İlişkin Görüşleri ...	70
42. Öğrencilerin Sınav Sonucu Yetersiz Gelirse Ne Yapacağına İlişkin Görüşleri	71
43. Öğrencilerin Sınav Sonucu Yeterli Gelirse Ne Yapacağına İlişkin Görüşleri	72
44. Öğrencilerin Öğretmenlerin Sınav Kağıtlarını Puanlaması Hakkında Ne Düşündüklerine İlişkin Görüşleri.....	73
45. Öğrencilerin Sınavların Öğrenci Başarısını Ölçüp Ölçmediğine İlişkin Görüşleri	75
46. Öğrencilerin Sınavın Ne Anlam İfade Ettiğine İlişkin Görüşleri	76
47. Öğrencilerin Sınavlarda En Çok Kaygılandırıcı Ve Korkutan Nedene İlişkin Görüşleri	77
48. Öğrencilerin Sınıfta Öğrencilerin Büyük Çoğunluğu Düşük Not Almış İse Bunun Sebebi Ne Olabilir Sorusuna İlişkin Görüşleri	78
49. Öğrencilerin Sınav Soruları İle İlgili En Fazla Şikayetçi Oldukları Nedene İlişkin Görüşleri	78
50. Öğrencilerin Uzun Cevap Gerektiren Soruların (Klasik Sınav) Yaygın Bir Biçimde Kullanılmasının En Önemli Sebebine İlişkin Görüşleri	79
51. Öğrencilerin Sınavlarda Uzun Cevap Gerektiren Soruların (Klasik Sınav) Kullanılmasının En Sakıncalı Tarafına İlişkin Görüşleri	80

52. Öğrencilerin Sınavlarda Kısa Cevap Gerektiren Soruların Kullanılmasının En Önemli Sebebine İlişkin Görüşleri	82
53. Öğrencilerin Sınavlarda Kısa Cevap Gerektiren Soruların Kullanılmasının En Sakıncalı Tarafına İlişkin Görüşleri	83
54. Öğrencilerin Sınavlarda Doğru-Yanlış Sorularının Kullanılmasının En Önemli Sebebine İlişkin Görüşleri	84
55. Öğrencilerin Sınavlarda Doğru-Yanlış Sorularının Kullanılmasının En Sakıncalı Tarafına İlişkin Görüşleri	85
56. Öğrencilerin Sınavlarda Çoktan Seçmeli Soruların (Test) Kullanılmasının En Önemli Sebebine İlişkin Görüşleri	86
57. Öğrencilerin Sınavlarda Çoktan Seçmeli Soruların (Test) Kullanılmasının En Sakıncalı Tarafına İlişkin Görüşleri	87
58. Öğrencilerin Sınavlarda Ödev Ve Projelerin Kullanılmasının En Önemli Sebebine İlişkin Görüşleri	88
59. Öğrencilerin Sınavlarda Ödev Ve Projelerin Kullanılmasının En Sakıncalı Tarafına İlişkin Görüşleri	89

ÖNSÖZ

Ölçme ve değerlendirme her eğitim sürecinin önemli bir unsurudur. Eğitimde nitelik arayışının önemli bir parçasıdır. Ölçme ve değerlendirmenin amacı eğitim kalitesinin ölçülmesi ve iyileştirilmesidir. Bu da yenilenebilir ve güvenilir ölçme araçlarının kullanılmasını gerekli kılmaktadır. Başarı düzeyinin belirlenmesinde değerlendirme sonrasında gösterilen davranışlardaki yeterlilik önemli bir kriterdir.

Ölçme ve değerlendirme konusu eğitimciler tarafından çok eski zamanlardan beri üzerinde düşünülen bir konu olmuştur. Bireyin mevcut durumunu saptamak ve bir üst öğrenmeye geçecek yeterlilikte olup olmadığını belirlemek, bunu geçerli ve güvenilir yöntemlerle yapmak eğitimcileri ölçme ve değerlendirme yöntemleri konusunda değişik arayışlar içerisine sokmuştur.

Bu çalışmada ilköğretim okulları ikinci kademesinde ölçme ve değerlendirmeye ilişkin görüşler irdelenmiştir. Öğrencilerin en doğru ölçme ve değerlendirme yöntemlerine tabi tutularak seviyeleri belirlenmesi gerekmektedir. Öğrenci başarısını artırmak için öğrenci başarısının saptanması yani ölçüm ve değerlendirmenin yapılmasının zorunlu ve gerekli olduğu unutulmamalıdır.

Hazırlamış olduğum bu tezde bana yardımcı olan başta danışmanım Yrd. Doç. Dr. Çetin SEMERCİ ve eşim Aysun YILDIRIM olmak üzere bütün hocalarıma teşekkür ederim.

Elazığ, Ocak 2006

Alpaslan YILDIRIM

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Eğitim bir ülkenin ekonomik, sosyal, siyasi alanlarda ileriye dönük uzun hedeflerinin belirlenmesinde temel bir yapı taşı niteliğindedir. Bir ülkenin gelişmişlik düzeyi o ülkede verilen eğitimin kalitesini göstermektedir.

İnsanlığın var oluşuyla beraber eğitim var olmuştur. Ancak geçmişten günümüze kadar hızlı bir değişim ve gelişim süreci geçirmiştir. İlkel insanlar için eğitim yaşam içerisinde rast gele edinilmiş bilgileri çevrelerindeki insanlara öğretmekten ibaretken günümüzde daha karmaşık bir hal alarak bilinçli bir bilgi edinme, araştırma ve geliştirme süreci halini almıştır

Eğitim günümüzün en önemli yapı taşlarından biridir. Tüm sistemlerin başarılı olması eğitimden elde edilen başarıya bağlıdır. Bu da eğitimin programlı bir şekilde değişip gelişmesi gerektiği sonucunu doğurmuştur. Bir eğitim programı denendikten sonra bunu başarılı olup olmadığını, başarılı ise derecesi ve hangi öğrenciler için başarılı olduğunun bilinmesi gerekir. Bireylerin özellikleri, onlara verilecek eğitimin özellikleri saptanarak anlamlandırılır. Bireyin başarılı olabilmesi ancak eğitimle mümkündür. Başarının yanı sıra başarısızlıklar ve bunların nedenleri de eğitimde kullanılan ölçme ve değerlendirme ile ortaya çıkarılır. Başarısızlıklar en alt düzeye indirilmeye çalışılır.

Ölçme ve değerlendirme eğitimin vazgeçilmez bir parçasıdır. Teorikte elde edilen bilgiler sınıf ortamlarında pratiğe uyarlanır. Elde edilen ölçme ve değerlendirme bulguları verilen eğitimin düzeyini belirler. Eğitim sistemi çağın gereklerine uygun olarak sürekli bir değişim gerektirmektedir. Ülkelerin eğitimdeki başarısı gelişmişlik düzeyi ile bir paralellik teşkil eder.

1.1. Problem

Eğitimde ölçme konusunun gözlemlenmesi doğrudan gözlenebilme özelliği en zor olan unsurlardan biridir. Örneğin el ile yapılan işler dışında yanlışsız ve güzel okuyabilme, iyi konuşabilme gibi özellikler doğrudan gözlenebilir. Bunlarda ölçme konusu olan davranışla gözlenen davranış aynıdır, özdeşdir. Fakat eğitimde genellikle ölçme konusu olan davranış değil de, onunla ilgili olduğu sanılan davranışlar gözlenip, gözlem sonucu asıl ölçme konusu olan davranışa atfedilir. Bu dolaylı ölçme nedeniyle eğitimdeki ölçmeler oldukça zordur. Bu ölçmelerin dolaylı olarak yapılması eğitimdeki ölçme sonuçlarına daha çok hata karışması olasılığını artırır (Tekin, 1977; 16).

Eğitimciler öğrenmeyi bilgileri yazılı sınav veya sözlü yoklama sırasında aktarma yeteneği olarak değil de, daha çok yaşantılara yeni bir biçim verme süreci olarak düşünmektedirler. Öğrenciye verilen notlar yalnızca sınavlarda aldıkları sonuçlara göre oluşturulmamakta, öğrencinin davranışları da öğretmen tarafından not kapsamı içerisinde değerlendirilmektedir.

Değerlendirme ölçmeden daha geniş bir kavramdır. Ölçmeyi de kapsar. Her ölçme çoğu zaman bir değerlendirmeye hizmet eder. Değerlendirmenin temelidir. Ölçümler değerlendirmeyle anlam kazanır. Ölçme sonuçlarına dayanmayan bir değerlendirme güvenilir değildir. Bu nedenle yapılan ölçmelerin hatasız yapılması önem kazanmaktadır.

Günümüz ilköğretim kurumlarında öğrenci başarısı ile ilgili ölçme ve değerlendirmede Milli Eğitim öğretim programı dahilinde ilkeler belirlenmiş olmasına rağmen çeşitli faktörlerden kaynaklanan birçok hata yapılmaktadır. Türk Milli Eğitim sistemi içinde yer alan okullarda görev yapan öğretmen ve yöneticilerimizin büyük çoğunluğu yönetmelik maddelerindeki temel noktaları uygulamada problemler yaşamaktadırlar. Eğitimde var olan ölçme ve değerlendirme sorunları yönetmeliklerdeki boşluklardan, öğretmenlerden, ölçme araçlarından ve benzeri etkenlerden ortaya çıkmaktadır. Ortaya çıkan ölçme ve değerlendirme sorunlarından bazılarını şu başlıklar altında toplayabiliriz (İşman, 1998):

- Sınıf geçme yönetmeliğinin yardımcı olmaması
- Rehberlik ve yönlendirme faaliyetlerinin yetersizliği

- Öğretmenlerin yalnızca sonucu değerlendirmeleri, süreç değerlendirmesinden kaçınmaları
- Değerlendirme esnasında öğrencilerin değişik zeka alanlarına sahip olabilme özelliklerini göz önünde bulundurmamaları
- Öğretmenlerin hazırladığı ölçme araçlarının geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanamaması
- Tanımaya ve yerleştirmeye dönük değerlendirmenin yapılmaması
- Biçimlendirme ve yetiştirmeye yönelik değerlendirmelerin yapılmaması
- Ölçme ve değerlendirme sonuçlarının kullanılmaması
- Sözlü sınavların amacına hizmet edecek şekilde kullanılmaması
- Ödev ve projelerin amacına göre uygulanmaması

Bu anlamda, ölçme ve değerlendirmeye ilişkin birçok sorun bulunmaktadır. Ancak bu konularda yeterince araştırma yapılmadığı gözlenmektedir. Bu araştırmayla ölçme ve değerlendirmeye ilişkin mevcut durumun ortaya konulması planlanmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı “İlköğretim okulları ikinci kademedeki ölçme ve değerlendirmeye ilişkin görüşleri (Diyarbakır ve Elazığ ili örneği)” belirlemektir.

Araştırmanın amacını gerçekleştirmek için aşağıdaki soruya yanıt aranmıştır.

1. Devlet ve özel ilköğretim okullarında mevcut uygulamalarda kullanılan ölçme araçları arasındaki farklılıklar nelerdir?
2. Öğretmenlerin cinsiyet, yaş, okul türü (devlet-özel), branş, hizmet yılı, il ve aldığı eğitim türü değişkenlerine göre ölçme ve değerlendirmeye ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Öğrencilerin cinsiyet, sınıf, okul türü (devlet-özel), il ve veli mesleği değişkenlerine göre ölçme ve değerlendirmeye ilişkin görüşleri nelerdir?

1.3 Araştırmanın Önemi

Ölçme ve değerlendirme konusu hem öğretmenler, hem de öğrenciler için eğitim ve öğretimin en çok önem verilen unsuru olmuştur. Bu önem beraberinde yapılan uygulamalarda

çeşitlilik aranması sonucunu doğurmuştur. Değişik ölçme yöntemleri ve bu yöntemlerin uygulanmasına olanak sağlayacak değişik ölçme araçları geliştirilmiştir.

Eğitimin hangi oranda başarılı olduğunun belirlenmesi. Başarılı olunamıyorsa eğer aksak ve eksik olan noktaların neler olduğu ölçme ve değerlendirme ile saptanmaktadır. Öğrenme sürecinin hangi oranda başarıya ulaştığının yanı sıra karşılaşılan eksiklikler ve aksaklıklar belirlenerek bir sonraki öğrenmeye geçilebilmektedir.

Bu araştırma kapsamında Diyarbakır- Elazığ illerindeki öğretmen ve öğrencilerin ölçme araçlarından yararlanma düzeyleri belirlenmeye çalışılmış ve bu çerçevede aşağıdaki noktalara ışık tutulmuştur.

1. Öğretmenlerin ölçme araçlarına ilişkin görüşleri,
2. Öğrencilerin ölçme araçlarına ilişkin görüşleri.

1.4. Sayıtlar

Araştırmanın sayıtları aşağıda verilmiştir:

1. Araştırmaya katılan öğretmen ve öğrencilerin görüşleri yansız kabul edilecektir
2. Hazırlanacak anket geçerli ve güvenilirdir.

1.5 Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları aşağıda verilmiştir:

1. Bu araştırma 2003-2004 eğitim öğretim yılında Diyarbakır ve Elazığ il merkezlerinde bulunan ilköğretim okullarındaki öğretmen ve öğrencilerle sınırlıdır.
2. Araştırma Diyarbakır ve Elazığ il merkezindeki ilköğretim okullarının ikinci kademesiyle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Ölçme: Gözleme dayalı sonuçların sayı ve sembollerle ifade edilmesidir (Tekin, 1977).

Değerlendirme: Ölçme sonuçlarından zihinsel yargılarla öznel sonuçlar çıkarmadır (Binbaşı Oğlu, 1983).

Ölçme Aracı: Öğrencilerin seviyelerini belirlemek amacıyla geliştirilmiş araçlardır.

BÖLÜM II

İLGİLİ LİTERATÜRÜN İNCELENMESİ

2.1. KAVRAMLAR (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

2.1.1. Ölçme: Bir betimleme işi olan ve hayatımızın birçok alanında karşımıza çıkan ölçmeyi, gözleme dayalı sonuçların sayı ve sembollerle ifade edilmesi olarak tanımlayabiliriz (Tekin, 1977). Örneğin;

- Bilgisayar kablosunun uzunluğu 184 cm.dir.
- Enjektör fabrikasındaki ses şiddeti 56 desibel çıktı.
- Ahmet, Türkçe Öğretimi dersinin final sınavından 78 aldı.

Her nesne veya olgu kendi türünden birim ile ölçülür (Aydın, 1992; 26). Eğitimde ölçme, bireyin bilgi ve becerilere sahip olma derecesini sayı ve sembollerle ortaya çıkarma işidir. Ölçülmek istenen özelliklerin bazıları doğrudan bazıları ise dolaylı gözlenebilmektedir. Bundan dolayı ölçme yapılış şekline göre ikiye ayrılmaktadır:

1-Doğrudan Ölçme: Ölçülmek istenen özelliğin doğrudan gözlenerek sayı ve sembollerle ifade edilmesidir. Terazi ile yapılan ağırlık ölçümleri doğrudan ölçmeye girmektedir.

2-Dolaylı Ölçme: Doğrudan ölçülmesi imkansız olan özelliğin, onunla ilgili başka bir değişken aracılığıyla ölçülmesidir. Eğitim ve öğretim veren kurumlarda yapılan ölçmeler dolaylı ölçme olarak belirtilmiştir.

2.1.2. Değerlendirme: Çeşitli ölçme veya ölçme yerine geçen gözlemler neticesinde varılan yargıyı belirten genel bir terimdir. Ölçme sonuçlarından zihinsel yargılarla öznel sonuçlar çıkarmadır. Eğitim ve öğretimde amaçlara ne derece yaklaşıldığının bir ölçüsünü vermektedir (Binbaşoğlu, 1983). Örneğin;

- Ankara 27 °C, Elazığ 32 °C'dir. Buna göre Elazığ Ankara'dan daha sıcaktır.
- Emre 83 kg., Özay 64 kg'dır. Öyleyse Emre Özay'dan daha ağırdır.
- Matematik dersinin geçme notu 50'dir. Mehmet bu dersten 66 almıştır. Öyleyse Mehmet matematik dersinden geçmiştir.

2.2. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMENİN GEREKLİLİĞİ VE ÖNEMİ

Belli bir alanda bireylerin ne derecede bir öğrenme gücüne ya da düzeyine sahip oldukları ölçmeler yapılarak belirlenir. Ölçme eğitimde de vazgeçilmez bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin öğrenci seçiminde, eğitim ve öğretim güçlüklerinin ortaya çıkarılmasında ve öğretimin değerlendirilmesinde, öğrencileri güdüleyip başarılarının yükseltilmesinde, öğrencilerin rehberlikle ilgili sorunlarının çözümünde, öğrencilerin zeka seviyelerini belirlemede vb (Binbaşıoğlu, 1983).

Bireylerin öğrenme düzeyleri ölçme araçları kullanılarak ölçülür ve sonuçta bir yargıya varılır. İşte bu yargı da değerlendirmedir. Bir eğitim sisteminin başarısı sistemin felsefesine uygun değerlendirme yöntemleriyle paralellik teşkil etmektedir (Balcı ve Tekkaya, 2000; 42). Değerlendirmeler yapılmadan ölçme işleminin bir anlamı kalmaz. Çünkü değerlendirmeler sonunda öğrenciye davranışını nasıl değiştireceği veya geliştireceği hakkında bilgi verilir, yeterince başarılı olan öğrenci güdülenir, ilerideki öğrenimin planlanmasına ve meslek seçimine yardımcı olunur (Turgut, 1992).

2.3. ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN ÖZELLİKLER

İyi bir ölçme aracında şu özellikler bulunması gerekir: Geçerlik, Güvenirlik, Kullanışlılık, Objektiflik, Ayırt edicilik, Örnekleyicilik (Stajerogretmen.com, 2004.).

2.3.1. Geçerlik: Bir ölçme aracının kullanıldığı maksada hizmet etme derecesidir. Örneğin uzunluk ölçmek için geliştirilmiş olan metre, bir tahtanın uzunluğunu ölçme amacına hizmet eder; fakat tahtanın ağırlığını ölçme amacına hizmet etmez. Bundan dolayı bir ölçme aracı olarak metre, uzunluk ölçmede geçerlidir; fakat ağırlık ölçmede geçerli değildir(Tekin, 1977).

Ölçme aracının sahip olması gereken dört tür geçerlik türü vardır. Bunlar:

Kapsam geçerliği: Ölçme aracının ölçülecek davranışları kapsayıp kapsamadığıdır.

Yapı geçerliği: Herhangi bir testte niteliğin ölçülmesi ile ilgilidir.

Yordama geçerliği: Ölçüt puanların tahmin edici puanlardan sonra elde edilmesi halindeki geçerliğe denir.

Görünüş geçerliği: Testin hangi davranışları ölçtüğünün görülmesi ile ilgilidir.

2.3.2. Güvenirlik: Bir ölçümün random hatadan arınmış olmasıdır. Geçerliğin bir parçasıdır. Eğitimde kullanılan ölçme araç ve yöntemlerin güvenilirliğini artırmak için alınabilecek tedbirlerden birkaç tanesi aşağıda sıralanmıştır;

- Bir sınavda kullanılacak soruların açıkça anlaşılır ve kesinlikle cevaplandırılabilir olması, o sınavdan elde edilen puanın güvenilirliği artırır.
- Sınavda kullanılacak sorular o sınavı cevaplayacak bireylerin yaklaşık olarak yarısı tarafından doğru cevaplandırılabilir güçlükte olmalıdır.
- Her sınav objektif yollarla puanlanabilmelidir. Ölçme sonuçlarının objektifliği arttıkça güvenilirliği artar.
- Sınav süresi öğrencilerin hemen hepsinin bütün soruları cevaplandırmalarına yetecek uzunlukta olmalıdır. Objektif testlerle yapılan sınavlarda sürenin gereğinden kısa verilmesi cevaplayıcıların testin sonundaki soruların okumadan ve gelişi güzel cevaplandırmalarına sebep olur, güvenilirliği de sıfıra yakındır.

2.3.3. Kullanışlılık: Testin geliştirilmesinin, uygulanmasının ve puanlanmasının kolay ve ekonomik olması demektir. Ölçme araç ve yöntemlerinin kullanılışlığı hakkında bir yargıya varılırken şu noktaların dikkate alınması gerekir; ekonomi, hazırlama süresi, uygulama süresi, hazırlayıcı ve uygulayıcıların nitelikleri, cevaplayıcının nitelikleri, uygulama kolaylıkları, puanlama ve puanlamaları yorumlama kolaylıkları.

2.3.4. Ayırt edicilik: Bir ölçeğin aynı yapıyı ölçen benzeri araçlarla olan ilişkisinin yüksek olması buna karşılık farklı araçlarla olan ilişkisinin düşük olması durumudur.

2.3.5. Objektiflik: Değerlendirme işleminin tarafsız bir gözle yapılması işlemidir.

2.3.6. Örnekleyicilik: Bir ölçme aracının öğretilenlerin veya ölçmek istenen alanın tamamını ölçmesi demektir.

2.4. ÖLÇME ARAÇLARI

Öğrencilerin başarı düzeylerinin tespiti için ölçme araçları kullanılır. Sınavların işlev alanı olarak genellikle üç ayrı ölçüm konusundan söz edilir (Önder, 1990; 115):

1. Belli bir alana (bir öğretim alanı, meslek) girerken, kişinin o alanda sahip olduğu yeteneğin ölçümü,
2. Öğrencinin belli bir konuda kazandığı bilgi ve becerinin ölçümü,
3. Öğrencinin, öğrenimi sonunda bu öğrenimin onu hazırladığı işlerde yeterliliğini kanıtlayan bir belge niteliğindeki diplomayı hak edip etmediğinin ölçümü.

Öğrencilerin başarı düzeylerinin tespiti ve durumlarının analiz edilmesi açısından aşağıdaki ölçme araçları kullanılmaktadır.

Öğretmenlerin öğrenci değerlendirmelerinde iki taraflı faktör geçerliliği vardır. Okul bir eğitim kurumudur. Bu nedenle öğrencilerin yalnızca bilgi düzeylerindeki gelişmişlik düzeyi başarılarında ölçüt olarak ele alınmaz. öğrencilerin duyuşsal olarak kendilerini geliştirmiş olmaları ve toplumsal yapıya uyum sağlamalarındaki yeterlilikleri de öğrenci başarısının değerlendirilmesinde öğretmeni etkileyen unsurlardır (Hoy and Sweetland, 2001; 296).

Öğrencilerin seviyelerinin ve statülerinin değerlendirilmesinde ölçme araçlarının önemli bir yeri vardır. Bu nedenle eğitimcilerin ölçme araçlarını hazırlarken ölçme maddelerini en doğru şekilde planlayıp hazırlamaları gerekmektedir. 1970'li yıllarda ölçme konusu eğitimin gündeminde önemli bir yer edinmeye başladı ve bu hususta farklı adımlar atılma yoluna gidildi artık standartlaşmış klasik yazılı ve sözlülerden uzaklaşarak alternatif ölçme-değerlendirme yöntemleri belirlenmeye başladı (Earl, 1999; 4-6).

2.4.1. Yazılı Yoklama: Öğrencinin vereceği yanıtlar yönünden herhangi bir sınırlamaya bağlı tutulmadan yanıt için bildiklerini özgürce yazabileceği bir ölçme aracıdır. Bu araç, belli bir olgu, olay, durum ya da düşünceyi öğrencinin kendi anlatımıyla anlatmasını gerektirir (Uluğ, 2000). Yazılı yoklamalar öğretmenler tarafından sıkça tercih edilmektedir. (Tekin, 1977) yazılı yoklamaların öğretmenler tarafından sıkça tercih edilmesini şu şekilde açıklamaktadır:

Çoktan seçmeli maddeler öğretmenler tarafından yeni tanınmaya başlanmaktadır. Çoktan seçmeli maddelerin geliştirilmesi madde yazma konusunda bilgi ve beceri sahibi olmayı gerekli kılmaktadır. Bundan dolayı öğretmenler eskiden beri alışıp kullana geldikleri yazılı yoklamayı kullanmayı tercih etmektedirler.

Bazı öğretmenler ve test geliştiriciler, objektif test maddelerinin sadece bilgi düzeyindeki davranışları ölçebildiğini, oysaki yazılı yoklama sorularıyla bilgi düzeyinin üstündeki daha karmaşık ve önemli davranışların ölçüldüğü kanısındadır. Bu kanı da, yazılı yoklamaların objektif test maddelerine tercih edilme durumunu ortaya çıkarmıştır.

Yazılı yoklamaları tercih eden öğretmenlerin öğrencilerin bilişsel davranışları dışında gelişmiş olan davranışlarını saptayacak düzey ve yeterlilikte olması beklenmektedir. Yalnızca test maddelerini hazırlamaktan kurtulmak için tercih edilen kolay bir yol olarak görülmemelidir.

Öğrenciler yazılı yoklamalara yazılı olarak cevap verirler, esnek bir şekilde kendilerini sınırlandırmadan düşünebilirler, cevaplara kişi kendisinden bazı yorumlar kattığı için kesin yargıya varmak kolay değildir.

Yazılı yoklamalarda puanlama işlemi, her cevabın okunmasını ve doğruluk derecesinin kestirilip ona göre puan verilmesini gerektirir. Dikkatsizce okunmuş ve gelişigüzel puanlanmış yazılı yoklamalardan alınan sonuçların güvenilirliği çok düşük olur. Puanlayıcı , cevapları okumada dikkatli olsa bile, cevapların doğruluk derecesini ve her cevaba verilecek puanı takdir hakkı puanlayıcıya kaldığı için, bir puanlayıcıdan diğerine ve bir puanlamadan diğerine tutarlı sonuçlar almak oldukça güçtür. Puanların bir puanlamadan diğerine veya bir puanlayıcıdan diğerine hiç değişmemesi halinde puanlama güvenilirliği mükemmeldir. Yazılı yoklamalar objektif yöntemlerle puanlanamadığından puanlama güvenilirliği hemen hiçbir zaman mümkün değildir (Turgut, 1992).

Ölçme aracının güvenilirliğinin sağlanması yukarıda kısaca değindiğimiz unsurların göz önünde bulundurulmasıyla mümkün olmaktadır. Ölçme aracının güvenilirliğinin yanı sıra geçerliliğinin de sağlanmış olması öğrenci düzeyinin en doğru şekilde saptanmasında ve durum tespitinin yapılmasında önemli yer tutmaktadır.

Bir yazılı yoklamada sorulabilecek soru sayısının sınırlılığı, soru sayısının çok ancak sürenin az olması, sorunun soruluş tarzı, puanlama sırasındaki dikkatsizlikler, ölçülmek istenen bilgi ve becerilere başka bilgi ve becerilerinde karıştırılması geçerliliği düşüren faktörlerdir (Turgut, 1992).

2.4.2. Kısa Cevaplı Testler: Kısa cevaplı testlerde öğrenci sorunun cevabını çok kısa yanıtlarla verebilir. Bu sayede çok fazla soru sorularak öğrenciden çok kısa yanıtlar alınmış olur. Kısa cevaplı sorularda öğrenci cevabı bulup seçmez, cevabı kendi bulur ve kendi yazar. Soru kökünün öğrenciyi yanlış cevaba götürücü nitelikte olmamasına dikkat edilmelidir. Yargı kesin ve net olmalıdır. Cevabı hatırlayıp yazma, cevabı verilenler arasından seçmekten daha zor bir iştir. En çok kullanılan kısa cevaplı testler eksik maddeleri tanımlama şeklinde olanlardır.

Her kısa cevap maddesi yalnızca tek bir doğru cevabı olacak biçimde yapılandırılmalıdır. Bir maddenin ifadesinde, o maddenin cevabının bulunmasında işe yarayacak ipuçları vermekten kaçınılmalıdır. Bir ders kitabından ya da öğrencilere tanınan bir kaynaktan belli bir cümleyi aynen alarak ondan bazı sözcükleri çıkarmak suretiyle eksik cümle maddesi yazma yoluna gidilmemelidir. Maddelerin cevaplarının yazılması için bırakılan boşluklar birbirine eşit olmalıdır. Eşitlik yoksa doğru cevabın bulunmasında boşluk uzunlukları da rol alabilir. Bir cümlede çok sayıda boşluk bırakılmamalı ve cümlelerden sadece anahtar niteliğindeki anlamlı ve önemli sözcükler çıkarılmalıdır. Cevap yeri olarak bırakılan boşluklar puanlamayı kolaylaştıracak nitelikte düzenlenmelidir (Tekin, 1977)

2.4.3. Sözlü Sınavlar: Sözlü yoklamalar öğrencinin bir topluluk karşısında rahat konuşmasını sağlama noktasında önem arz etmektedir. Öğretmen bu yoklama sayesinde sorduğu sorularla öğrencinin ifade edemediği noktaları açıklığa kavuşturabilir. Öğretmen soruları kolay bir şekilde hazırlayıp öğrenciyle bire bir iletişim sırasında konuyu istediği şekilde yönlendirebilmektedir. Sözlü sınavda bireyler teker teker sınav yapıldığı için öğretmenin sınav için uzun bir zaman ayırması gerekir. Dersten ayrılan bu zaman öğretmenler ve öğrenciler için vakit kaybı olarak değerlendirilmektedir bu da tercih edilmesini azaltan önemli nedenlerden biridir. Bütün öğrencilere aynı soru sorulamaz bu da birçok değişik sorunun hazırlanmasını gerektirir. Öğretmen güçlük düzeyi aynı olan soruları hazırlamakta zorlanabilir. Öğrencilerin zihninde soruların kalma oranı da düşüktür. Değerlendirmeye

öğrencinin kişisel özellikleri örneğin konuşma becerisi ve sözcükleri süsleme yeteneği, tavırları katılabilir bu da ölçmenin güvenilirliğini düşürür. Sözlü sınav olacak öğrencinin öncelikle rahatlatılması gerekir, öğretmen öğrenciyi direkt olarak soru yağmuruna tutarsa öğrenci cevap vermekte güçlük çekebilir. Öğrenciye sorulacak bir veya iki soru ile öğrencinin tüm bilgilerini test etmenin mümkün olmadığı unutulmamalıdır.

2.4.4. Eşleştirmeli Sorular: Eşleştirmeli sorular verilen ve birbirleriyle ilgisi olan iki seri malzemenin belli bir açıklamaya göre birbirleri ile eşleştirilmesini gerekli kılar. Bir bakıma bunlar çoktan seçmeli soruların başka çeşididir. Genellikle “kim”, “ne”, “nerede”, “ne zaman” sorularına cevap teşkil eden bilgiler için kullanılır. Eşleştirilmeli sorular hazırlanırken şu hususlara dikkat edilmelidir (Micheels and Karnes, 1968):

- *Her eşleştirmeli soru grubunda en az ve en çok on iki faktöre yer verilmelidir.
- *Cevapların seçildiği sütuna en az üç tane muhtemel ek cevap konulmalıdır.
- *Her eşleştirmeli soru grubunda homojen veya birbiri ile yakın ilgisi olan malzeme kullanılmalıdır.
- *Her madde için aralarında doğru cevabın seçilebileceği en az üç tane makbul cevap kullanılmalıdır
- *Uzun ifadeleri içine alan sütun sayfanın sol tarafına yerleştirilmelidir.
- *mümkün olduğu hallerde şekil veya çizgilerden faydalanılmalıdır.
- *Cevapların seçileceği sütun mantıklı bir sıraya dizilmelidir.
- *Sorular hazırlanırken öğrenciler göz önünde bulundurulmalıdır.
- *Bir sorunun sayfa sonunda bölünmemesine ve bir bütün halinde aynı sayfada kalmasına dikkat edilmelidir.
- *Açıklamalar gayet net olarak ifade edilmelidir.
- *Cevapların seçileceği sütunda bulunan her maddenin tanınması için büyük kitap harfleri kullanılmalıdır.

Günümüzde en çok kullanılan ölçme araçları çoktan seçmeli testlerdir. Bireyin çeşitli özelliklerini ölçmek için hazırlanmış uyarılardır testler. Ölçülecek olan özelliğe göre ister başarı, isterse yetenek ve kişilik testi olarak bir ayırıma gidilsin, test sonucuna göre verilecek olan kararların doğruluğu uygun bir testin seçilmesinden sonra büyük ölçüde geçerlik ve güvenilirlik gibi temel koşulların yeterince karşılanıp karşılanmamasına bağlı kalmaktadır.

Bireyin ölçmek istenilen özelliği ile ilgili olarak herhangi bir testten almış bulunduğu bir puan onun söz konusu özelliğini tam olarak yansıtabilir nitelikte olmalıdır (Can, 1989; 165).

2.4.5. Doğru-Yanlış Testleri: En bilinen ve kullanılan testlerden bir tanesidir. Doğru- yanlış testlerinde her soru bir cümle ile belirtilir. Cümlenin ön tarafına parantez açılır ifade doğru ise parantezin içine (D) harfi yanlış ise (Y) harfinin öğrenci tarafından doldurulması istenir. Öğretmenler sorunun başına açıklama yaparak başka ifadelerde kullanabilirler.

Doğru yanlış testlerini hazırlarken aşağıdaki hususlara dikkat etmek gerekir (Weitzman and Namara, 1953):

*Her doğru yanlış cümle öğrenciyi anlamlı genel bir fikir veya gerçek bir ifadeyle karşılaştırmalıdır.

*İyi bir doğru-yanlış sorusu açık olmalıdır.

*İyi bir doğru-yanlış sorusu gerçek bir fikri ifade eden kısa bir cümle olmalıdır.

*İyi bir doğru yanlış cümlesinde kesinlik ifade eden “bütün”, “hiçbir”, “daima” veya “asla” gibi genel terimlerden kaçınılmalıdır.

*Bir doğru-yanlış sorusu testteki diğer bir sorunun cevabını vermemelidir.

Bu tip testlerin cevaplanması ve cevapların değerlendirilmesi kolaydır ancak öğrencinin hatayı nerede yaptığı ve neden yaptığı konusunda bilgi edinmek açısından eksiklik teşkil etmektedir. Öğrencilerin tahminde bulunma ve bilmeden doğru cevaplandırma olasılıkları %50 bir ihtimal taşımaktadır. Bu durumda öğrencinin bilgi düzeyinin güvenilir bir şekilde tespitini güçleştirmektedir.

2.4.6. Çoktan Seçmeli Testler: Bilimsel araştırmalar doğru cevabı seçme testinin en iyi şeklinin beş cevaplısı olduğunu göstermektedir. Böyle bir testi alan öğrencinin beşte bir defa tahminen hüküm vermesi ihtimali vardır. Her soru için aynı tarzda beş seçeneğin hazırlanması zor bulunduğu takdirde hazırlayıcı seçenek sayısını dörde indirebilir.

Çoktan seçmeli soru hazırlarken şu hususlara dikkat edilmelidir (Tekin, 1977):

*Her madde öğrenme ürünü olan ve dersin hedefleriyle doğrudan ilgili bulunan önemli bir davranışı ölçmelidir.

- *Madde kökünde, daha seçenekleri okumadan fark edilen tek ve temel bir fikir bulunmalıdır.
- *Madde kökünde yoruma açık olan sözcükler ve doğru cevabı bilen bir cevaplayıcı bile madde yazarının aklından geçeni keşfe zorlayan belirsizlik bulunmamalıdır.
- *Madde kökü yalın açık ve basit bir dille ifade edilmelidir.
- *Madde kökü ilgisiz ve iş görüşü olmayan gereksiz sözcüklerle şişirilmemelidir.
- *Eğer mümkün ise madde kökü, maddenin büyük kısmını oluşturmmalıdır. Bunun tersi bir uygulama aynı sözcük ya da sözcüklerin her bir seçenekte tekrarlanmasına neden olur.
- *Bir maddenin cevaplandırılması sunulan bir materyale bağlı ise , ilgili materyal medde kökünden açıkça ayırt edilebilecek biçimde ayrı yazılmalıdır.
- *Testteki her bir madde, başka maddelerin cevaplandırılmasına ipucu olmayacak bağımsız bir problemi içermelidir.
- *Eğer maddenin doğru cevabının seçimi, bir kaynağa ya da bir otoriteye bağlı kalınarak yapılacaksa, bu durum madde kökünde belirtilmelidir.
- *Gerekli ve yeterli bilgi sahibi olmayan cevaplayıcıların doğru cevabı bulmalarına yarayacak ipuçları vermekten kaçınılmalıdır.

Çoktan seçmeli test uygulamalarının temel amacı bireyler ya da eğitim programları hakkında bilgi edinmektir. Bunun için hatalardan arınık ve geçerliliği yüksek ölçme araçlarına/sonuçlarına ihtiyaç vardır. Ancak, geçerliliği olumsuz yönde etkileyen faktörlerden biri de “yanlı” maddelerdir. Yanlılık, madde parametrelerinin kestirim değeri ile gerçek değeri arasındaki farklılık olarak ifade edilir ve ölçme sonuçlarına “sistemik hata” olarak karışır. Bu durum ise ölçme sonuçlarının yapı ve yordama geçerliliğini düşürür (Osterlind, 1983).

Eğitim alanında yanlılık genellikle, testlerin uygulandığı alt gruplardan kaynaklanmaktadır. Madde yanlılığı, aynı yetenek düzeyinde yer almasına karşın, farklı alt gruplara ait bireylerin bir test maddesini doğru yanıtlama olasılıklarındaki farklılık olarak tanımlanabilir (Özdemir, 2003; 37).

Çoktan seçmeli test kaygısı test maddelerini cevaplandırmayı olumsuz yönde etkiler. Bireyin kaygı düzeyi ile yetenek düzeyi arasında olumsuz bir ilişki vardır. Öğrencinin başarı düzeyi yükseldikçe test kaygısı da yükselmektedir. Hissedilen orta düzeyli bir test kaygısı öğrencinin başarı düzeyini yükseltmektedir. Sık karşılaşılan test türleri test kaygısını azaltmaktadır. Ancak test kaygısının düşük düzeyde tutulup yönlendirilmesi eğitim açısından yarar sağlayabilir (Ebel, 1972)

Eğitim kurumlarında öğrenciler toplu olarak değerlendirilmeye tabi tutulmaktadır. Oysa değerlendirme bireysel olarak yapılmalıdır. Okullar öğrencilerin bireysel gelişimlerine ve bunun sonucu olarak da bireysel değerlendirilmelerine olanak sağlayacak şekilde organize edilmelidir. Öğrenciler kendi gelişim hızlarına göre değerlendirilmeye tabi tutulmalı ve hazır oluş düzeylerine göre üst öğrenmeye aktarılmalıdırlar (Jones and Hunter, 1996; 4-7).

2.4.7. Ödev ve Projeler: Bu çalışmalarla öğrencilerin birey ve grup çalışmalarıyla bazı beceri ve davranışlar kazanmaları hedeflenmektedir. Bu tür çalışmalarda, mevcut bilgileri kaynaklardan alıp aktarmaktan çok kişinin yaratıcılığı, üretkenliği, kendisini geliştirmesi aranmaktadır. Ayrıca öğrenciler okudukları bilgileri yorumlayabilme ve yorumlarını kendi kelimeleri ile ifade edebilme yeteneklerini kazanmaktadırlar (İşman, 1998).

2.5. ÖLÇME HATALARI

Aynı koşullarda fakat birbirinden bağımsız olarak tekrarlanan ölçme sonuçlarının hesaplanan değer ile ölçülen özelliğin gerçek değerleri arasındaki farktır (Özçelik, 1981). Ölçme sonuçlarına çeşitli yollardan hata karışır. En duyarlı araçlarla ve en doğru sanılan yöntemlerle yapılan ölçmelerde bile bir miktar hata payı vardır. Ölçme hataları, ölçmede kullanılan araçtan, ölçmede kullanılan araçtan, ölçme yöntemlerinden, ölçmeyi yapan kimseden ölçmenin yapıldığı ortamdaki üzerinde ölçme yapılan bireylerin bütün bu etkenlerle etkileşiminden doğabilir.

Eğitimdeki ölçmelerde hatalardan sakınılmak istemiyorsa hata kaynakları ve özellikle bu kaynakların ölçme sonuçlarını nasıl etkilediğini bilmelidir. Ölçmelerdeki hataların miktarları kestirilecekse, hem hatanın ne olduğu iyice tanımlanmalı, hem de hata miktarını hesaplamaya imkan veren bir yöntem bulunmalıdır.

Hataların istatistiksel özelliklerini dikkate alınırca, sabit, sistematik ve tesadüflü olmak üzere üç tür hata ayırt edilebilir.

Bir ölçmeden diğerine miktarı değişmeyen hatalara sabit hatalar denir. Örneğin, toplam puanı 10 olan bir yazılı yoklamada, 2 puanlık bir soru sınıfın tümü tarafından cevapsız bırakılmış olsun.

Cevaplar puanlanırken bu sıraya sıfır verilirse, en yüksek toplam puan 10 değil, 8 olacaktır. Bu soru, sınav süresinin yetersizliğinden cevapsız bırakılmış olsun. Bu öğrencilerin puanlarında sabit hata bulunacaktır.

Ölçülen büyüklüğü, ölçmeyi veya ölçme koşullarına bağlı olarak miktarı değişen hatalara sistematik hatalar denir. Bir öğretmen bir yazılı yoklamayı puanlarken kız öğrencilere erkeklerden daha çok puan takdir ederse, öğrencinin cinsiyetine bağlı bir sistematik dilinde bu türden bir hata yapmış olur. İstatistik dilinde bu türden sistematik hatalara YANLILIK denir.

Uzunlukların ölçüldüğü cetvelde bölmeleme kusuru bulunmasın. Fakat,ölçmeci dikkatsiz olsun; gerek cetveli uygulamada, gerekse sonucu okumada gelişi güzel hatalar yapmış olsun. Bu halde ölçme sonuçlarının bir kısmı gerçek değerlerinden büyük,diğer bir kısmı ise gerçek değerlerinden büyük göstermesi olasılığına eşittir. Böyle hatalar, genellikle, kaynakları iyi bilinmeyen hatalar olup ölçme sonuçlarına gelişi güzel karışır. Bu tür hatalara tesadüfi hatalar denir. Yazılı yoklama cevaplarını dikkatsizce okuyup puanlayan bir öğretmenin puanları tesadüfi hatalarla doludur.

Bir ölçme sonucunda ona hataların herhangi biri bulunabileceği gibi, iki türden hatta üç türden hata birlikte bulunabilir. Ölçmeler değerlendirmelere yeri sağlamak amacıyla yapılır. Değerlendirmelerde kararlara dayanak sağlar. Kararın isabetli olabilmesi için, ölçmelerin belli bir dereceye kadar hatadan arınık olması gerekir.

2.6. ÖLÇEK TÜRLERİ

Ölçmede geliştirilen kurallar, ölçme birimleri, ölçekler biçiminde somutlaşır. Araştırmalarda en çok kullanılan dört ölçek türü vardır. Bunlar (Karasar, 2000):

- Sınıflama ölçeği
- Sıralama ölçeği
- Eşit aralıklı ölçek
- Oranlı ölçek

Ölçme duyarlılığı bakımından en az duyarlısı sınıflama ölçeği olup sonra sıra ile sıralama ve eşit aralıklı ölçekler gelir. En duyarlısı ise oranlı ölçektir.

2.6.1. Sınıflama Ölçeği: Sınıflama ölçeği ile mevcut şeyler “evet” ya da “hayır” gibi kesinlikle kararlaştırılabilen sınıflara ayrılır. Bu ölçek ile ayrılan gruplar birbirinden bağımsız olurlar. Bir ünite (birey, olgu vb.) anca bir gruba girebilir. Örneğin, bir kimse ya erkektir ya da kadın, elektrik lambası ya yanıyor ya da yanmıyor. Örneklerde görüldüğü gibi, bazı özellikler sınıflama ölçeğine, tabiatından gelen bir özellik uymaktadır. Bunların, başka ölçeklerle açıklanması olanaklı değildir. Ancak, araştırmacı tarafından konulacak sınırlar ile hemen her özellik bu ölçek ile ölçülebilir.

2.6.2. Sıralama Ölçeği: Sıralama ölçeği ile mevcut şeyler belli bir özellik üzerinden büyüklük sırasına dizilirler. Böylece elde edilen veri, büyüklüklerin dizideki sıra numaralarından başka bir şey değildir. Temel ölçüt, “birinden büyük ya da küçük olmak”tır. “ne kadar büyük olduğu” önemli değildir. Yani sıralar arası büyüklüklerin birbirine eşit olması ya da bilinmesi söz konusu değildir. Bu ölçekte ayrılıklar nicelleşmektedir. Boy sırasına dizilmiş bir grup öğrenciden en uzun boylusuna “1” numara, onu izleyenlere de sıra ile “2,3,4...” gibi numaralar verilebilir. Burada bilinen tek şey, bir numaralı öğrencinin öteki bütün öğrencilerden; iki numaralı öğrencinin kendinden sonra gelen öğrencilerden... büyük olduğudur.

2.6.3. Eşit Aralıklı Ölçek: Eşit aralıklı ölçek, ölçülecek şeyleri eşit aralıklı olarak sıraya dizmeye yarar. Böylece, sıralamalı ölçekteki sıra numaralarına ek olarak sıralar arasındaki uzaklık da bilinir. Fiziki dünyadan bu ölçekte yapılan pek çok ölçme örneği verilebilir; derece ölçümü, takvim yılı ölçümleri gibi. Her birinde, keyfi olarak, birer başlangıç noktası seçilir. Bunun gibi öğrencilere verilen notlarda da keyfi başlangıç noktaları vardır.

2.6.4. Oranlı Ölçek: Oranlı ölçekte, nicelleştirme en üst düzeydedir. Mevcut şeyler gerçek bir başlangıç noktasından başlayarak eşit aralarla sıraya dizilir. Böylece birimler arası uzaklıklara ek olarak aralarındaki oran da bilinir. Ağırlık ve uzunluk ölçekleri oranlı ölçek özelliğindedir. Örneğin, iki metrelik uzunluk, bir metrenin iki katıdır; üç saatlik zaman, yarım saatlik zamanın altı katıdır gibi.

2.7. İLKÖĞRETİM KURUMLARINDA ÖĞRENCİ BAŞARISININ DEĞERLENDİRİLMESİ

2.7.1. Not Verme: Öğretmenliğin en güç işlerinden biri not vermedir. Öğretmenin geçerli ölçütlerle ve objektif yöntemlerle not verebilecek bilgilere sahip olması, onun güçlüklerini azaltır. Notlar, öğrenci başarısının değerlendirilmesi sonucunda ortaya çıkar ve onun için öğrenci hakkındaki değer yargılarının ölçüleridir. Bir kesimde notların eğitimdeki gerekliliği, değerlendirilmenin mahiyeti ve not vermede kullanılan ölçütler üzerinde durulmaktadır.

Okullarımızda notların en önemli gerekçesi, sınıf geçme kararlarına dayanak sağlamasıdır. Bu açıdan notlara, öğrenim basamaklarında öğrenci akışını düzenleyen ölçüler olarak bakılabilir. Hatta okullarımızda notların yalnız sınıf geçme amaçları için kullanıldığını bile söyleyebiliriz. Notlardan beklenen işgörülerin yerine getirilebilmesi için, notların aşağıdaki niteliklerde olması gerekir:

Güdüleyici Olarak Not: Her ne suretle verilirse verilsin notların da güdüleyici etkileri vardır. Notun pozitif bir güdüleyici olarak etkisi, başarılı olmanın insanda başarıyı teşvik edişinden, notu takdir eden öğretmenin takdirini kazanmak isteğinden vb. doğar. Notun olumsuz bir güdüleyici olarak etkileri ise başarısızlığın utandırıcılığından, öğretmen-öğrenci ilişkilerinde takdiri kaybetme korkusundan vb. doğar.

Öğrenme Etkinliklerinin Rehberliği İçin Not: Öğrenme çoğu zaman tam olmaz; hatta yanlış öğrenmeler bile oluşabilir. Öğrencinin takıldığı bir nokta daha ileri öğrenmeleri engelleyebilir. Eksiklikler ve yanlışlar zamanında teşhis edilip düzeltilmezse öğrenmede çeşitli güçlükler doğabilir. Tamamlayıcı ve düzeltici öğretim için rehberlik gereklidir. Engellerin, eksikliğin ve yanlışların ortaya çıkarılmasından hemen sonra durumun öğrenciye bildirilmesi düzeltici etkinlikleri kolaylaştırır.

Öğrenim ve Meslek Rehberliği İçin Not: Öğrencilerin bir okulda kazandıkları notlarla daha yukarı basamaktaki bir okulda kazandıkları notlar arasında genellikle pozitif korelasyonlar görülür. Öte yandan özellikle ortaöğretimde öğrencilerin çeşitli derslerdeki başarılarında sezilebilir bir farklılaşma ortaya çıkar. Kimi öğrenci fen derslerinde, kimisi sosyal derslerde kimisi el becerilerinde daha başarılı olur. Bütün derslerde ancak bir dereceye

kadar başarılı olabilin hiçbir alanda sivrilemeyen öğrenciler de bulunmasına rağmen başarılarıdaki bu farklılaşma notların ayırıcı gücü bulunabileceğini işaretler.

Kişisel Gelişmenin Ölçüsü Olarak Not: Okul her öğrenciyi kişisel potansiyelinin üst sınırına kadar geliştirmekle onu yarının toplumuna hazırlamakla görevli olan bir kurumdur. Böyle olunca her öğrencinin bir bütün olarak ne derecede geliştiği toplumun istediği insan modeline ne dereceye kadar yaklaştığı ölçülebilmeli; her öğrenci bu kişisel gelişme ölçüsüne bakılarak değerlendirilmelidir.

Sınıflama Kararlarının Dayanağı Olarak Not: Öğrencilerin bir okul içinde derslerdeki başarıları esas tutularak alt sınıflardan üst sınıflara doğru ilerletilmeleri bir okulu bitirdikten sonra daha yukarı düzeydeki bir okula kabul edilmeleri hemen bütün eğitim sistemlerinin uyguladığı bir yoldur. Öğrencilerin eğitim sistemi içinde sınıflandırılmalarını ve akışını düzenleyen bu tür kararlarda not, tek ölçü olmasa bile en önemli dayanaklardan biri olmaktadır (Turgut, 1992).

2.7.2. Öğrenci Başarısının Değerlendirilmesinde Kullanılan Ölçütler: Değerlendirme sonuçlarının kullanılacağı amaca uygun ölçütlerin belirlenmesi karşılan en önemli problemlerden birisidir. Öğretmenlerimiz ölçme ve değerlendirme işlemlerini birbirlerinden ayırmadıklarından ve çoğu zaman kendi subjektif kanılarının farkında olmadan ölçüt olarak kullandıklarından, öğrenci başarısı hakkında hatalı değer yargısına ulaşılmaktadır. İyi seçilmiş bir ölçüt hem değerlendirme işlemini hem de değerlendirme sonucunun yorumunu kolaylaştırır. Not vermede aşağıdaki ölçütler kullanılmaktadır (Turgut, 1992):

Öğretmenin Kanısı: Soruları hazırlayan ve cevapları puanlayan kimse öğretmen olduğu için, bu ölçüde öğretmenin bilgisi referans kabul edilmiş, öğrencinin bilgisi onunla karşılaştırılmıştır. Geçti-kaldı kararını puanlamaya göre aynen kullanan öğretmen soruları hem hazırlayıp hem de puanladığı için kararı etkileyen en önemli etken olmuştur. Böyle bir değerlendirmede öğretmen puanlamayı kısıt tuttuğu takdirde birçok öğrenci başarısız görünür; aksi takdirde öğrenciler gerçek düzeylerinden daha başarılı görünürler. Öğretmen kanısı sabit olmaz.

Sınıftaki Diğer Öğrencilerin Başarısı: Sınıf ortalamasını ve puanların sınıftaki dağılımını ölçüt alan bir değerlendirme, öğretmenin ölçüyü kısıt tutması, bazı soruların veya

sınavın tümünün sınıfa göre çok zor gelmesi, cevaplama süresinin çok kısa verilmesi vb. gibi etkenlerden etkilenmez. Buna karşın üstün başarıların çoğunlukta olduğu bir sınıfa düşen veya öğrenme olanaklarından yoksun bulunan öğrenciler daima sınıf ortalamalarının altında kalacaklarından orta veya zayıf not alırlar. Üstelik sınıf ortalamasına göre verilen notlar, bir sınıftaki öğrencilerin diğer sınıftaki öğrencilerle karşılaştırılmasına imkan vermediği gibi herhangi bir sınıfın veya bireyin mutlak başarı düzeyini göstermez.

Ülke Çapında Normlar: standartlaştırılmış ve ülke çapında uygulanmış bir testin normlarına göre not verme ana çizgileri bakımından sınıfın ortalama başarısına göre not vermeye benzer. Referans çerçevesi daha büyük bir grubun ortalama başarısıdır. Böyle bir yöntemle verilen notlara dayanılarak çeşitli okulları ve sınıfları birbirleri ile karşılaştırma anlamlı olur.

Öğrenci Yeteneği: Yeteneğe göre değerlendirme veya yetenek ve diğer ölçüte göre değerlendirme sonuçları kolayca yorumlanabilir. Fakat yeteneğe göre değerlendirme kendi verdiği nota bir mutlak ölçü gözüyle bakan veya öğrencilerin başarılarını birbirleriyle karşılaştırarak not vermeye alışmış olan öğretmenlere adaletsizlik gibi gelebilir.

Öğrencinin Programa Girişteki Başarısı: Bir öğrencinin bir derste belli bir sürede ne kadar ilerlediğinin en anlamlı ölçüsü öğrencinin o süre sonundaki başarısı ile başındaki başarısı arasındaki farktır. Giriş ve sonuç aşamasındaki puanlar arasındaki farka bakılarak öğrenciye bir not takdir edilir. Fark puanına bakılarak yapılan değerlendirmede mutlak başarının anlamı kalmaz. Mutlak başarı düzeyi yüksek olan bir öğrenci fark puanı küçük olduğu için düşük not, mutlak başarı oranı düşük olan bir öğrenci de fark puanı büyük olduğu için yüksek not alabilir.

Programın Hedefleri: Eğitim-öğretim belli hedeflere ulaşmak için belli davranışları geliştirmek amacıyla yapıldığı için, öğrenci başarısını değerlendirmede kullanılacak en akla yatkın ölçüt bu hedeflerle tanımlanan davranışların tümüne ulaşmak olmaktadır.

Sınav, belirtke tablosundaki davranışları temsil ettiği oranda geçerli, sınav puanlarının ve sınavın tümüne dayanılarak verilecek notlar da hedef davranışlardan ne kadarının gerçekleştiğini gösterdiği oranda anlamlı olur.

2.8. İLKÖĞRETİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME İLKELERİ

İlköğretim kurumları yönetmeliğinin 32. maddesinde ölçme ve değerlendirme ilkeleri şu şekilde belirtilmiştir.

Öğrenci başarısının ölçme ve değerlendirmesi ile devam-devamsızlık konularında yapılacak işlemler aşağıdaki ilkeler göz önüne alınır (İşman, 1998):

- a. Bir ders yılı, birbirini tamamlayan iki kanaat döneminden oluşur.
- b. Başarının ölçülmesinde ve değerlendirmesinde okul ve ders programlarında belirtilen özel ve genel amaçlar, açıklamalar ile konular esas alınır.
- c. Ölçme ve değerlendirmede okul ve ülke çapında birlik ve beraberlik sağlanır.
- d. Öğrenci başarısı, derslerin özelliklerine göre yazılı, sözlü ve uygulamalı sınavlar ile ödev veya projelerden alınan notlar esas alınarak tespit edilir.
- e. Öğrencilerin ders, ödev, işlik, uygulama, laboratuvar çalışmalarına ve sınavlara katılmaları zorunludur.
- f. Değerlendirmede 5'lik not sistemi kullanılır.
- g. Öğrencinin başarısını belirlemek amacıyla hazırlanan ölçme araçlarında, sadece bilginin ölçülmesine değil kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme düzeyinde edindikleri davranışların ölçülmesine ağırlık verilir.
- h. Öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan ölçme araçları geçerlik, güvenilirlik, objektiflik, örnekleyicilik, kullanılabilirlik, ayırtedicilik özelliklerine sahip olmalıdır. Ölçme ve değerlendirmede az sorulu-uzun cevaplı veya çok sorulu-kısa cevaplı yazılı yoklamalar, test uygulamaları, sözlü yoklamalar, gözlemler, hazırlık ve alıştıırma çalışmaları ödevler ve benzeri araçlar ile yöntemlere başvurulur.
- i. Kanaat dönemi, sınıf geçme ve diploma notu hesaplanırken, yarım ve yarımından büyük kesirler tama çıkarılır.
- j. Notlar öğretmenin not defterine rakamla, diğer evraka rakam ve yazı ile yazılır.

2.9. İLKÖĞRETİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMENİN YASAL DAYANAKLARI

İlköğretim 1., 2. ve 3. sınıflarında yazılı sınav yapılmaması esastır. 4. ve 5. sınıflarda ise aynı sınıfta okutan öğretmenlerin birlikte kararlaştıracakları derslerden bir yarıyıldan en çok iki yazılı sınav yapılır (MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği Madde 36).

Not Verme

İlköğretim Kurumlarında her sınıf için gösterilen derslerde, öğrencilerin başarı durumları beş ayrı notla değerlendirilir. (İlköğretim Kurumları Yönetmeliği Madde 33).

Sınavlar

Sınıf ve branş öğretmenleri yazılı, sözlü ve uygulamalı sınav sorularını düzenlerken, öğretim yılı başında ders programına uygun olarak hazırlanan yıllık ders planındaki amaç ve konuları göz önünde bulundurur(İlköğretim Kurumları Yönetmeliği Madde 34).

Sınav Sayısı

6., 7. ve 8. sınıflarda bir yarıyıldan bir dersten yapılacak yazılı sınav sayısı, ikiden az olmamak üzere, ders yılı başında zümre öğretmenleri tarafından tespit edilir.

(İlköğretim Kurumları Yönetmeliği Madde 35)

Yazılı ve Uygulamalı Sınavlar

Yazılı sınavların süresi bir saati aşamaz. Ancak, soruların yazdırılması bu sürenin dışında tutulabilir. Uygulamalı sınavların süresi zümre öğretmenlerince belirlenir.

(İlköğretim Kurumları Yönetmeliği Madde 36).

Sözlü Sınavlar

Bir kanaat döneminde, öğrencilere her dersten en az bir sözlü sınav notu verilmesi esastır. Sözlü sınavlar için başlı başına bir ders saati ayrılmaz. Öğrencilere ders içindeki etkinliklere göre sözlü sınav notu verilir.

Yabancı dil dersindeki kanaat notu, en az iki sözlü ve iki yazılı sınav notu ile tespit edilir.(İlköğretim Kurumları Yönetmeliği Madde 37)

Sınav Sonuçlarının Duyurulması

Öğretmenler, yaptıkları sınavların, verdikleri ödev ve projelerin sonuçlarını öğrencilere bildirirler. Yapılan başlıca ortak hataları ve eksiklikleri sınıfta açıklarlar.

Sözlü sınav sonucu o ders saati içinde, yazılı sınav, uygulama ve ödev sonuçları ise yazılı sınavların yapıldığı, ödevin, uygulamanın veya projenin teslim edildiği tarihten başlayarak en çok on beş gün içinde öğrenciye duyurulur. (İlköğretim Kurumları Yönetmeliği Madde 40)

2.10. İLKÖĞRETİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYE İLİŞKİN ÖRNEK OLAYLAR

Ölçme ve değerlendirmenin yapıldığı bütün ilköğretim okullarında yaşanmış birçok örnek olay vardır. Bu olaylarda bazen öğretmen bazen öğrenci haklı çıkabilmektedir. Yaşanmış bu örnek olaylardan birkaçı aşağıda sunulmuştur.

2.10.1. ÖRNEK OLAY 1

Ortaokulda bir arkadaş coğrafya dersinin yazılı yoklama sınavında bir soruyu iki defa cevaplamış. Arkadaşın sınıf içerisindeki başarısı iyiydi. Sınav sonuçları açıklandığında, arkadaş bütün soruları tam olarak cevapladığı için 100 bekliyor. Arkadaş sonucu öğrendiğinde çok şaşırılmış ve fazladan sözlüsüne de 10 puan eklendiğini görmüş. Çünkü hoca arkadaşın sınav kağıdına 110 vermiş. Arkadaşa da “Yahu! Ben senin kağıdını kaç defa okudum hep 110 çıkıyor. Sana 100 versek, 10 puanı da sözlüne ekleysek olur mu?” demiş. Arkadaş da “Tabi hocam, neden olmasın” demiş.

2.10.2. ÖRNEK OLAY 2

Ortaokuldayken sınavları çok zor olan bir hocamız vardı. Kimse onun sınavından yüksek puan alamıyordu. Orta birinci sınıfta bizim de dersimize giriyordu. Üçüncü yazılı da her zamanki gibi geçti. Ne çok düşük ne de çok yüksek bir puan bekliyordum.

Hoca bir hafta sonra sınavları okudu. Ben beklediğimden çok düşük bir not almıştım. Çok korkarak da olsa hocaya notuma itiraz ettiğimi söyledim. Kağıdına tekrar bakmasını

istedim. Ama hoca derste pek aktif olmadığım ve derslerde gevezelik yaptığım için dolayı kağıdına bakmadı. Oysaki ben yanlışlık olduğundan emindim. Beni sevmediğinden doğru olan sorularına tam puan vermemişti. Belki de puanları toplarken hata yapmıştı . Ancak ne olursa olsun hatasını düzeltmedi.

2.10.3. ÖRNEK OLAY 3

Türkçe öğretmenimiz 7. sınıftayken beni sözlüye kaldırdı ve dört soru soracağını dedi. Normal olarak her sorunun 25 puan değerinde olması gerekiyordu ben bu soruların üçüne doğru yanıt verdim dördüncü sorunun cevabını tam olarak bilmediğim için bocalamaya başladım. Etrafımdan duyduğum soru ile alakalı sözleri tekrarlamaya başladım. Bunu fark eden hocam sinirlenerek yerime oturmamı söyledi. Kaç puan aldım diye hocama sorduğumda aldığım puanın 35 olduğunu söyledi.

Bunun neden kaynaklandığını sorduğum zaman ise ilk üç sorunun onar puan dördüncü sorunun ise yetmiş puan olduğunu söyledi. İlk üç soruya doğru cevap verdiğimi söyleyen hoca son soruya ise sadece beş puan verdiğini söyledi Bu davranışının hatalı olduğunu söylememe rağmen beni dinlemedi ve dediğinde ısrar ederek sözlü notuma 35 puan verdi.

2.10.4. ÖRNEK OLAY 4

Dördüncü dönem derslerimden birinin notu 55 geldi. Tüm soruları yapmama rağmen böyle düşük bir not beklemiyordum. Yaptığım sorular net ve açıktı. Ders sorumlumuzun böyle düşük not vermesini önceki sınavımın düşük oluşuna bağlaması beni hayal kırıklığına uğrattı. Bir öğrencinin notunu geçmişte aldığı nota göre belirlemek bence ölçme hatasıdır.

Bir yazılı kağıdında tüm soruların puan değeri yazılır. Böylece o öğrenci tahmini yaklaşımlarda bulunabilir. Bunu söylememin nedeni bir arkadaşımın çok güzel bir kağıt vermesine karşın aynı hoca tarafından sıfır almasıdır. Öğretmen bunu da yazısının çirkin oluşuna bağlıyor. Yazıya belirli bir oranda puan verilebilir ancak tüm notuna sıfır verilmesi bana göre ölçme hatasıdır.

Yukarıda aktarılan örnek olaylarda da görüldüğü gibi zaman zaman okullarda ölçme ve değerlendirme ile ilgili bazı sorunlar yaşanabilmektedir. Önemli olan, ortaya çıkan bu hata ve yanlışlıkların düzeltilebilmesidir.

2.11. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYE İLİŞKİN İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Konuyla doğrudan ilgili çok fazla sayıda araştırmanın mevcut olmaması nedeniyle ölçme ve değerlendirme konusuyla bağlantısı bulunan araştırmaların tümü özetlenmiştir.

1. Aydın (2001) “Eğitim Fakültesi Mezunu Olan ve Olmayan Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Yeterliliklerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Bir Çalışma” adlı yüksek lisans tezinde eğitim fakültelerinden mezun olan öğretmenlerle eğitim fakülteleri dışındaki fakültelerden mezun olup öğretmen olarak atananların ölçme ve değerlendirme alanındaki yeterlilikleri karşılaştırılmıştır.

Araştırma grubu Ankara ili Etimesgut ilçesi sınırları içinde yer alan ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapmakta olan 260 öğretmenden oluşmuştur. Öğretmenlerin okullarda öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme davranışları, araştırmacı tarafından geliştirilen ÖDYDF adlı araçtan elde edilen veriler üzerinden saptanmıştır. Bilgi formu üç bölümde yer alan toplam 29 maddeden oluşturulmuştur.

Eğitim fakültesi mezunlarının diğer fakülte mezunlarına göre ölçme ve değerlendirme konusunda daha fazla yeterliliğe sahip oldukları görülmüştür.

2. Güngör (2001) “İlköğretim Okulları İkinci Kademe Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Sorunları” adlı yüksek lisans tezinde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (D.K.A.B.) dersi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme konusundaki yeterliliklerini tespit etmeye yönelik bir araştırma ortaya konulmuştur. Bu araştırma neticesinde;
  - D.K.A.B. öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinin önemini yeterince kavramamış oldukları gözlenmektedir.

- D.K.A.B. öğretmenleri değerlendirme faaliyetlerinin önceden hazırladıkları bir planlama doğrultusunda gerçekleştirilmemektedirler.
  - D.K.A.B. öğretmenleri kendi derslerinin amaçlarını tam olarak kavrayabilmiş değillerdir. Bunun neticesi olarak da yaptıkları sınavlarında başka derslerin amaçları arasında yer alan öğrenci davranışlarını da değerlendirmektedirler.
  - D.K.A.B. öğretmenleri ölçme ve değerlendirme konusundaki bilgi eksikleri yüzünden, doğru yaptıklarını düşünerek zaman zaman sınavların geçerliğini ve güvenilirliğini zedeleyici uygulamalar yapmaktadırlar.
  - D.K.A.B. öğretmenleri öğretim ve değerlendirmelerini kitaptaki konuları esas alarak gerçekleştirmektedirler. Oysa ki dersin hedef davranışlarının gerçekleştirilmesine yönelik öğretim ve değerlendirmeler yapmaları gerekir.
  - D.K.A.B. öğretmenleri ölçme araçlarının hazırlanması ve sonuçların değerlendirilmesi için gerekli zamanı ayırmamaktadırlar.
  - D.K.A.B. öğretmenleri derslerinin hedef davranışları tam olarak ifade edilmediği, kendileri de bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanla ilgili hedefler yazma konusunda bilgi ve beceriye sahip olmadıkları için, sınavlarında bilişsel alanın ilk basamakları seviyesinde sorular sormaktadırlar, duyuşsal alandaki hedefleri öğretim ve değerlendirmede azla dikkate almamaktadırlar.
  - D.K.A.B. öğretmenlerinin iyi niyetli ve olumlu değerlendirme uygulamaları olmakla birlikte, bu uygulamalar ölçme ve değerlendirme alanından gelen teorik bilgilerden kaynaklanan bilinçli faaliyetler değildir.
  - D.K.A.B. öğretmenlerinin, sınavlara hazırlık, uygulanan sınav çeşidi ve soruların çoğaltılması gibi konulardaki sorulara, verdikleri cevaplarda kıdem ve mezun oldukları okullar gibi değişkenler açısından anlamlı bir fark yoktur.
3. Pilten (2001) “İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Alanındaki Anlayış ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezinde ilköğretim sınıf öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirmedeki anlayış ve uygulamaları değerlendirilmiştir. Bu amaçla 211 öğretmene anket uygulanmış ve 35 öğretmenle görüşmeler yapılmıştır.
- Üniversitelerde verilen ölçme ve değerlendirme bilgisi yeterli ve uygulanabilir değildir.

- Sınıf öğretmenlerinin çoğunluğu ölçme ve değerlendirmenin amacını sadece bir boyutuyla ele almaktadır.
- Sınıf öğretmenleri ölçme araçlarının hazırlanması, uygulanması, puanlanması ve değerlendirilmesi aşamaları hakkında yeterli bilgiye sahip değildir.
- Sınıf öğretmenleri matematik, Türkçe, sosyal bilgiler ve fen bilgisi gibi özel alanlarda yeterli ölçme ve değerlendirme bilgisine sahip değildir.
- Sınıf öğretmenlerinin, karşılaştıkları ölçme ve değerlendirme problemleri için çözüm önerilerini;
- * Öğretmenlerin eğitim eksikliğinden kaynaklanan eksikler,
- * Maddi eksikliklerden kaynaklanan eksiklikler olarak ikiye ayırmak mümkündür.

4. Kaynak (2000) “Ortaöğretimdeki Branş Öğretmenlerinin Öğrenci Başarısını Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Görüşlerinin Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezinde 1998-1999 öğretim yılında Antakya belediye sınırları içindeki liselerde görev yapan branş öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirmeye ilişkin görüşleri saptanmaya çalışılmıştır. Düzenlenen anket formu 101 maddeden oluşmuştur.

- Öğretmenlerin öğrencileri tanımak, onları durumları hakkında bilgilendirmek ve onları çalışmaya yönlendirmek, öğrencilere rehberlik yapmak ve öğrenciler ödüllendirme gerekçeleriyle öğrenci başarısını ölçtükleri ortaya çıkmıştır.
- Öğretmenler eğitimde ölçme ve değerlendirmenin birbirinden farklı eylemler olduğu ve bir ölçme aracı kullanmadan yalnız gözlemlerle öğrenci başarısının değerlendirilemeyeceği görüşünü benimsemişlerdir.
- Öğretmenler öğrenci başarısını ölçülmesinde oluşabilecek hataların öğrencilerden kaynaklanmış olabileceği görüşünü ifade etmişlerdir.
- Öğretmenler öğrenci başarısını değerlendirirken ölçme araçlarından en çok yazılı yoklamaları kullanmaktadırlar.
- Öğrenci başarısının ölçüldüğü sözlü sınavlarda öğretmenler birden fazla öğrenciye aynı sorular sorulabilir, sınavlar sorulardan hemen önce hazırlanmalıdır ve önceden hazırlanan cevap anahtarına göre sorular puanlanmalıdır görüşüne katılmamışlardır.

5. Erkuş (1999) “Ölçme Araçlarının Tutarlı Ölçme ve Sınıflama Yapıp Yapmadığını Belirlemeye İlişkin Bir Çalışma” adlı doktora tezinde yeni bir bilimsel yöntem geliştirme şeklinde temel bir çalışmayı vermektedir. Veriler öğretmenliğe ilişkin tutum ölçeği için Ankara’daki devlet liseleri, Öğretmenlik sertifika programı ve Eğitim fakültelerinde okuyan toplam 295 kişilik farklı kelimeyi bulma yeteneği testi için Mersin ilinde bulunan 4 ilköğretim okulunun 4.,5.,6. sınıflarında okumakta olan 446 kişilik grup üzerinden elde edilmiştir.

Çift-tutarlılık indeksinin diğer indekslere göre hesaplanmasının kolay olduğu; hem ikili hem de çoklu puanlanan testlerin verilerine uygulanabileceği, ancak çoklu puanlanan testlerde daha tutarlı sonuçlar elde edileceği; testin hem sınıflama hem de sıralama tutarlılığı hakkında bilgi verdiği; testin hem güvenilirlik hem de geçerlilik kanıtlarını içerdiği; hem norm-dayanıklı hem de ölçüt-dayanıklı değerlendirmeler arasında yer aldığı ileri sürülebilir.

6. Topal’ın (1999) “İlköğretim Birinci Kademe Öğrenme-Öğretme Sürecinde Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Tekniklerini Etkin Kullanabilme Düzeylerinin Belirlenmesi” adlı yüksek lisans tezinde öğrenme-öğretme sürecinin önemli aşamalarından biri olan ölçme ve değerlendirme ögesinin ilköğretim 1. kademedeki görev yapan sınıf öğretmenlerince, etkin kullanılma düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla düzenlenen anket formları Giresun il merkezindeki 220 sınıf öğretmenine uygulanmış, 186 geçerli anket formundan elde edilen veriler araştırmanın veri tabanını oluşturmuştur.

- Şehir merkezindeki ilköğretim okullarında çalışan öğretmenler mesleki yönden deneyimlidirler.
- Kıdem sahibi öğretmenler için şehir merkezindeki okullara tayin yaptırmak cazip olduğundan yeterli mesleki kıdeme sahip olan öğretmenler şehir okullarına tayin yaptırma yoluna gitmektedirler.
- Şehir merkezindeki öğretmenlerin çoğu bayandır. Bayan öğretmenlerden oluşmasının nedeni eş durumu, rapor ve mesleki kıdem şartı aranmaksızın merkezde görevlendirilmeleridir.
- Öğretmenler ölçme ve değerlendirme için benzer ölçütleri esas almaktadırlar.
- Öğretmenlerin soru hazırlamada ortak noktalarının olduğu ve benzer eğilimler içinde oldukları görülmüştür.

- Öğretmenlerin 2/3'si dönem başında sordukları soruların öğrencileri tanımaya yönelik olduğunu belirtmişlerdir.
- Öğretmenlerin 3/4 'ü öğretim sürecinde sorulan soruların ve yapılan sınavların öğrencilerdeki eksiklikleri görmeye ve bu eksiklikleri gidermeye yönelik olarak yapıldığını belirtmişlerdir.
- Öğretmenlerin 4/5'i dönem sonu yapılacak sınavlar ve sorulacak soruların öğrencilerin ulaştığı yeterliliği görmeye yönelik olarak oluşturulduğunu belirtmişlerdir.
- Öğretmenlerin yarısı başarı dışındaki faktörlerin ölçme ve değerlendirmeye katılabileceğini belirtmişlerdir.
- Öğretmenlerin sınav sorularını seçme şekli ile kullandıkları soru tiplerinde farklı uygulamalar sergiledikleri belirlenmiştir.
- Öğretmenlerin objektif test kullanma düzeyleri farklılık göstermektedir.
- Doğru-yanlış tipi soru kullanma düzeyleri de farklılık göstermektedir.
- Öğretmenler boşluk doldurma sınav sorularını kullanırken bu tür soruları yapılandırmada alışageldikleri şekilde geleneksel bir yol izlemektedirler.
- Öğretmenler eşleştirmeli soru tipine çocuğun motivasyonunu artıracığı düşüncesiyle daha fazla ağırlık vermektedirler.
- Öğretmenlerin yarısı sözlü sınav yapmaktadırlar.

7. Civelek (1998) "Çoktan Seçmeli Test Maddelerinde Şekil Kullanmanın Madde ve Test Özelliklerine Etkisi Üzerine Bir Çalışma" adlı yüksek lisans tezinde aynı davranışı ölçen madde kökleri şekil ve yazı ile ifade edilen test ile madde kökü sadece yazı ile ifade edilen testin psikometrik özellikleri bakımından karşılaştırılmıştır.

Testlerin hazırlanmasında belirlenen 20 davranışa ilişkin çoktan seçmeli sadece "yazı" ile ifade edilen maddelerden oluşan test (form A) ve "şekil ve yazı" ile ifade edilen maddelerden oluşan test (form B) için 60 madde hazırlanmış olup, esas uygulamaya 20 davranışı ölçmek üzere, her iki testten de 20'şer madde seçilmiştir. Hazırlanan testler, 1996-1997 öğretim yılında Akşehir'de bulunan liselerin ikinci sınıfında Fizik II dersini alan 200 öğrenciye uygulanmıştır. Testin kapsamı Fizik II dersinin; durgun elektrik, elektrik devreleri ve geometrik optik konularından oluşmaktadır. Farklı iki test formunun uygulaması bir hafta arayla yapılmıştır.

8. Aydın (1993) “Seçme Gerektiren Test Maddeleri İle Kısa Cevap Gerektiren Test Maddelerinin Psikometrik Özellikleri ve Öğrenci Başarısı Bakımından Karşılaştırılması” adlı yüksek lisans tezinde seçme gerektiren test maddeleri ile kısa cevap gerektiren test maddelerinin psikometrik özellikleri ve öğrenci başarısını yansıtması açısından karşılaştırma yapılmak istenmiştir. Bu amaçla hazırlanan formlar Özel Yükseliş Lisesi orta 3. sınıf öğrencilerine bir hafta ara ile uygulanmıştır.

Seçme gerektiren test ve kısa cevap gerektiren test aynı 11 hedef davranışla denk olarak 56’şar maddeden oluşmak üzere hazırlanmıştır. Her iki test Özel Yükseliş Lisesi orta kısım 3. sınıfa kayıtlı 9 şubede toplam 267 öğrenciye uygulanmıştır. Seçme gerektiren ve kısa cevap gerektiren madde tiplerinden oluşturulan testlerin madde güçlük indeksleri, madde ayırıcılık gücü indeksleri yüzdeler arası fark ile, test geçerlilikleri karne notları ölçüt alınarak yordama geçerliliği ile, test güvenilirliği KR-20 güvenilirlik katsayısı ile hesaplanıp geçerlik ve güvenilirlik Fisher’in Zr dönüşümü yapılarak test edilmiştir.

- Seçme gerektiren test maddeleri ile kısa cevap gerektiren test maddelerinin madde ayırıcılık gücü indeksleri test edildiğinde kısa cevap gerektiren maddeler lehine aralarında anlamlı bir fark bulunmuştur.
- Seçme gerektiren test maddelerinin madde güçlük indeksleri arasında anlamlı bir fark belirlenmiş ve kısa cevap gerektiren testin daha güç olduğu görülmüştür.
- Seçme gerektiren maddelerden oluşan test ile kısa cevap gerektiren maddelerden oluşan testin test geçerlikleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

9. Semerci (1992) “ Fırat Üniversitesinde Öğrenci Başarısının Ölçülmesinde Kullanılan Yöntemler İle Ölçme – Değerlendirmeye İlişkin Görüşler “ adlı yüksek lisans tezinde öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan yöntemleri belirtmiş, ölçme – değerlendirmeye ilişkin öğrenci ve öğretim elemanı görüşlerini ortaya koymuştur. Bu araştırmanın örneklemini Fırat Üniversitesi Fen Bilimleri’nin Biyoloji, Fizik, Kimya, Matematik; Sosyal Bilimler’in Sosyoloji, Tarih ve Türk Dili ve Edebiyatı; Mühendislik Fakültesi’nin Elektrik-Elektronik, İnşaat, Jeoloji, Kimya, Makine ile Teknik Eğitim Fakültesi’nin Makine, Metal ve Yapı Eğitimi

bölümlerinin dördüncü sınıf öğrencileri ve öğretim elemanlarından oluşmaktadır. Öğrencilere 56 sorudan oluşan bir anket ve öğretim elemanlarına ise 76 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Bu araştırmadan elde edilen sonuçlardan bazıları şunlardır:

- Fırat Üniversitesi'nde öğrenciler (% 34.7) ve öğretim elemanları (% 47) yazılı yoklamaları “çoğu zaman” kullanmakta olduğunu bildirmişlerdir.
- Öğrencilerin (% 26.7) ve öğretim elemanları (% 45.2) kısa cevap gerektiren soruların en sakıncalı tarafını “bilginin yorumu ve uygulanmasına imkan tanımaması” olarak belirtmişlerdir.
- Öğretim elemanları (% 33.9) çoktan seçmeli sorulardan oluşan bir ölçme aracı olarak kullanmak isteyip de kullanamamanın sebebi olarak “soru hazırlamanın çok zor ve zaman alması”nı göstermişlerdir.
- Öğrencilerin (% 60.9) ve öğretim elemanlarınının (% 60.0) çoğunluğu ödev ve projelerin en sakıncalı tarafını “öğrencilerin ödev ve projelerini başkalarına yaptırabilmesi” olarak belirtmişlerdir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMA MODELİ

Araştırma tarama modelinde yürütülmüştür. Bu anlamda, anket tekniği kullanılmıştır.

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini Diyarbakır (112) ve Elazığ ilindeki (70) merkez ilköğretim okulları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise bu illerdeki merkez ilköğretim okullarından devlet ilköğretim okulları random yöntemiyle, özel ilköğretim okulları ise hepsi seçilmiş olup, toplam 113 ilköğretim okulundaki (Diyarbakır 58, Elazığ 55) 243 öğretmen ile 335 öğrenciden oluşmaktadır.

3.3. VERİLER VE TOPLANMASI

Veri toplamak amacıyla geliştirilen anketin deneklere uygulanabilmesi için Diyarbakır Valiliği ve Elazığ Valiliği'nden izin alınmıştır. Anket uygulanabilmesi için alınan izin belgesi ilgili okullara elden ulaştırılmıştır. Araştırmacı anketi bizzat kendisi öğretmen ve öğrencilere vermiş ve toplamıştır. Anketler 2003-2004 yılı eğitim-öğretim yılı bahar döneminde öğretmen ve öğrencilere dağıtılmıştır. Öğrencilere random yöntemiyle, öğretmenlerin ise tamamına dağıtılmıştır.

3.3.1. Veri Toplama Aracının Özellikleri

Araştırma için gerekli bilgiler anket tarama yöntemiyle toplanmış ve araştırma ankete dayalı bir biçimde yürütülmüştür. Anketin maddeleri ölçme ve değerlendirme konusunda yapılan bir kaynak taramasından sonra oluşturulmuştur. Anket soruları araştırmanın alt amaçlarını kapsayacak şekilde oluşturulmuştur. Soruların geçerliği için öğretim üyelerinin görüşleri alınmıştır.

Yapılan bu çalışmalar neticesinde öğretmen ve öğrencilere verilmek üzere iki anket oluşturulmuştur. Öğretmen anketi 7'si kişisel, 2'si açık uçlu ve 23'ü çoktan seçmeli olmak üzere toplam 32 sorudan oluşmaktadır. Öğrenci anketi ise 5'i kişisel, 1'i açık uçlu ve 16'sı çoktan seçmeli olmak üzere 22 sorudan oluşmaktadır.

3.4. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ

Araştırma verileri frekans, yüzde ve ki-kare tekniklerine dayalı olarak yorumlanmıştır. Anketlerin tümü gözden geçirilerek gerekli düzeltmeler yapılmış, eksik, yanlış ve gelişigüzel doldurulmuş olanlar elenmiştir. İstatistiksel çözümlenmelerde SPSS for Windows 10.0 paket programı kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

“İlköğretim Okulları İkinci Kademedede Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri (Diyarbakır ve Elazığ İli Örneği)” konulu araştırmanın bu bölümünde katılan deneklerle ilgili kişisel bilgiler, öğretmen ve öğrencilerin ölçme ve değerlendirmeye ilişkin görüşlerinin sonuçları verilmiştir.

4.1. Kişisel Bilgilere İlişkin Bulgular

Araştırmada Diyarbakır ve Elazığ illerinde bulunan İlköğretim okullarındaki öğretmen ve öğrenciler çeşitli özelliklerine göre incelenmiştir. Bu bölümdeki tüm bilgi ve istatistikler anket sorularına cevap verenleri içermektedir.

4.1.1. Öğretmen ve Öğrencilere İlişkin Ortak Kişisel Bulgular

Aşağıda verilmiş olan ilk üç tablo cinsiyet, okul türü ve illere göre belirlenmiş ortak öğretmen ve öğrenci profillerini yansıtmaktadır.

Tablo-1: Cinsiyete İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Profili

Cinsiyet	Öğretmen		Öğrenci	
	f	%	f	%
Erkek	111	45.7	163	48.7
Kadın	132	54.3	172	51.3
Toplam	243	100.0	335	100.0

Cinsiyete ilişkin öğretmen ve öğrenci profili incelendiğinde, araştırma kapsamındaki toplam 243 öğretmenin % 45.7 si erkek ve %54.3 ü kadındır. Bununla beraber, toplam 335 öğrencinin yüzde 48.7 si erkek ve %51.3 ü kadındır (Tablo 1). Bu anlamda öğretmen ve öğrenci profilinde, cinsiyete göre yüzde oranlarının birbirleriyle yakın olduğu söylenebilir.

Tablo-2: Okul Türüne Göre Öğretmen ve Öğrenci Profili

Okul Türü	Öğretmen		Öğrenci	
	f	%	f	%
Devlet	175	72.0	151	45.1
Özel	68	28.0	184	54.9
Toplam	243	100.0	335	100.0

Okul türüne göre öğretmen ve öğrenci profili incelendiğinde; araştırma kapsamındaki 243 Öğretmenin %72.0 ı devlet okullarında görev yapmakta ve %28.0 i özel okullarda görev yapmaktadır. Toplam 335 öğrencinin %45.1 i devlet okullarında ve %54.9 u özel okullarda eğitim-öğretim yapmaktadır (Tablo 2).

Tablo-3: İllere Göre Öğretmen ve Öğrenci Profili

İller	Öğretmen		Öğrenci	
	f	%	f	%
Diyarbakır	125	51.4	265	79.1
Elazığ	118	48.6	70	20.9
Toplam	243	100.0	335	100.0

İllere göre öğretmen ve öğrenci profili incelendiğinde; araştırma kapsamındaki 243 öğretmenin %51.4ü Diyarbakır'da görev yapmakta ve %48.6sı Elazığ'da görev yapmaktadır. Toplam 335 öğrencinin %79.1'i Diyarbakır'da ve %20.9'u Elazığ'da eğitim-öğretim yapmaktadır (Tablo 3).

4.1.2. Öğretmenlere İlişkin Kişisel Bulgular

Aşağıda verilmiş olan dördüncü, beşinci, altıncı ve yedinci tablolar Okul türüne, illere, yaşa, branşa, hizmet yılına göre öğretmen profillerini belirlemektedirler.

Tablo-4: Yaşa Göre Öğretmen Profili

Yaş	Öğretmen	
	F	%
21-30	98	40.3
31-40	79	32.5
41-50	56	23.0
51 ve üzeri	10	4.1
Toplam	243	100.0

Yaşa göre öğretmen profili incelendiğinde 243 öğretmenin % 40.3'ünün 21-30 yaş aralığında, %32.5'inin 31-40 yaş aralığında, %23.0'ının 41-50 yaş aralığında ve %4.1'inin 51 yaş ve üzerinde olduğu saptanmıştır (Tablo 4). Bu anlamda öğretmen yoğunluğunun 21-30 yaş aralığında yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo-5: Branşa Göre Öğretmen Profili

Branş	Öğretmen	
	f	%
Sözel	173	71.2
Sayısal	70	28.8
Toplam	243	100.0

Branşa göre öğretmen profili incelendiğinde 243 öğretmenin %71.2'si sözel ve %28.8'i sayısal bölümlerden mezun olduğu saptanmıştır. Sözel bölümlerden mezun olan öğretmenlerin oranı sayısal bölümlerden mezun olan öğretmenlerin yaklaşık iki katı kadardır (Tablo 5).

Tablo-6: Hizmet Yılına Göre Öğretmen Profili

Hizmet Yılı	Öğretmen	
	f	%
1-10 Yıl	138	56.8
11-20 Yıl	58	23.9
21-30 Yıl	38	15.6
31 ve üzeri	9	3.7
Toplam	243	100.0

Hizmet yılına göre öğretmen profili incelendiğinde 243 öğretmenin % 56.8'inin 1-10 yıl aralığında, %23.9'unun 11-20 yıl aralığında, %15.6'sının 21-30 yıl aralığında ve %3.7'sinin 31 yıl ve üzerinde hizmet yapmış olduğu saptanmıştır (Tablo 6). Bu anlamda 1-10 hizmet yılı aralığında öğretmen yoğunluğunun fazla olduğu belirlenmiştir.

Tablo-7: Aldığı Eğitim Türüne Göre Öğretmen Profili

Aldığı Eğitim Türü	Öğretmen	
	F	%
Öğretmen Okulu	14	5.7
Ön lisans	18	7.4
Lisans	189	77.8
Diğer	22	9.1
Toplam	243	100.0

Aldığı eğitime göre öğretmen profili incelendiğinde 243 öğretmenin % 5.7'si Öğretmen okulu, %7.4'ü ön lisans programı, %77.8'inin lisans programından ve %9.1'inin diğer okullardan mezun olduğu görülmektedir (Tablo 7). Öğretmenlerin büyük çoğunluğu lisans programından mezun olmuştur.

4.1.3. Öğrencilere İlişkin Kişisel Bulgular

Aşağıda verilmiş olan iki tablo sınıfa ve veli mesleğine göre öğrenci profilini belirlemektedir.

Tablo-8: Sınıfa Göre Öğrenci Profili

Sınıf	Öğrenci	
	f	%
6. Sınıf	105	31.3
7. Sınıf	127	37.9
8. Sınıf	103	30.7
Toplam	335	100.0

Sınıfa göre öğrenci profili incelendiğinde 335 öğrencinin % 31.3'ü 6. sınıfta, %37.9'u 7. sınıfta, %30.7'si 8. sınıfta okumaktadır (Tablo 8). Bu anlamda araştırmaya katılan öğrencilerin sınıflara eşit oranlarda dağılımının gerçekleştiği görülmektedir.

Tablo-9: Veli Mesleğine Göre Öğrenci Profili

Veli Mesleği	Öğrenci	
	f	%
Memur	107	31.9
İşçi	58	17.3
Esnaf	60	18.0
Diğer	110	32.8
Toplam	335	100.0

Veli mesleğine göre öğrenci profili incelendiğinde 335 öğrenci velisinin % 31.9'u memur, %17.3'ü İşçi, %18.0'ı esnaf , %32.8'i diğer meslek gruplarındandır (Tablo 9). Bu anlamda öğrenci velilerinin büyük çoğunluğunun memur olduğu saptanmıştır.

4.2. Ölçme Ve Değerlendirmeye İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmenler için ölçme ve değerlendirme eğitimin en gerekli ve en anlamlandırılması gereken birimdir. 243 öğretmen üzerinde yapılmış olan bu araştırmada öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme hakkındaki görüşleri aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo-10: Devlet ve Özel İlköğretim Okullarında Kullanılan Ölçme Araçları

	Sınavların hepsinde		Sınavların çoğunda		Kararsız		Sınavların bazılarında		Sınavların hiçbirinde		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Uzun cevap gerektiren sorular (Klasik)												
Devlet İ.O.	25	21.6	56	48.3	8	6.9	18	15.5	9	7.8	116	100.0
Özel İ.O.	38	26.8	64	45.1	7	4.9	20	14.1	13	9.2	142	100.0
	$X^2=1.510$	sd=4	p>.05									
Kısa cevap gerektiren sorular												
Devlet İ.O.	7	6.2	36	31.9	7	6.2	32	28.3	31	27.4	113	100.0
Özel İ.O.	10	6.9	51	35.4	7	4.9	35	24.3	41	28.5	144	100.0
	$X^2=.913$	sd=4	p>.05									
Çoktan seçmeli sorular (test)												
Devlet İ.O.	7	6.0	40	34.5	7	6.0	28	24.1	34	29.3	110	100.0
Özel İ.O.	11	7.4	31	20.9	14	9.5	33	22.3	59	39.9	148	100.0
	$X^2=7.728$	sd=4	p<.05									
Doğru yanlış testleri												
Devlet İ.O.	8	7.7	43	41.3	9	8.7	21	20.2	23	22.1	104	100.0
Özel İ.O.	25	19.7	33	26.0	20	15.7	27	21.3	22	17.3	127	100.0
	$X^2=12.855$	sd=4	p<.05									
Ödev ve projeler												
Devlet İ.O.	21	21.9	28	29.2	22	22.9	10	10.4	15	15.6	96	100.0
Özel İ.O.	18	14.3	38	30.2	19	15.1	19	15.1	32	25.4	126	100.0
	$X^2=12.855$	sd=4	p<.05									
Sözlü sorular												
Devlet İ.O.	18	20.9	31	36.0	16	18.6	12	14.0	9	10.5	86	100.0
Özel İ.O.	27	22.7	33	27.7	19	16.0	17	14.3	23	19.3	119	100.0
	$X^2=3.895$	sd=4	p<.05									
Diğer												
Devlet İ.O.	6	18.8	5	15.6	14	43.8	3	9.4	4	12.5	32	100.0
Özel İ.O.	7	24.1	3	10.3	7	24.1	4	13.8	8	27.6	29	100.0
	$X^2=4.249$	sd=4	p<.05									

Uzun cevap gerektiren sınavların kullanımında devlet (%48.3) ve özel (%45.1) ilköğretim okullarında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($x^2=1.510$, $Sd=4$).

Kısa cevap gerektiren sınavların kullanımında devlet (%31.9) ve özel (%35.4) ilköğretim okullarında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($x^2=.913$, $Sd=4$).

Çoktan seçmeli soruların kullanımında devlet (%34.5) ve özel (%20.9) ilköğretim okullarında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Devlet ilköğretim okulları özel ilköğretim okullarına göre sınavlarda çoktan seçmeli soruları daha fazla kullanmaktadır ($x^2=7.728$, $Sd=4$).

Doğru-yanlış testlerinin kullanımında devlet (%41.3) ve özel (%26.0) ilköğretim okullarında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Devlet ilköğretim okulları özel ilköğretim okullarına göre doğru-yanlış testlerini daha fazla kullanmaktadır ($x^2=12.855$, $Sd=4$).

Devlet (%29.2) ve özel (%30.2) ilköğretim okullarında ödev ve projelerin kullanımında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Özel ilköğretim okulları devlet ilköğretim okullarına göre ödev ve projeleri daha fazla kullanmaktadır ($x^2=12.855$, $Sd=4$).

Devlet (%36.0) ve özel (%27.7) ilköğretim okullarında sözlü soruların kullanımında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Devlet ilköğretim okulları özel ilköğretim okullarına göre sözlü soruları daha fazla kullanmaktadır ($x^2=3.895$, $Sd=4$).

Tablo-11: Öğretmenlerin Sınav Kağıtlarını Nasıl Okuduklarına İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet												
Erkek	88	83.8	12	11.4	1	1.0	2	1.9	2	1.9	105	100.0
Kadın	104	80.0	17	13.1	-	-	-	-	9	6.9	130	100.0
Okul türü												
Devlet	140	81.9	18	10.5	1	.6	2	1.2	10	5.8	171	100.0
Özel	52	81.3	11	17.2	-	-	-	-	1	1.6	64	100.0
İli												
Diyarbakır	101	82.8	10	8.2	1	.8	2	1.6	8	6.6	122	100.0
Elazığ	91	80.5	19	16.8	-	-	-	-	3	2.7	113	100.0

Erkek (% 83.8) ve kadın (% 80.0) öğretmenlerin sınav kağıtlarını nasıl okuduklarına ilişkin görüşleri incelendiğinde hem kadın hem de erkek öğretmenler genel olarak bir öğrencinin kağıdını puanladıktan sonra diğerine geçerim yanıtını vermişlerdir.

Öğretmenlerin sınav kağıtlarını nasıl okuduklarına ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 81.9) ve özel (% 81.3) ilköğretim okullarındaki öğretmenler çoğunlukla bir öğrencinin kağıdını puanladıktan sonra diğerine geçerim yanıtını vermişlerdir.

Diyarbakır (% 82.8) ve Elazığ (% 80.5) illerindeki öğretmenlerin sınav kağıtlarını nasıl okuduklarına ilişkin görüşleri incelendiğinde, her iki ilde görev yapan öğretmenler bir öğrencinin kağıdını puanladıktan sonra diğerine geçerim yanıtını vermişlerdir.

Sınav kağıtlarını nasıl okursunuz sorusuna diğer şıkkını işaretleyenler genel olarak cevap anahtarını hazırlar, tek tek okurum yanıtını vermişlerdir.

Tablo-12: Öğretmenlerin Sınav Türünü Belirlerken Öğrenci Görüşlerini Dikkate Alıp Almadıklarına İlişkin Görüşleri

	Evet		Kısmen		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet								
Erkek	38	34.5	48	43.6	24	21.8	110	100.0
Kadın	41	31.1	79	59.8	12	9.1	132	100.0
$X^2=9.762$ $sd=2$ $p<.05$								
Okul türü								
Devlet	51	29.3	97	55.7	26	14.9	174	100.0
Özel	28	41.2	30	44.1	10	14.7	68	100.0
$X^2=3.371$ $sd=2$ $p>.05$								
İli								
Diyarbakır	44	35.5	62	50.0	18	14.5	124	100.0
Elazığ	35	29.7	65	55.1	18	15.3	118	100.0
$X^2=.948$ $sd=2$ $p>.05$								

Erkek (% 43.6) ve kadın (% 59.8) öğretmenlerin sınav türünü belirlerken öğrenci görüşlerini dikkate alıp almadıklarına ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık

bulunmuştur. Kadınların öğretmenlerin erkek öğretmenlere oranla kısmen yanıtında daha çok hemfikir oldukları saptanmıştır ($\chi^2=9.762$, $Sd=2$).

Öğretmenlerin sınav türünü belirlerken öğrenci görüşlerini dikkate alıp almadıklarını ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 55.7) ve özel (% 44.1) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğretmenlerin öğrencilerin görüşlerini kısmen başvurdukları saptanmıştır ($\chi^2=3.371$, $Sd=2$).

Diyarbakır (% 50.0) ve Elazığ (% 55.1) illerindeki öğretmenlerin sınav türünü belirlerken öğrenci görüşlerini dikkate alıp almadıklarını ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde görev yapan öğretmenler öğrenci görüşlerine kısmen başvurduklarını belirtmişlerdir ($\chi^2=.948$, $Sd=2$).

Tablo-13: Öğretmenlerin Sınavlarda Soru Hazırlarken Dersin Kapsadığı Konularla İlişkili Olarak Hangi Yolu İzlediklerine İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet												
Erkek	81	75.0	9	8.3	16	14.8	-	-	2	1.9	108	100.0
Kadın	109	84.5	6	4.7	13	10.1	-	-	1	.8	129	100.0
Okul türü												
Devlet	136	79.1	12	7.0	21	12.2	-	-	3	1.7	172	100.0
Özel	54	83.1	3	4.6	8	12.3	-	-	-	-	65	100.0
İli												
Diyarbakır	107	86.3	3	2.4	11	8.9	-	-	3	2.4	124	100.0
Elazığ	83	73.5	12	10.6	18	15.9	-	-	-	-	113	100.0

Erkek (% 75.0) ve kadın (% 84.5) öğretmenlerin sınavlarda soru hazırlarken dersin kapsadığı konularla ilişkili olarak hangi yolu izlediklerine ilişkin görüşleri incelendiğinde, kadın ve erkek öğretmenlerin genel olarak sınıfta işlenen konulardan soru sordukları saptanmıştır.

Öğretmenlerin sınavlarda soru hazırlarken dersin kapsadığı konularla ilişkili olarak hangi yolu izlediklerine ilişkin görüşleri incelendiğinde devlet (% 79.1) ve özel (% 83.1)

ilköğretim okulları görev yapan öğretmenler çoğunlukla sınıfta işlenen konulardan soru sordukları yanıtını vermişlerdir.

Diyarbakır (% 86.3) ve Elazığ (% 73.5) illerindeki öğretmenlerin sınavlarda soru hazırlarken dersin kapsadığı konularla ilişkili olarak hangi yolu izlediklerine ilişkin görüşleri incelendiğinde, Diyarbakır ilinde görev yapan öğretmenler Elazığ ilinde görev yapan öğretmenlere oranla daha çok sınıfta işlenen konulardan soru sorduklarını belirtmişlerdir.

Sınavlarda soru hazırlarken dersin kapsadığı konularla ilişkili olarak hangi yolu izlersiniz sorusuna diğer şıkkını işaretleyenlerin geneli işlediğim tüm konulardan soru sorarım ve soruları mevcut sınav sistemine göre hazırlarım yanıtını vermişlerdir.

Tablo-14: Öğretmenlerin Soruların Güçlük Dereceleri Bakımından Hangi Ölçütleri Kullandıklarına İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet												
Erkek	65	61.9	9	8.6	20	19.0	10	9.5	1	1.0	105	100.0
Kadın	75	58.6	10	7.8	27	21.1	10	7.8	6	4.7	128	100.0
	$X^2=3.141$	sd=4	p>.05									
Okul türü												
Devlet	96	57.8	13	7.8	35	21.1	15	9.0	7	4.2	166	100.0
Özel	44	65.7	6	9.0	12	17.9	5	7.5	-	-	67	100.0
	$X^2=3.764$	sd=4	p>.05									
İli												
Diyarbakır	68	55.7	10	8.2	30	24.6	9	7.4	5	4.1	122	100.0
Elazığ	72	64.9	9	8.1	17	15.3	11	9.9	2	1.8	111	100.0
	$X^2=4.740$	sd=4	p>.05									

Erkek (% 61.9) ve kadın (% 58.6) öğretmenlerin soruların güçlük dereceleri bakımından hangi ölçütleri kullandıklarına ilişkin görüşleri incelendiğinde her iki cinsiyette yer alan öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Öğretmenler öğrencilerin çoğunluğunun cevaplayabileceği soruları sorarım yanıtını vermişlerdir ($x^2=3.141$, $Sd=4$).

Öğretmenlerin soruların güçlük dereceleri bakımından hangi ölçütleri kullandıklarına ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 57.8) ve özel (% 65.7)

ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki okul türünde görev yapan öğretmenlerin genelinin öğrencilerin çoğunluğunun cevaplayabileceği soruları sorarım hususunda birleştikleri görülmüştür ($x^2=3.764$, $Sd=4$).

Diyarbakır (% 55.7) ve Elazığ (% 64.9) illerindeki öğretmenlerin soruların güçlük dereceleri bakımından hangi ölçütleri kullandıklarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde görev yapan öğretmenler öğrencilerin çoğunluğunun cevaplayabileceği soruları sorarım yanıtında genel bir fikir belirtmişlerdir ($x^2=4.740$, $Sd=4$).

Soruların güçlük dereceleri bakımından hangi ölçütleri kullanırsınız sorusuna diğer şikkını işaretleyenler sınıf seviyesine uygun sorular sorarım, yorum soruları sorarım, sınıftaki grupları göz önüne alırım, soruları zorluk derecelerine göre hazırlarım gibi cevaplar vermişlerdir.

Tablo-15: Öğretmenlerin Bir Sınavda Sordukları Soruyu Başka Bir Sınavda Sorup Sormadıklarına İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet												
Erkek	5	4.5	28	25.2	44	39.6	13	11.7	21	18.9	111	100.0
Kadın	3	2.3	27	20.6	61	46.6	8	6.1	32	24.4	131	100.0
	$X^2=5.126$		sd=4		p>.05							
Okul türü												
Devlet	3	1.7	37	21.1	83	47.4	18	10.3	34	19.5	175	100.0
Özel	5	7.5	18	26.9	22	32.8	3	4.5	19	28.4	67	100.0
	$X^2=11.567$		sd=4		p<.05							
İli												
Diyarbakır	3	2.4	27	21.6	52	41.6	10	8.0	33	26.4	125	100.0
Elazığ	5	4.3	28	23.9	53	45.3	11	9.4	20	17.1	117	100.0
	$X^2=3.503$		sd=4		p>.05							

Erkek (% 39.6) ve kadın (% 46.6) öğretmenlerin bir sınavda sordukları soruyu başka bir sınavda sorup sormadıklarına ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Her iki cinsiyette yer alan öğretmenlerin de genel olarak bazı değişiklikler yaparak sorarım yanıtını verdikleri ($x^2=5.126$, $Sd=4$).

Öğretmenlerin bir sınavda sordukları soruyu başka bir sınavda sorup sormadıklarına ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 47.4) ve özel (% 32.8) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğretmenlerin bazı değişiklikler yaparak soruları yanıtlarında yoğunluk gösterdikleri saptanmıştır ($\chi^2=11.567$, $Sd=4$).

Diyarbakır (% 41.6) ve Elazığ (% 45.3) illerindeki bir sınavda sordukları soruyu başka bir sınavda sorup sormadıklarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde görev yapan öğretmenler bazı değişiklikler yaparak soruları yanıtlarında genel bir görüş belirtmişlerdir ($\chi^2=3.503$, $Sd=4$).

Tablo-16: Öğretmenlerin Sınav Sorularına Ait Puan Takdir Etme Yoluna İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet												
Erkek	56	51.4	48	44.0	2	1.8	2	1.8	1	.9	109	100.0
Kadın	40	31.5	66	52.0	2	1.6	17	13.4	2	1.6	127	100.0
	$X^2=16.407$		sd=4		p<.05							
Okul türü												
Devlet	64	37.9	85	50.3	2	1.2	15	8.9	3	1.8	169	100.0
Özel	32	47.8	29	43.3	2	3.0	4	6.0	-	-	67	100.0
	$X^2=4.254$		sd=4		p>.05							
İli												
Diyarbakır	53	43.1	55	44.7	-	-	14	11.4	1	.8	123	100.0
Elazığ	43	38.1	59	52.2	4	3.5	5	4.4	2	1.8	113	100.0
	$X^2=9.372$		sd=4		p>.05							

Erkek (% 44.0) ve kadın (% 52.0) öğretmenlerin sınav sorularına ait puan takdir etme yollarına ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere oranla sorunun güçlüğüne göre puan verim yanıtlarında yoğunluk gösterdikleri saptanmıştır ($\chi^2=16.407$, $Sd=4$).

Öğretmenlerin sınav sorularına ait puan takdir etme yollarına ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 50.3) ve özel (% 43.3) ilköğretim okulları arasında

anlamli bir farklılık bulunmamaktadır. Öğretmenlerin çoğunluğunun sorunun güçlüğüne göre puan veririm yanıtında birleştikleri saptanmıştır ($x^2=4.254$, $Sd=4$).

Diyarbakır (% 44.7) ve Elazığ (% 52.2) illerindeki öğretmenlerin sınav sorularına ait puan takdir etme yollarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde görev yapan öğretmenlerin genelinin sorunun güçlüğüne göre puan veririm yanıtında görüş birliğine vardıkları görülmektedir ($x^2=9.372$, $Sd=4$).

Sınav sorularına ait puan takdir etme yolunuz nedir sorusuna diğer şikkını işaretleyenler puanlama standarttır ve standartlara uyarım, kompozisyon dışında genel olarak hepsine eşit puan veririm cevabını vermişlerdir.

Tablo-17: Öğretmenlerin Öğrencilerini Yapacağı Sınav Konusunda Bilgilendirip Bilgilendirmediğine İlişkin Görüşleri

	Evet		Kısmen		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet								
Erkek	94	87.0	12	11.1	2	1.8	108	100.0
Kadın	111	84.7	19	14.5	1	.8	131	100.0
	$X^2=1.794$		sd=3		p>.05			
Okul türü								
Devlet	146	84.9	24	14.0	2	1.2	172	100.0
Özel	59	88.1	7	10.4	1	1.5	67	100.0
	$X^2=1.381$		sd=3		p>.05			
İli								
Diyarbakır	105	86.1	17	13.9	-	-	122	100.0
Elazığ	100	85.5	15	12.8	2	1.7	117	100.0
	$X^2=3.051$		sd=3		p>.05			

Öğretmenlerin öğrencilerini yapacakları sınavlar konusunda bilgilendirip bilgilendirmediklerine ilişkin görüşleri incelendiğinde Erkek (% 87.0) ve kadın (% 84.7) cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğretmenler öğrencileri yaptıkları sınavlar konusunda bilgilendirdiklerine dair büyük oranda evet yanıtı vermişlerdir ($x^2=1.794$, $Sd=3$).

Devlet (% 84.9) ve özel (% 88.1) okullarındaki Öğretmenlerin öğrencilerini yapacakları sınavlar konusunda bilgilendirip bilgilendirmediklerine ilişkin görüşleri arasında

anlamli bir farklılık bulunmamıştır. Devlet okullarındaki öğretmenler de da özel okullardaki öğretmenlerin çoğunluğu öğrencilerini yaptıkları sınavlar konusunda bilgilendirdikleri yanıtını vermişlerdir ($x^2=1.381$, $Sd=3$).

Diyarbakır (% 86.1) ve Elazığ (% 85.5) Öğretmenlerin öğrencilerini yapacakları sınavlar konusunda bilgilendirip bilgilendirmediklerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($x^2=3.051$, $Sd=3$).

Tablo-18: Öğretmenlerin Yaptığı Sınav Sonucu Öğrencilerin Çoğunluğu Yetersiz Puan Almış İse Ne Yapacaklarına İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
<hr/>												
Cinsiyet												
Erkek	13	12.1	51	47.7	25	23.4	15	14.0	3	2.8	107	100.0
Kadın	11	8.3	74	56.1	33	25.0	10	7.6	4	3.0	132	100.0
	$X^2=4.074$	sd=4	p>.05									
<hr/>												
Okul türü												
Devlet	15	8.7	83	48.0	50	28.9	18	10.4	7	4.0	173	100.0
Özel	9	13.6	42	63.6	8	12.1	7	10.6	-	-	66	100.0
	$X^2=11.629$	sd=4	p<.05									
<hr/>												
İli												
Diyarbakır	12	9.7	61	49.2	33	26.6	12	9.7	6	4.8	124	100.0
Elazığ	12	10.4	64	55.7	25	21.7	13	11.3	1	.9	115	100.0
	$X^2=4.454$	sd=4	p>.05									

Erkek (% 47.7) ve kadın (% 56.1) öğretmenlerin yaptığı sınav sonucu öğrencilerin çoğunluğu yetersiz puan almış ise ne yapacaklarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğretmenler genel olarak anlaşılmayan konuları tekrar anlatır, yeniden sınav yaparım yanıtını vermişlerdir ($x^2=4.074$, $Sd=4$).

Öğretmenlerin yaptığı sınav sonucu öğrencilerin çoğunluğu yetersiz puan almış ise ne yapacaklarına ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 48.0) ve özel (% 63.6) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Özel İO. Öğretmenleri devlet İO. Öğretmenlerine oranla daha çok anlaşılmayan konuları tekrar anlatır, yeniden sınav yaparım yanıtını vermişlerdir ($x^2=11.629$, $Sd=4$).

Diyarbakır (% 49.2) ve Elazığ (% 55.7) illerindeki öğretmenlerin yaptığı sınav sonucu öğrencilerin çoğunluğu yetersiz puan almış ise ne yapacaklarına ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde görev yapan öğretmenler yaptığı sınav sonucu öğrencilerin çoğunluğu yetersiz puan almış ise konuları tekrar anlatır, yeniden sınav yaparım görüşünde birleşmişlerdir ($x^2=4.454$, $Sd=4$).

Yapılan sınav sonucu öğrencilerin çoğunluğu yetersiz puan almış ise ne yaparsınız sorusuna diğer şıkkını işaretleyenler genel olarak konu tekrarı yapar, aynı soruları bir daha ki sınavda sorarım cevabını vermişlerdir.

Tablo-19: Öğretmenlerin Öğrenci Başarısını Değerlendirmede Kullandığı Ölçüte İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		6		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet														
Erkek	8	7.3	20	18.3	58	53.2	8	7.3	15	13.8	-	-	109	100.0
Kadın	8	6.3	12	9.5	77	61.1	8	6.3	21	16.7	-	-	126	100.0
Okul türü														
Devlet	13	7.6	23	13.5	90	52.6	15	8.8	30	17.5	-	-	171	100.0
Özel	3	4.7	9	14.1	45	70.3	1	1.6	6	9.4	-	-	64	100.0
İli														
Diyarbakır	8	6.6	22	18.0	65	53.3	8	6.6	19	15.6	-	-	122	100.0
Elazığ	8	7.1	10	8.8	70	61.9	8	7.1	17	15.0	-	-	113	100.0

Erkek (% 53.2) ve kadın (% 61.1) öğretmenlerin öğrencilerin başarılarını değerlendirmede kullandığı ölçüte ilişkin görüşleri incelendiğinde her iki cinsiyete ait öğretmenlerin genelinin öğrencilerin başarılarını değerlendirmede sınıf seviyesini ölçüt alırım yanıtında birleştikleri görülmektedir.

Öğretmenlerin öğrencilerin başarılarını değerlendirmede kullandığı ölçüte ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 52.6) ve özel (% 70.3) ilköğretim

okulu öğretmenlerinin genelinin öğrencilerin başarıların değerlendirmede sınıf seviyesini ölçüt alırım yanıtında birleştikleri saptanmıştır.

Diyarbakır (% 53.3) ve Elazığ (% 61.9) illerindeki öğretmenlerin öğrencilerin başarılarını değerlendirmede kullandığı ölçüte ilişkin görüşleri incelendiğinde her iki ilde görev yapan öğretmenlerin çoğunluğunun öğrencilerin başarılarını değerlendirmede sınıf seviyesini ölçüt alırım yanıtını verdikleri ortaya çıkmıştır.

Tablo-20: Öğretmenlerin Uygulayacağı Sınav Türünü Belirlerken Kime Danışacağına İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		6		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet														
Erkek	27	25.2	4	3.7	34	31.8	1	.9	39	36.4	2	1.9	107	100.0
Kadın	33	25.2	4	3.1	53	40.5	-	-	39	29.8	2	1.5	131	100.0
	$X^2=3.363$		sd=5		p>.05									
Okul türü														
Devlet	43	25.1	5	2.9	61	35.7	1	.6	59	34.5	2	1.2	171	100.0
Özel	17	25.4	3	4.5	26	38.8	-	-	19	28.4	2	3.0	67	100.0
	$X^2=2.366$		sd=5		p>.05									
İli														
Diyarbakır	38	30.4	5	4.0	43	34.4	-	-	38	30.4	1	.8	125	100.0
Elazığ	22	19.5	3	2.7	44	38.9	1	.9	40	35.4	3	2.7	113	100.0
	$X^2=6.240$		sd=5		p>.05									

Erkek (% 31.8) ve kadın (% 40.5) öğretmenlerin uygulayacağı sınav türünü belirlerken kime danışacağına ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenler genellikle kendi branşlarındaki diğer öğretmenlere danışmaktadırlar ($x^2=3.363$, Sd=5).

Öğretmenlerin uygulayacağı sınav türünü belirlerken kime danışacağına ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 35.7) ve özel (% 38.8) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki öğretmen grubu da kendi branşlarındaki diğer öğretmenlere danıştıklarına dair fikir beyan etmektedirler ($x^2=2.366$, Sd=5).

Diyarbakır (% 34.4) ve Elazığ (% 38.9) illerindeki öğretmenlerin uygulayacağı sınav türünü belirlerken kime danışacağına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde görev yapan öğretmenler genellikle uygulayacağı sınav türünü belirlerken kendi branşlarındaki diğer öğretmenlere danışmaktadır ($\chi^2=6.240$, $Sd=5$).

Uygulayacağınız sınav türünü belirlerken kime danışırsınız sorusuna diğer şıkkını işaretleyenler herkese ve branş öğretmenlerine danışırım cevaplarını vermişlerdir.

Tablo-21: Öğretmenlerin Sınavın Değerlendirmesini Nasıl Yaptığına İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		6		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet														
Erkek	101	91.1	-	-	3	2.7	3	2.7	4	3.6	-	-	111	100.0
Kadın	112	87.5	4	3.1	3	2.3	2	1.6	7	5.5	-	-	128	100.0
Okul türü														
Devlet	151	87.3	4	2.3	5	2.9	5	2.9	8	4.6	-	-	173	100.0
Özel	62	93.9	-	-	1	1.5	-	-	3	4.5	-	-	66	100.0
İli														
Diyarbakır	108	87.8	3	2.4	4	3.3	1	.8	7	5.7	-	-	123	100.0
Elazığ	105	90.5	1	.9	2	1.7	4	3.4	4	3.4	-	-	116	100.0

Erkek (% 91.1) ve kadın (% 87.5) öğretmenlerin sınavın değerlendirmesini nasıl yaptığına ilişkin görüşleri incelendiğinde, öğretmenlerin büyük çoğunluğu sınavı 100 (yüz) üzerinden değerlendirmektedir.

Öğretmenlerin sınavın değerlendirmesini nasıl yaptığına ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (%87.3) ve özel (% 93.9) ilköğretim okullarındaki öğretmenler sınavın 100 (yüz) üzerinden değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Diyarbakır (% 87.8) ve Elazığ (% 90.5) illerindeki öğretmenlerin sınavın değerlendirmesini nasıl yaptığına ilişkin görüşleri incelendiğinde her iki ildeki ilköğretim

okulu öğretmenlerin büyük çoğunluğu sınavı 100 (yüz) üzerinden değerlendirmeye almaktadır.

Tablo-22: Öğretmenlerin Sayısal Derslerin Sınavlarında Sınav Kağıtlarını Puanlarken Nasıl Bir Yol İzlediğine İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet												
Erkek	2	3.3	32	53.3	21	35.0	5	8.3	-	-	60	100.0
Kadın	5	7.6	35	53.0	23	34.8	1	1.5	2	3.0	66	100.0
	$X^2=5.905$	sd=4	p>.05									
Okul türü												
Devlet	6	7.2	43	51.8	28	33.7	5	6.0	1	1.2	83	100.0
Özel	1	2.3	24	55.8	16	37.2	1	2.3	1	2.3	43	100.0
	$X^2=2.447$	sd=4	p>.05									
İli												
Diyarbakır	7	11.1	34	54.0	18	28.6	3	4.8	1	1.6	63	100.0
Elazığ	-	-	33	52.4	26	41.3	3	4.8	1	1.6	63	100.0
	$X^2=8.469$	sd=4	p>.05									

Erkek (% 35.0) ve kadın (% 34.8) öğretmenlerin sayısal derslerin sınavlarında sınav kağıtlarını puanlarken nasıl bir yol izlediğine ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenler sınav kağıdında soruyu çözmek için bir uğraşı varsa belirli bir puan verim yanıtını vermişlerdir ($x^2=5.905$, Sd=4).

Öğretmenlerin sayısal derslerin sınavlarında sınav kağıtlarını puanlarken nasıl bir yol izlediğine ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 33.7) ve özel (% 37.2) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki gruptaki Öğretmenler de sınav kağıdında soruyu çözmek için bir uğraşı varsa belirli bir puan verim yanıtında yoğunlaşmışlardır ($x^2=2.447$, Sd=4).

Diyarbakır (% 28.6) ve Elazığ (% 41.3) illerindeki öğretmenlerin sayısal derslerin sınavlarında sınav kağıtlarını puanlarken nasıl bir yol izlediğine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde görev yapan öğretmenlerin sınav kağıdında

soruyu çözmek için bir uğraşı varsa belirli bir puan veririm yanıtında birleştikleri saptanmıştır ($x^2=8.469$, $Sd=4$).

Sayısal derslerin sınavlarında sınav kağıtlarını puanlarken nasıl bir yol izlersiniz sorusuna diğer şıkkını işaretleyenler öğrenciler arasında kıyas yapmam cevabını vermişlerdir.

Tablo-23: Öğretmenlerin Sözel Derslerin Sınavlarında Sınav Kağıtlarını Puanlarken Nasıl Bir Yol İzlediğine İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet												
Erkek	46	50.0	38	41.3	4	4.3	3	3.3	1	1.1	92	100.0
Kadın	52	48.1	36	33.3	7	6.5	3	2.8	10	9.3	108	100.0
	$X^2=7.370$		sd=4		p>.05							
Okul türü												
Devlet	76	51.0	55	36.9	8	5.4	2	1.3	8	5.4	149	100.0
Özel	22	43.1	19	37.3	3	5.9	4	7.8	3	5.9	51	100.0
	$X^2=5.870$		sd=4		p>.05							
İli												
Diyarbakır	53	52.5	37	36.6	4	4.0	3	3.0	4	4.0	101	100.0
Elazığ	45	45.5	37	37.4	7	7.1	3	3.0	7	7.1	99	100.0
	$X^2=2.270$		sd=4		p>.05							

Erkek (% 50.0) ve kadın (% 48.1) öğretmenlerin sözel derslerin sınavlarında sınav kağıtlarını puanlarken nasıl bir yol izlediğine ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğretmenler genel olarak bana göre önemli yerleri vurgulayan cümleler yazılmış kağıtlara puan veririm yanıtı üzerinde görüş bildirmişlerdir ($x^2=7.370$, $Sd=4$).

Öğretmenlerin sözel derslerin sınavlarında sınav kağıtlarını puanlarken nasıl bir yol izlediğine ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 51.0) ve özel (% 43.1) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğretmenlerin bana göre önemli yerleri vurgulayan cümleler yazılmış kağıtlara puan veririm cümlesinde birleştikleri görülmektedir ($x^2=5.870$, $Sd=4$).

Diyarbakır (% 52.5) ve Elazığ (% 45.5) illerindeki öğretmenlerin sözel derslerin sınavlarında sınav kağıtlarını puanlarken nasıl bir yol izlediğine ilişkin görüşleri arasında

anamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde görev yapan öğretmenler bana göre önemli yerleri vurgulayan cümleler yazılmış kağıtlara puan veririm cevabında birleşmişlerdir ($\chi^2=2.270$, $Sd=4$).

Sözel derslerin sınavlarında sınav kağıtlarını puanlarken nasıl bir yol izlersiniz sorusuna diğer şıkkını işaretleyenler sorunun cevabını anlatabilene puan veririm,yalnızca doğru cevaba puan veririm, istediğim cevap verilmişse puan veririm, sorunun doğru cevabının yanında yanlış cevaplar da varsa not kırırım cevapları verilmiştir.

Tablo-24: Öğretmenlerin Öğrenci Başarısını Değerlendirirken Hata Yapmamak İçin Ne Yaptıklarına İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		6		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet														
Erkek	34	30.9	16	14.5	56	50.9	3	2.7	1	.9	-	-	111	100.0
Kadın	36	27.5	17	13.0	70	53.4	8	6.1	-	-	-	-	128	100.0
Okul türü														
Devlet	56	32.4	26	15.0	83	48.0	7	4.0	1	.6	-	-	173	100.0
Özel	14	20.6	7	10.3	43	63.2	4	5.9	-	-	-	-	66	100.0
İli														
Diyarbakır	37	30.1	20	16.3	64	52.0	2	1.6	-	-	-	-	123	100.0
Elazığ	33	28.0	13	11.0	62	52.5	9	7.6	1	.8	-	-	116	100.0

Erkek (% 50.9) ve kadın (% 53.4) öğretmenlerin öğrenci başarısını değerlendirirken hata yapmamak için ne yaptıklarına ilişkin görüşleri incelendiğinde her iki cinsiyet grubunda yer alan öğretmenler de genellikle cevap anahtarı kullanıyorum cevabını vermişlerdir.

Öğretmenlerin öğrenci başarısını değerlendirirken hata yapmamak için ne yaptıklarına ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 48.0) ve özel (% 63.2) ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenler öğrenci başarısını değerlendirirken hata yapmamak için cevap anahtarı kullanmaktadırlar.

Diyarbakır (% 52.0) ve Elazığ (% 52.5) illerindeki öğretmenlerin öğrenci başarısını değerlendirirken hata yapmamak için ne yaptıklarına ilişkin incelendiğinde her iki ilde görev

yapan öğretmenler öğrenci başarısını değerlendirirken cevap anahtarından faydalanmaktadırlar.

Öğrenci başarısını değerlendirirken hata yapmamak için ne yapıyorsunuz sorusuna diğer şıkkını işaretleyenler algılama yeteneklerini göz önünde bulundururum cevabını vermişlerdir.

Tablo-25: Öğretmenlerin Yazılı Sınavlarda Sordukları Soruların Bilişsel Alanın Hangi Alt Basamağıyla Daha Fazla İlgili Olduğuna İlişkin Görüşleri

	Bilgi		Kavrama		Uygulama		Analiz		Sentez		Değerlendirme		Toplam	
	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet														
Erkek	20	18.7	46	43.0	22	20.6	8	7.5	4	3.7	7	6.5	107	100.0
Kadın	26	20.3	56	43.8	31	24.2	4	3.1	4	3.1	7	5.5	128	100.0
	$X^2=2.770$		sd=5		p>.05									
Okul türü														
Devlet	28	16.7	72	42.9	40	23.8	11	6.5	7	4.2	10	6.0	168	100.0
Özel	18	26.9	30	44.8	13	19.4	1	1.5	1	1.5	4	6.0	67	100.0
	$X^2=6.401$		sd=5		p>.05									
İli														
Diyarbakır	24	20.0	46	38.3	32	26.7	5	4.2	3	2.5	10	8.3	120	100.0
Elazığ	22	19.1	56	48.7	21	18.3	7	6.1	5	4.3	4	3.5	115	100.0
	$X^2=6.652$		sd=5		p>.05									

Öğretmenlerin yazılı sınavlarda sordukları soruların bilişsel alanın hangi alt basamağıyla daha fazla ilgili olduğuna ilişkin görüşleri incelendiğinde Erkek (% 43.0) ve kadın (% 43.8) cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Soruların daha çok bilişsel alanın kavrama basamağına uygun olarak hazırlandığı saptanmıştır ($x^2=2.770$, $Sd=5$).

Devlet (% 42.9) ve özel (% 44.8) Öğretmenlerin yazılı sınavlarda sordukları soruların bilişsel alanın hangi alt basamağıyla daha fazla ilgili olduğuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Devlet okullarındaki öğretmenler de da özel okullardaki öğretmenler de daha çok bilişsel alanın kavrama basamağını kullanarak soruları hazırlamaktadırlar($x^2=6.401$, $Sd=5$).

Diyarbakır (% 38.3) ve Elazığ (% 48.7) Öğretmenlerin yazılı sınavlarda sordukları soruların bilişsel alanın hangi alt basamağıyla daha fazla ilgili olduğuna ilişkin görüşleri

arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Her iki ilde de öğretmenler daha çok bilişsel alanın kavrama basamağını kullanarak soruları hazırlamaktadırlar ($\chi^2=6.652$, $Sd=5$).

Tablo-26: Öğretmenlerin Sınav Sayısına İlişkin Görüşleri

	Her dönem iki sınav		Her dönem üç sınav		Her ay bir sınav		Sınav yerine proje,ödev,uyg.		Diğer		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet												
Erkek	88	83.8	12	11.4	1	1.0	2	1.9	2	1.9	105	100.0
Kadın.	104	80.0	17	13.1	-	-	-	-	9	6.9	130	100.0
Okul türü												
Devlet	140	81.9	18	10.5	1	.6	2	1.2	10	5.8	171	100.0
Özel	52	81.3	11	17.2	-	-	-	-	1	1.6	64	100.0
İli												
Diyarbakır	101	82.8	10	8.2	1	.8	2	1.6	8	6.6	122	100.0
Elazığ	91	80.5	19	16.8	-	-	-	-	3	2.7	113	100.0

Erkek (% 83.8) ve kadın (% 80.0) öğretmenlerin sınav sayısına ilişkin görüşleri incelendiğinde, her iki cins de her dönem iki sınav yapılmasını uygun bulmuştur.

Öğretmenlerin sınav sayısına ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde, devlet (% 81.9) ve özel (% 81.3) ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenler her dönem iki sınav yapılması gerektiği belirlenmiştir.

Diyarbakır (% 82.8) ve Elazığ (% 80.5) illerindeki öğretmenlerin sınav sayısına ilişkin görüşleri incelendiğinde, her iki ilde görev yapan öğretmenler her dönem iki sınav yapılmasını uygun bulmuşlardır.

Sınav sayısı hakkında görüşlerini belirten öğretmenlerden diğer yanıtını verenler ünite değerlendirmeye yönelik sınavlar yapılmalıdır cevabını yazmışlardır.

Tablo-27: Öğretmenlerin Sınavlarda Başarıyı En Fazla Olumsuz Etkileyen Faktöre İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		6		7		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet																
Erkek	18	16.7	8	7.4	39	36.1	3	2.8	2	1.9	34	31.5	4	3.7	108	100.0
Kadın	29	22.1	6	4.6	49	37.4	-	-	3	2.3	43	32.8	1	.8	131	100.0
	X ² =7.908		sd=6		p>.05											
Okul türü																
Devlet	33	19.2	10	5.8	61	35.5	2	1.2	3	1.7	59	34.3	4	2.3	172	100.0
Özel	14	20.9	4	6.0	27	40.3	1	1.5	2	3.0	18	26.9	1	1.5	67	100.0
	X ² =1.764		sd=6		p>.05											
İli																
Diyarbakır	23	18.5	9	7.3	52	41.9	2	1.6	3	2.4	31	25.0	4	3.2	124	100.0
Elazığ	24	20.9	5	4.3	36	31.3	1	.9	2	.1.7	46	40.0	1	.9	115	100.0
	X ² =9.002		sd=6		p>.05											

Erkek (% 36.1) ve kadın (% 37.4) öğretmenlerin sınavlarda başarıyı en fazla olumsuz etkileyen faktörlere ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenler sınavlarda başarıyı en fazla olumsuz etkileyen faktörün bilgi eksikliği olduğunu belirtmişlerdir ($x^2=7.908$, $Sd=6$).

Öğretmenlerin sınavlarda başarıyı en fazla olumsuz etkileyen faktörlere ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 35.5) ve özel (% 40.3) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki okul türündeki öğretmenler başarıyı en fazla bilgi eksikliğinin olumsuz etkilediğini yanıtını vermişlerdir ($x^2=1.764$, $Sd=6$).

Diyarbakır (% 41.9) ve Elazığ (% 31.3) illerindeki öğretmenlerin sınavlarda başarıyı en fazla olumsuz etkileyen faktörlere ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde görev yapan öğretmenler bilgi eksikliği cevabında ortak kaniya varmışlardır ($x^2=9.002$, $Sd=6$).

Sınavlarda başarıyı en fazla olumsuz etkileyen nedir sorusuna diğer şıkkını işaretleyenler derse önem vermemek cevabını vermişlerdir.

Tablo-28: Öğretmenlerin Sınavların Öğrenci Başarısını Ölçüp Ölçmediğine İlişkin Görüşleri

	Evet		Kısmen		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet								
Erkek	32	28.8	72	64.9	7	6.3	111	100.0
Kadın	21	15.9	107	81.1	4	3.0	132	100.0
	$X^2=8.777$		sd=3		p<.05			
Okul türü								
Devlet	39	22.3	127	72.6	9	5.2	175	100.0
Özel	14	20.6	52	76.5	2	2.9	68	100.0
	$X^2=.871$		sd=3		p>.05			
İli								
Diyarbakır	28	22.4	88	70.4	9	7.2	125	100.0
Elazığ	25	21.2	91	77.1	2	1.7	118	100.0
	$X^2=4.622$		sd=3		p>.05			

Erkek (% 64.9) ve kadın (% 81.1) öğretmenlerin sınavların öğrenci başarısını ölçtüğüne ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($x^2=8.777$, Sd=3).

Öğretmenlerin sınavların öğrenci başarısını ölçüp ölçmediğine ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 72.6) ve özel (% 76.5) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki grup da sınavların öğrenci başarısını kısmen ölçtüğü hususunda birleşmiştir ($x^2=.871$, Sd=3).

Diyarbakır (% 70.4) ve Elazığ (% 77.1) Öğretmenlerin sınavların öğrenci başarısını ölçüp ölçmediğine ilişkin görüşleri iller bazında incelendiğinde her iki ilde görev yapan öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ildeki öğretmenler sınavların öğrenci başarısını kısmen ölçtüğü noktasında birleşmektedir ($x^2=4,622$, Sd=3).

Tablo-29: Öğretmenlerin Sınıfta Öğrencilerin Büyük Çoğunluğu Düşük Not Almış İse Bunun Sebebi Ne Olabilir Sorusuna İlişkin Görüşleri

1		2		3		4		5		6		7		8		9		T	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
20	3.5	173	29.8	30	5.1	129	22.2	5	0.9	92	15.8	62	10.7	68	11.7	2	0.3	581	100.0

Öğretmenlerin, sınıfta öğrencilerin büyük çoğunluğu düşük not almış ise bunun sebebi ne olabilir sorusunda “öğrencilerin çalışmamaları (% 29.8)” seçeneğinde yoğunlaşma olmuştur.

Ayrıca öğrencilerin temel bilgiler bakımından eksiklerinin bulunmasını (% 22.2) ikinci, öğrencinin çalışma ortamının iyi olmamasını (% 15.8) ise üçüncü olarak işaretlemişlerdir.

Kısacası öğrencilerin çalışmamaları, öğretmenler tarafından öğrencilerin büyük çoğunluğunun düşük not almasına sebep olarak gösterilmektedir.

Tablo-30: Öğretmenlerin Uzun Cevap Gerektiren Soruların (Klasik Sınav) Yaygın Bir Biçimde Kullanılmasının En Önemli Sebebine İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet												
Erkek	42	39.3	12	11.2	46	43.0	6	5.6	1	.9	107	100.0
Kadın	52	41.3	18	14.3	42	33.3	12	9.5	2	1.6	126	100.0
	$X^2=3.251$	sd=4	p>.05									
Okul türü												
Devlet	73	42.9	18	10.6	63	37.1	13	7.6	3	1.8	170	100.0
Özel	21	33.3	12	19.0	25	39.7	5	7.9	-	-	63	100.0
	$X^2=4.807$	sd=4	p>.05									
İli												
Diyarbakır	50	40.7	11	8.9	51	41.5	9	7.3	2	1.6	123	100.0
Elazığ	44	40.0	19	17.3	37	33.6	9	8.2	1	.9	110	100.0
	$X^2=4.365$	sd=4	p>.05									

Erkek (% 39.3) ve kadın (% 41.3) öğretmenlerin uzun cevap gerektiren soruların (klasik sınav) yaygın bir biçimde kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Uzun cevap gerektiren soruların kullanılmasının sebebi alışılmış bir teknik olmasıdır ($\chi^2=3.251$, Sd=4).

Öğretmenlerin uzun cevap gerektiren soruların (klasik sınav) yaygın bir biçimde kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 42.9) ve özel (% 33.3) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğretmenlerin uzun cevap gerektiren soruların kullanılmasının sebebine ilişkin görüşe alışılmış bir teknik olması cevabı verdikleri görülmektedir ($\chi^2=4.807$, Sd=4).

Diyarbakır (% 40.7) ve Elazığ (% 40.0) illerindeki öğretmenlerin uzun cevap gerektiren soruların (klasik sınav) yaygın bir biçimde kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde görev yapan öğretmenler alışılmış bir teknik olması yanıtını vermişlerdir ($\chi^2=4.365$, Sd=4).

Uzun cevap gerektiren soruların (Klasik sınav) yaygın bir biçimde kullanılmasının sizce en önemli sebebi nedir sorusuna diğer şıkkını işaretleyenler öğrenciyi yoruma sevk etmek ve çocuğun anlatım gücünü ölçmek cevaplarını vermişlerdir.

Tablo-31: Öğretmenlerin Sınavlarda Uzun Cevap Gerektiren Soruların (Klasik Sınav) Kullanılmasının En Sakıncalı Tarafına İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet												
Erkek	15	13.9	27	25.0	54	50.0	12	11.1	-	-	108	100.0
Kadın	18	14.0	32	24.8	58	45.0	19	14.7	2	1.6	129	100.0
	$X^2=2.579$	sd=4	p>.05									
Okul türü												
Devlet	26	15.0	42	24.3	77	44.5	27	15.6	1	.6	173	100.0
Özel	7	10.9	17	26.6	35	54.7	4	6.3	1	1.6	64	100.0
	$X^2=5.347$	sd=4	p>.05									
İli												
Diyarbakır	15	12.2	32	26.0	57	46.3	18	14.6	1	.8	123	100.0
Elazığ	18	15.8	27	23.7	55	48.2	13	11.4	1	.9	114	100.0
	$X^2=1.199$	sd=4	p>.05									

Erkek (% 50.0) ve kadın (% 45.0) öğretmenlerin sınavlarda uzun cevap gerektiren soruların (klasik sınav) kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğretmenlerin klasik sınavın kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşe puanlamanın objektif yöntemlerle yapılmasının zor olması yanıtını verdikleri görülmektedir ($x^2=2.579$, $Sd=4$).

Öğretmenlerin sınavlarda uzun cevap gerektiren soruların (klasik sınav) kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 44.5) ve özel (% 54.7) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğretmenlerin puanlamanın objektif yöntemlerle yapılmasının zor olması yanıtını verdikleri belirlenmiştir ($x^2=5.347$, $Sd=4$).

Diyarbakır (% 46.3) ve Elazığ (% 48.2) illerindeki öğretmenlerin sınavlarda uzun cevap gerektiren soruların (klasik sınav) kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde görev yapan öğretmenler klasik sınavın kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşe puanlamanın objektif yöntemlerle yapılmasının zor olması yanıtını vermişlerdir ($x^2=1.199$, $Sd=4$).

Sınavlarda uzun cevap gerektiren soruların (Klasik sınav) kullanılmasının sizce en sakıncalı tarafı nedir sorusuna diğer şıkkını işaretleyenler soruyla ilgili olmayan gereksiz yorumların yapılması cevabını vermişlerdir.

Tablo-32: Öğretmenlerin Sınavlarda Kısa Cevap Gerektiren Soruların Kullanılmasının En Önemli Sebebine İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		6		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet														
Erkek	24	22.0	17	15.6	24	22.0	5	4.6	39	35.8	-	-	109	100.0
Kadın	14	10.7	18	13.7	29	22.1	9	6.9	60	45.8	1	.8	131	100.0
	$X^2=7.778$		sd=5		p>.05									
Okul türü														
Devlet	30	17.3	28	16.2	34	19.7	10	5.8	71	41.0	-	-	173	100.0
Özel	8	11.9	7	10.4	19	28.4	4	6.0	28	41.8	1	1.5	67	100.0
	$X^2=6.229$		sd=5		p>.05									
İli														
Diyarbakır	22	17.7	21	16.9	25	20.2	8	6.5	48	38.7	-	-	124	100.0
Elazığ	16	13.8	14	12.1	28	24.1	6	5.2	51	44.0	1	.9	116	100.0
	$X^2=3.631$		sd=5		p>.05									

Erkek (% 35.8) ve kadın (% 45.8) öğretmenlerin kısa cevap gerektiren soruların kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğretmenlerin kısa cevap gerektiren soruların kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşüne bir sınav süresinin çok sayıda soru sorma imkanını vermesi yanıtını verdikleri görülmektedir ($x^2=7.778$, Sd=5).

Öğretmenlerin kısa cevap gerektiren soruların kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 41.0) ve özel (% 41.8) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğretmenlerin bir sınav süresinin çok sayıda soru sorma imkanını vermesi yanıtını verdikleri belirlenmiştir ($x^2=6.229$, Sd=5).

Diyarbakır (% 38.7) ve Elazığ (% 44.0) illerindeki öğretmenlerin kısa cevap gerektiren soruların kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde görev yapan öğretmenler bir sınav süresinin çok sayıda soru sorma imkanını vermesi yanıtını vermişlerdir ($x^2=3.631$, Sd=5).

Tablo-33: Öğretmenlerin Sınavlarda Kısa Cevap Gerektiren Soruların Kullanılmasının En Sakıncalı Tarafına İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		6		7		8		T	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet																		
Erkek	7	6.5	7	6.5	45	41.7	26	24.1	23	21.3	-	-	-	-	-	-	108	100.0
Kadın	7	5.5	10	7.8	57	44.5	30	23.4	23	18.0	-	-	1	.8	-	-	128	100.0
Okul türü																		
Devlet	12	7.1	11	6.5	79	46.7	38	22.5	28	16.6	-	-	1	.6	-	-	169	100.0
Özel	2	3.0	6	9.0	23	34.3	18	26.9	18	26.9	-	-	-	-	-	-	67	100.0
İli																		
Diyarbakır	9	7.5	8	6.7	51	42.5	26	21.7	26	21.7	-	-	-	-	-	-	120	100.0
Elazığ	5	4.3	9	7.8	51	44.0	30	25.9	20	17.2	-	-	1	.9	-	-	116	100.0

Erkek (% 41.7) ve kadın (% 44.5) öğretmenlerin sınavlarda kısa cevap gerektiren soruların kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri incelendiğinde, her iki cinsiyetteki öğretmenler bilginin yorum ve uygulamasına imkan tanımaması yanıtını vermişlerdir.

Öğretmenlerin sınavlarda kısa cevap gerektiren soruların kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde, devlet (% 46.7) ve özel (% 34.3) ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenler bilginin yorum ve uygulamasına imkan tanımaması yanıtını vermişlerdir.

Diyarbakır (% 42.5) ve Elazığ (% 44.0) illerindeki öğretmenlerin sınavlarda kısa cevap gerektiren soruların kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri incelendiğinde, her iki ilde görev yapan öğretmenler bilginin yorum ve uygulamasına imkan tanımaması yanıtını vermişlerdir.

Tablo-34: Öğretmenlerin Sınavlarda Doğru-Yanlış Sorularının Kullanılmasının En Önemli Sebebine İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet										
Erkek	66	61.7	23	21.5	15	14.0	3	2.8	107	100.0
Kadın	62	50.0	25	20.2	32	25.8	5	4.0	124	100.0
	$X^2=5.637$		sd=3		p>.05					
Okul türü										
Devlet	88	53.3	33	20.0	38	23.0	6	3.6	165	100.0
Özel	40	60.6	15	22.7	9	13.6	2	3.0	66	100.0
	$X^2=2.713$		sd=3		p>.05					
İli										
Diyarbakır	68	55.7	23	18.9	27	22.1	4	3.3	122	100.0
Elazığ	60	55.0	25	22.9	20	18.3	4	3.7	109	100.0
	$X^2=.897$		sd=3		p>.05					

Erkek (% 61.7) ve kadın (% 50.0) öğretmenlerin sınavlarda Doğru-Yanlış sorularının kullanılmasına ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki cinsiyetteki öğretmenler sınavlarda doğru-yanlış sorularının kullanılmasına ilişkin görüş cevaplarının kolay ve az zaman alması yanıtını vermişlerdir ($x^2=5.637$, Sd=3).

Öğretmenlerin sınavlarda Doğru-Yanlış sorularının kullanılmasına ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 53.3) ve özel (% 60.6) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğretmenler sınavlarda Doğru-Yanlış sorularının kullanılmasına ilişkin görüş cevaplarının kolay ve az zaman alması yanıtını vermişlerdir ($x^2=2.713$, Sd=3).

Diyarbakır (% 55.7) ve Elazığ (% 55.0) illerindeki öğretmenlerin Doğru-Yanlış sorularının kullanılmasına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde görev yapan öğretmenler cevaplarının kolay ve az zaman alması yanıtını vermişlerdir ($x^2=.897$, Sd=3).

Sınavlarda Doğru-Yanlış sorularının kullanılmasının sizce en önemli sebebi nedir sorusuna diğer şıkkını işaretleyenler öğrenilenlerin pekiştirilmesi, bilginin pekiştirilmesi, öğrencilerin test tekniğine alıştırılması ve konuda önemli detayların vurgulanabilmesi cevaplarını vermişlerdir.

Tablo-35: Öğretmenlerin Sınavlarda Doğru-Yanlış Sorularının Kullanılmasının En Sakıncalı Tarafına İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet										
Erkek	53	50.0	26	24.5	25	23.6	2	1.9	106	100.0
Kadın	64	49.6	35	27.1	29	22.5	1	.8	129	100.0
	$X^2=.748$	sd=3	p>.05							
Okul türü										
Devlet	86	51.5	39	23.4	39	23.4	3	1.8	167	100.0
Özel	31	45.6	22	32.4	15	22.1	-	-	68	100.0
	$X^2=3.103$	sd=3	p>.05							
İli										
Diyarbakır	65	54.6	30	25.2	22	18.5	2	1.7	119	100.0
Elazığ	52	44.8	31	26.7	32	27.6	1	.9	116	100.0
	$X^2=3.608$	sd=3	p>.05							

Erkek (% 50.0) ve kadın (% 49.6) öğretmenlerin sınavlarda Doğru-Yanlış sorularının kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki cinsiyetteki öğretmenler sınavlarda Doğru-Yanlış sorularının kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşe doğru cevap bulma olasılığının %50 olması yanıtını vermişlerdir ($x^2=.748$, Sd=3).

Öğretmenlerin sınavlarda Doğru-Yanlış sorularının kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 51.5) ve özel (% 45.6) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğretmenler sınavlarda Doğru-Yanlış sorularının kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşe doğru cevap bulma olasılığının %50 olması yanıtını vermişlerdir ($x^2=3.103$, Sd=3).

Diyarbakır (% 54.6) ve Elazığ (% 44.8) illerindeki öğretmenlerin Doğru-Yanlış sorularının kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde görev yapan öğretmenler doğru cevap bulma olasılığının %50 olması yanıtını vermişlerdir ($x^2=3.608$, Sd=3).

Sınavlarda Doğru-Yanlış sorularının kullanılmasının sizce en sakıncalı tarafı nedir sorusuna diğer şikkını işaretleyenler bilen ile bilmeyen tam olarak ayırt edilemez, anlama ve kavrama süreci baltalanır cevapları verilmiştir.

Tablo-36: Öğretmenlerin Sınavlarda Çoktan Seçmeli Soruların (Test) Kullanılmasının En Önemli Sebebine İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet												
Erkek	22	20.4	67	62.0	15	13.9	3	2.8	1	.9	108	100.0
Kadın	22	17.1	86	66.7	19	14.7	1	.8	1	.8	129	100.0
	$X^2=1.985$		sd=4		p>.05							
Okul türü												
Devlet	35	20.6	109	64.1	22	12.9	3	1.8	1	.6	170	100.0
Özel	9	13.4	44	65.7	12	17.9	1	1.5	1	1.5	67	100.0
	$X^2=2.657$		sd=4		p>.05							
İli												
Diyarbakır	25	20.3	77	62.6	17	13.8	3	2.4	1	.8	123	100.0
Elazığ	19	16.7	76	66.7	17	14.9	1	.9	1	.9	114	100.0
	$X^2=1.485$		sd=4		p>.05							

Erkek (% 62.0) ve kadın (% 66.7) öğretmenlerin sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki cinsiyetteki öğretmenler sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşe çeşitli soru şekilleri ile çok çeşitli bilgi, beceri ve yetenekleri ölçmeye uygun olması yanıtını vermişlerdir ($x^2=1.985$, Sd=4).

Öğretmenlerin sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 64.1) ve özel (% 65.7) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğretmenler sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşe çeşitli soru şekilleri ile çok çeşitli bilgi, beceri ve yetenekleri ölçmeye uygun olması yanıtını vermişlerdir ($x^2=2.657$, Sd=4).

Diyarbakır (% 62.6) ve Elazığ (% 66.7) illerindeki öğretmenlerin sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde görev yapan öğretmenler çeşitli soru şekilleri ile çok çeşitli bilgi, beceri ve yetenekleri ölçmeye uygun olması yanıtını vermişlerdir ($x^2=1.485$, Sd=4).

Sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının sizce en önemli sebebi nedir sorusuna diğer şikkını işaretleyenler genel olarak mevcut sınav sisteminin bunu önermesi cevabını vermişlerdir.

Tablo-37: Öğretmenlerin Sınavlarda Çoktan Seçmeli Soruların (Test) Kullanılmasının En Sakıncalı Tarafına İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		6		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet														
Erkek	19	18.3	1	1.0	31	29.8	28	26.9	24	23.1	1	1.0	104	100.0
Kadın	28	21.5	4	3.1	44	33.8	42	32.3	12	9.2	-	-	130	100.0
	$X^2=10.821$		sd=5		p>.05									
Okul türü														
Devlet	35	20.6	4	2.4	52	30.6	55	32.4	23	13.5	1	.6	170	100.0
Özel	12	18.8	1	1.6	23	35.9	15	23.4	13	20.3	-	-	64	100.0
	$X^2=3.632$		sd=5		p>.05									
İli														
Diyarbakır	22	18.2	1	.8	44	36.4	42	34.7	11	9.1	1	.8	121	100.0
Elazığ	25	22.1	4	3.5	31	27.4	28	24.8	25	22.1	-	-	113	100.0
	$X^2=13.231$		sd=5		p<.05									

Erkek (% 29.8) ve kadın (% 33.8) öğretmenlerin sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki cinsiyetteki öğretmenler sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşe doğru cevabı şansla bulma olasılığının bulunması yanıtını vermişlerdir ($x^2=10.821$, Sd=5).

Öğretmenlerin sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 30.6) ve özel (% 35.9) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğretmenler sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin doğru cevabı şansla bulma olasılığının bulunması yanıtını vermişlerdir ($x^2=3.632$, Sd=5).

Diyarbakır (% 36.4) ve Elazığ (% 27.4) illerindeki öğretmenlerin sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Diyarbakır ilindeki öğretmenler Elazığ ilindeki öğretmenlere

oranla doğru cevabı şansa bulma olasılığının bulunması yanıtını daha fazla vermişlerdir ($x^2=13.231$, $Sd=5$).

Sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının sizce en sakıncalı tarafı nedir sorusuna diğer şıkkını işaretleyen kopya çekme cevabını vermiştir.

Tablo-38: Öğretmenlerin Sınavlarda Ödev ve Projelerin Kullanılmasının En Önemli Sebebine İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		6		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet														
Erkek	20	18.0	37	33.3	44	39.6	6	5.4	4	3.6	-	-	111	100.0
Kadın	28	21.4	40	30.5	46	35.1	7	5.3	9	6.9	1	.8	131	100.0
	$X^2=2.861$		sd=5		p>.05									
Okul türü														
Devlet	39	22.4	50	28.7	65	37.4	10	5.7	10	5.7	-	-	174	100.0
Özel	9	13.2	27	39.7	25	36.8	3	4.4	3	4.4	1	1.5	68	100.0
	$X^2=6.814$		sd=5		p>.05									
İli														
Diyarbakır	28	22.4	42	33.6	43	34.4	5	4.0	7	5.6	-	-	125	100.0
Elazığ	20	17.1	35	29.9	47	40.2	8	6.8	6	5.1	1	.9	117	100.0
	$X^2=3.656$		sd=5		p>.05									

Erkek (% 39.6) ve kadın (% 35.1) öğretmenlerin sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki cinsiyetteki öğretmenler sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşe araştırma yapmayı özendirme cevabını vermişlerdir ($x^2=2.861$, $Sd=5$).

Öğretmenlerin sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 37.4) ve özel (% 36.8) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğretmenler sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşe araştırma yapmayı özendirme cevabını vermişlerdir ($x^2=6.814$, $Sd=5$).

Diyarbakır (% 34.4) ve Elazığ (% 40.2) illerindeki öğretmenlerin sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık

bulunmamaktadır. Her iki ilde görev yapan öğretmenler araştırma yapmayı özendirme cevabını vermişlerdir ($\chi^2=3.656$, $Sd=5$).

Sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının sizce en önemli sebebi nedir sorusuna diğer şıkkını işaretleyen grup çalışmasını özendirme cevabını vermiştir.

Tablo-39: Öğretmenlerin Sınavlarda Ödev ve Projelerin Kullanılmasının En Sakıncalı Tarafına İlişkin Görüşleri

	1		2		3		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet								
Erkek	89	84.8	16	15.2	-	-	105	100.0
Kadın	101	78.3	27	20.9	1	.8	129	100.0
	$X^2=2.133$	$sd=2$	$p>.05$					
Okul türü								
Devlet	135	79.4	34	20.0	1	.6	170	100.0
Özel	55	85.9	9	14.1	-	-	64	100.0
	$X^2=1.512$	$sd=2$	$p>.05$					
İli								
Diyarbakır	101	82.1	21	17.1	1	.8	123	100.0
Elazığ	89	80.2	22	19.8	-	-	111	100.0
	$X^2=1.169$	$sd=2$	$p>.05$					

Erkek (% 84.8) ve kadın (% 78.3) öğretmenlerin sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki cinsiyetteki öğretmenler sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşe öğrencilerin ödev ve projelerini başkalarına yaptırabilme olasılığının olması yanıtını vermişlerdir ($\chi^2=2.133$, $Sd=2$).

Öğretmenlerin sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 79.4) ve özel (% 85.9) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğretmenler sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşe öğrencilerin ödev ve projelerini başkalarına yaptırabilme olasılığının olması yanıtını vermişlerdir ($\chi^2=1.512$, $Sd=2$).

Diyarbakır (% 82.1) ve Elazığ (% 80.2) illerindeki öğretmenlerin sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık

bulunmamaktadır. Her iki ilde görev yapan öğretmenler öğrencilerin ödev ve projelerini başkalarına yaptırabilme olasılığının olması yanıtını vermişlerdir ($x^2=1.169$, $Sd=2$).

Sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının sizce en sakıncalı tarafı nedir sorusuna diğer şıkkını işaretleyen uygulanmasını doğru bulmuyorum cevabını vermiştir.

Ölçme ve değerlendirmede karşılaştığınız sorunlar

Bu soruya öğretmenler genel olarak aşağıdaki cevapları vermişlerdir:

1. Öğrencilerin not konusundaki bilinçsiz tutumu,
2. Fiziki şartların uygunsuzluğu,
3. Sınıf mevcudunun kalabalık olması,
4. Her çocuğun ayrı bir dünya olduğunu göz ardı ederek sadece mutlak bilgiye göre değerlendirmenin yapılması,
5. Öğrencilerin sorulara açık ve anlaşılır cevaplar vermemesi,
6. Öğrencilerin konuyu bildikleri halde ifade etmekte güçlük çekmeleri,
7. Temel bilgilerin eksik oluşu,
8. Gereksiz yorumların yapılması,
9. Öğrencilerin ezber eğitim alması,
10. Bir dönem içinde yapılan sınav sayısının fazla olması nedeniyle soru kalitesinin düşük olması.

Türkiye çapında yapılan sınavlar (Anadolu ve Fen Liseleri, Bursluluk vb.) hakkında öğretmenlerin düşünceleri

Bu soruya öğretmenlerin verdikleri cevaplar aşağıda belirtilmiştir:

1. Öğrencinin okul hayatı boyunca gösterdiği yetenek ve bilgi esas alınmalı,
2. Talep arzı aştığı sürece bu sınavları yapmak zorunludur,
3. Bilgiye dayalı sorulara daha ağırlık verilmeli,
4. Okulların kapasitesi geliştirilmeli,
5. Açık kapı yüksek eşik,
6. Anaokulundan itibaren öğrenciler bir bütün olarak değerlendirilmeli,
7. Bu sınavlar öğrenci isteğini göz ardı ediyor, öğrenciyi psikolojik baskı altına alıyor,
8. Sınavdaki konular müfredatla paralellik göstermiyor,
9. Eğitimde fırsat eşitliğinin olmadığını gösteriyor,
10. Öğrenci yarış atına dönüştürülüyor,
11. Öğrencinin zekasını kalıplara sıkıştırıyor,

12. Öğrenci, hayatı yalnızca sınav sanıyor,
13. Yıllarca süren hazırlık çok kısa sürede değerlendiriliyor.
14. Sınavlardaki yarış başarıyı artırıyor.

4.3. Ölçme Ve Değerlendirmeye İlişkin Öğrenci Görüşleri

Öğrenciler için notlar, sınavlar, bir üst öğrenmeye geçip geçememe vb. unsurlar en önemli kaygı ve heyecan sebebidir. Öğrenciler geleceklerini hazırlama gayesiyle öğrenim hayatlarını ölçme ve değerlendirme üzerine şekillendirmektedirler. Bu konuda 335 öğrencinin görüşüne başvurulmuş ve aşağıdaki tablolarda belirtilen sonuçlar alınmıştır.

Tablo-40: Öğrencilerin Sınav Sayısına İlişkin Görüşleri

	Her dönem İki sınav		Her dönem üç sınav		Her ay bir sınav		Sınav yerine proje,ödev,uyg.		Diğer		T o p l a m	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet												
Erkek	61	38.1	47	29.4	33	20.6	13	8.1	6	3.8	160	100.0
Kız	55	33.7	54	33.1	26	16.0	25	15.3	3	1.8	163	100.0
	$X^2=8.388$	sd=5	p>.05									
Okul türü												
Devlet	60	42.0	47	32.9	21	14.7	12	8.4	3	2.1	143	100.0
Özel	56	31.5	54	30.3	36	20.2	26	14.6	6	3.4	178	100.0
	$X^2=9.019$	sd=5	p>.05									
İli												
Diyarbakır	89	34.5	87	33.7	47	18.2	28	10.9	7	2.7	258	100.0
Elazığ	27	43.5	13	21.0	10	16.1	10	16.1	2	3.2	62	100.0
	$X^2=5.428$	sd=5	p>.05									

Erkek (% 38.1) ve kız (% 33.7) öğrencilerin sınav sayısına ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki cinsiyetteki öğrenciler sınav sayısına ilişkin görüşe her dönem iki sınav yapılması yanıtını vermişlerdir ($x^2=8.388$, $Sd=5$).

Öğrencilerin sınav sayısına ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (%42.0) ve özel (%31.5) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Öğrencilerin sınav sayısına ilişkin görüşe her dönem iki sınav yapılması yanıtını vermişlerdir ($x^2=9.019$, $Sd=5$).

Diyarbakır (%34.5) ve Elazığ (%43.5) illerindeki öğrencilerin sınav sayısına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde eğitim-öğretim gören öğrenciler her dönem iki sınav yapılması yanıtını vermişlerdir ($x^2=5.428$, $Sd=5$).

Sınav sayısı hakkında ne düşünürsünüz sorusuna diğer şıkkını işaretleyenler ayda üç sözlü sınav, her dönem iki sınav bir proje ve her hafta bir sınav cevaplarını vermişlerdir.

Tablo-41: Öğrencilerin Sınavlarda Başarıyı En Fazla Olumsuz Etkileyene İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		6		7		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet																
Erkek	86	53.4	1	.6	24	14.9	18	11.2	7	4.3	23	14.3	2	1.2	161	100.0
Kız	106	63.1	-	-	33	19.6	4	2.4	5	3.0	19	11.3	1	.6	168	100.0
	$X^2=14.319$		$sd=6$		$p<.05$											
Okul türü																
Devlet	77	52.7	-	-	29	19.9	11	7.5	7	4.8	22	15.1	-	-	146	100.0
Özel	113	62.4	1	.6	28	15.5	11	6.1	5	2.8	20	11.0	3	1.7	181	100.0
	$X^2=7.608$		$sd=6$		$p>.05$											
İli																
Diyarbakır	150	57.5	-	-	47	18.0	18	6.9	7	2.7	36	13.8	3	1.1	261	100.0
Elazığ	40	61.5	1	1.5	9	13.8	4	6.2	5	7.7	6	9.2	-	-	65	100.0
	$X^2=9.867$		$sd=6$		$p>.05$											

Erkek (% 53.4) ve kız (% 63.1) öğrencilerin sınavlarda başarıyı en fazla olumsuz etkileyene ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Kız öğrenciler erkek öğrencilere oranla sınavlarda başarıyı en fazla olumsuz etkileyene ilişkin görüşe heyecan ve kaygı yanıtını daha fazla vermişlerdir ($x^2=14.319$, $Sd=6$).

Öğrencilerin sınavlarda başarıyı en fazla olumsuz etkileyene ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 52.7) ve özel (% 62.4) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğrencilerin sınavlarda başarıyı en fazla olumsuz etkileyene ilişkin görüşe heyecan ve kaygı yanıtını vermişlerdir ($x^2=7.608$, $Sd=6$).

Diyarbakır (% 57.5) ve Elazığ (% 61.5) illerindeki öğrencilerin sınavlarda başarıyı en fazla olumsuz etkileyene ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde eğitim-öğretim gören öğrenciler heyecan ve kaygı yanıtını vermişlerdir ($x^2=9.867$, $Sd=6$).

Sınavlarda başarıyı en fazla olumsuz etkileyen nedir sorusuna diğer şıkkını işaretleyen öğrenciler genel olarak zaman yetiştirememeye kaygısı cevabını vermişlerdir.

Tablo-42: Öğrencilerin Sınav Sonucu Yetersiz Gelirse Ne Yapacağına İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		6		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet														
Erkek	11	6.9	29	18.1	45	28.1	46	28.8	28	17.5	1	.6	160	100.0
Kız	2	1.2	32	19.0	55	32.7	53	31.5	24	14.3	2	1.2	168	100.0
	$X^2=8.324$		sd=5		p>.05									
Okul türü														
Devlet	5	3.4	24	16.4	44	30.1	47	32.2	26	17.8	-	-	146	100.0
Özel	8	4.4	36	20.0	55	30.6	52	28.9	26	14.4	3	1.7	180	100.0
	$X^2=4.065$		sd=5		p>.05									
İli														
Diyarbakır	8	3.0	39	14.8	86	32.7	80	30.4	47	17.9	3	1.1	263	100.0
Elazığ	5	8.1	21	33.9	12	19.4	19	30.6	5	8.1	-	-	62	100.0
	$X^2=19.705$		sd=5		p>.05									

Erkek (% 28.1) ve kız (% 32.7) öğrencilerin sınav sonucu yetersiz gelirse ne yapacağına ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki cinsiyetteki öğrenciler sınav sonucu yetersiz gelirse ne yapacağına ilişkin görüşe ders çalışma planımı tekrar gözden geçiririm yanıtını vermişlerdir ($x^2=8.324$, $Sd=5$).

Öğrencilerin sınav sonucu yetersiz gelirse ne yapacağına ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 32.2) ve özel (% 28.9) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğrencilerin sınav sonucu yetersiz gelirse ne yapacağına ilişkin görüşe eksik bilgilerimi tamamla yanıtını vermişlerdir ($x^2=4.065$, $Sd=5$).

Diyarbakır (% 30.4) ve Elazığ (% 30.6) illerindeki öğrencilerin sınav sonucu yetersiz gelirse ne yapacağına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Her iki ilde eğitim-öğretim gören öğrenciler her dönem iki sınav yapılması yanıtını vermişlerdir ($x^2=19.705$, $Sd=5$).

Sınav sonucu sizin için yetersiz gelirse ne yaparsınız sorusuna diğer şıkkını işaretleyenler durmadan çalışırım, daha çok çalışırım ve çok üzülürüm moralim bozulur cevabını vermişlerdir.

Tablo-43: Öğrencilerin Sınav Sonucu Yeterli Gelirse Ne Yapacağına İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet										
Erkek	14	8.8	133	83.6	10	6.3	2	1.3	159	100.0
Kız	7	4.2	154	92.2	5	3.0	1	.6	167	100.0
	$X^2=5.677$		sd=3		p>.05					
Okul türü										
Devlet	7	4.7	131	88.5	9	6.1	1	.7	148	100.0
Özel	14	8.0	154	87.5	6	3.4	2	1.1	176	100.0
	$X^2=2.723$		sd=3		p>.05					
İli										
Diyarbakır	15	5.8	229	88.8	12	4.7	2	.8	258	100.0
Elazığ	6	9.2	55	84.6	3	4.6	1	1.5	65	100.0
	$X^2=1.360$		sd=3		p>.05					

Erkek (% 83.6) ve kız (% 92.2) öğrencilerin sınav sonucu yeterli gelirse ne yapacağına ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki cinsiyetteki öğrenciler sınav sonucu yeterli gelirse ne yapacağına ilişkin görüşe diğer sınavlar için olumlu etkisi olur, başarıyı artırmaya çalışırım yanıtını vermişlerdir ($x^2=5.677$, $Sd=3$).

Öğrencilerin sınav sonucu yeterli gelirse ne yapacağına ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 88.5) ve özel (% 87.5) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğrencilerin sınav sonucu yeterli gelirse ne yapacağına ilişkin görüşe diğer sınavlar için olumlu etkisi olur, başarıyı artırmaya çalışırım yanıtını vermişlerdir ($x^2=2.723$, $Sd=3$).

Diyarbakır (% 88.8) ve Elazığ (% 84.6) illerindeki öğrencilerin sınav sonucu yeterli gelirse ne yapacağına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde eğitim-öğretim gören öğrenciler diğer sınavlar için olumlu etkisi olur, başarıyı artırmaya çalışırım yanıtını vermişlerdir ($x^2=1.360$, $Sd=3$).

Sınav sonucu sizin için yeterli gelirse ne yaparsınız sorusuna diğer şıkkını işaretleyenler çok sevindirici cevabını vermişlerdir.

Tablo-44: Öğrencilerin Öğretmenlerin Sınav Kağıtlarını Puanlaması Hakkında Ne Düşündüklerine İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		6		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet														
Erkek	83	52.5	29	18.4	16	10.1	10	6.3	17	10.8	3	1.9	158	100.0
Kız	93	56.4	23	13.9	18	10.9	7	4.2	22	13.3	2	1.2	165	100.0
	$X^2=2.598$	sd=5	p>.05											
Okul türü														
Devlet	67	45.6	21	14.3	25	17.0	10	6.8	23	15.6	1	.7	147	100.0
Özel	108	62.1	31	17.8	9	5.2	7	4.0	15	8.6	4	2.3	174	100.0
	$X^2=20.949$	sd=5	p>.05											
İli														
Diyarbakır	146	57.7	33	13.0	25	9.9	14	5.5	31	12.3	4	1.6	253	100.0
Elazığ	29	43.3	18	26.9	9	13.4	3	4.5	7	10.4	1	1.5	67	100.0
	$X^2=9.253$	sd=5	p>.05											

Erkek (% 52.5) ve kız (% 56.4) öğrencilerin öğretmenlerin sınav kağıtlarını puanlaması hakkında ne düşündüklerine ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki cinsiyetteki öğrenciler öğretmenlerin sınav kağıtlarını puanlaması hakkında ne düşündüklerine ilişkin görüşe öğretmenler sınav kağıtlarını tarafsız bir biçimde puanlamaktadırlar yanıtını vermişlerdir ($x^2=2.598$, $Sd=5$).

Öğrencilerin öğretmenlerin sınav kağıtlarını puanlaması hakkında ne düşündüklerine ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 45.6) ve özel (% 62.1) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Özel ilköğretim okulu

öğrencileri Devlet ilköğretim okulu öğrencilerine oranla öğretmenler sınav kağıtlarını tarafsız bir biçimde puanlamaktadırlar yanıtını daha fazla vermişlerdir ($x^2=20.949$, $Sd=5$).

Diyarbakır (% 57.7) ve Elazığ (% 43.3) illerindeki öğrencilerin öğretmenlerin sınav kağıtlarını puanlaması hakkında ne düşündüklerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde eğitim-öğretim gören öğrenciler öğretmenler sınav kağıtlarını tarafsız bir biçimde puanlamaktadırlar yanıtını vermişlerdir ($x^2=9.253$, $Sd=5$).

Öğretmenlerin sınav kağıtlarını puanlaması hakkında ne düşünüyorsunuz sorusuna diğer şıkkını işaretleyenler öğretmenler ayırım yapıyor, sevdikleri öğrenciye iyi puan veriyorlar, tanıdıklarına daha fazla puan veriyorlar ve herkese hakkettiği puanı veriyorlar cevaplarını vermişlerdir.

Tablo-45: Öğrencilerin Sınavların Öğrenci Başarısını Ölçüp Ölçmediğine İlişkin Görüşleri

	Evet		Kısmen		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet								
Erkek	105	65.6	35	21.9	20	12.5	160	100.0
Kız	102	61.4	40	24.1	24	14.5	166	100.0
	$X^2=.630$	$sd=2$	$p>.05$					
Okul türü								
Devlet	110	75.9	24	16.6	11	7.6	145	100.0
Özel	96	53.6	51	28.5	32	17.9	179	100.0
	$X^2=17.553$	$sd=2$	$p>.05$					
İli								
Diyarbakır	171	66.5	54	21.0	32	12.5	257	100.0
Elazığ	34	51.5	21	31.8	11	16.7	66	100.0
	$X^2=5.209$	$sd=2$	$p>.05$					

Erkek (% 65.6) ve kız (% 61.4) Öğrencilerin sınavların öğrenci başarısını ölçüp ölçmediğine ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğrenciler sınavların öğrenci başarısını ölçtüğüne inanmaktadırlar ($x^2=.630$, $Sd=2$).

Öğrencilerin sınavların öğrenci başarısını ölçüp ölçmediğine ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 75.9) ve özel (% 53.6) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilköğretim okulunda okuyan öğrenciler de sınavların öğrenci başarısını ölçtüğüne inanmaktadırlar ($x^2=17.553$, $Sd=2$).

Diyarbakır (% 66.5) ve Elazığ (% 51.5) illerindeki öğrencilerin sınavların öğrenci başarısını ölçüp ölçmediğine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde eğitim-öğretim gören öğrenciler sınavların öğrenci başarısını ölçtüğüne inanmaktadırlar ($x^2=5.209$, $Sd=2$).

Tablo-46: Öğrencilerin Sınavın Ne Anlam İfade Ettiğine İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		6		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet														
Erkek	3	1.9	27	16.9	115	71.9	9	5.6	5	3.1	1	.6	160	100.0
Kız	2	1.2	35	20.7	119	70.4	8	4.7	5	3.0	-	-	169	100.0
	$X^2=2.115$		sd=5		p>.05									
Okul türü														
Devlet	1	.7	18	12.3	117	80.1	7	4.8	3	2.1	-	-	146	100.0
Özel	4	2.2	43	23.8	116	64.1	10	5.5	7	3.9	1	.6	181	100.0
	$X^2=11.566$		sd=5		p>.05									
İli														
Diyarbakır	3	1.2	44	16.9	194	74.6	11	4.2	7	2.7	1	.4	260	100.0
Elazığ	2	3.0	17	25.8	38	57.6	6	9.1	3	4.5	-	-	66	100.0
	$X^2=8.779$		sd=5		p>.05									

Erkek (% 71.9) ve kız (% 70.4) öğrencilerin sınavın ne anlam ifade ettiğine ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğrencilere göre sınav dersteki başarıyı ölçmek içindir ($x^2=2.155$, $Sd=5$).

Öğrencilerin sınavın ne anlam ifade ettiğine ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 80.1) ve özel (% 64.1) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğrenciler sınav dersteki başarıyı ölçmek içindir yanıtını vermişlerdir ($x^2=11.566$, $Sd=5$).

Diyarbakır (% 74.6) ve Elazığ (% 57.6) illerindeki öğrencilerin sınavın ne anlam ifade ettiğine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde eğitim-öğretim gören öğrenciler sınav dersteki başarıyı ölçmek içindir yanıtını vermişlerdir ($x^2=8.779$, $Sd=5$).

Sınav sizin için ne anlam ifade ediyor sorusuna diğer şikkını işaretleyen korku cevabını vermiştir.

Tablo-47: Öğrencilerin Sınavlarda En Çok Kaygılandırılan ve Korkutan Nedene İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet										
Erkek	8	5.4	109	73.2	28	18.8	4	2.7	149	100.0
Kız	11	6.7	133	81.1	17	10.4	3	1.8	164	100.0
	$X^2=4.978$		sd=3		p>.05					
Okul türü										
Devlet	8	5.7	111	79.3	20	14.3	1	.7	140	100.0
Özel	11	6.4	130	76.0	24	14.0	6	3.5	171	100.0
	$X^2=2.845$		sd=3		p>.05					
İli										
Diyarbakır	13	5.3	192	78.4	35	14.3	5	2.0	245	100.0
Elazığ	6	9.2	48	73.8	9	13.8	2	3.1	65	100.0
	$X^2=1.678$		sd=3		p>.05					

Erkek (% 73.2) ve kız (% 81.1) öğrencilerin sınavlarda en çok kaygılandırılan ve korkutan nedene ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki cinsiyetteki öğrenciler de sınavlardan düşük not almaktan korkmaktadırlar ($x^2=4.978$, $Sd=3$).

Öğrencilerin sınavlarda en çok kaygılandırılan ve korkutan nedene ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 79.3) ve özel (% 76.0) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki tür okulda eğitim-öğretim gören öğrenciler sınavlardan düşük not almaktan korkarım yanıtını vermişlerdir ($x^2=2.845$, $Sd=3$).

Diyarbakır (% 78.4) ve Elazığ (% 73.8) illerindeki öğrencilerin sınavlarda en çok kaygılandırıcı ve korkutan nedene ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde eğitim-öğretim gören öğrenciler sınavlardan düşük not almaktan korkmaktadırlar ($\chi^2=1.678$, $Sd=3$).

Sınavlarda sizi en çok kaygılandırıcı ve korkutan nedir sorusuna diğer şıkkını işaretleyenler dikkat hatası, soruları yanlış anlamak, heyecanlı olmak, karne ortalamasından korkmak, ailemin kızacağından korkmak ve bildiklerimi yapamamaktan korkmak cevaplarını vermişlerdir.

Tablo-48: Öğrencilerin Sınıfta Öğrencilerin Büyük Çoğunluğu Düşük Not Almış İse Bunun Sebebi Ne Olabilir Sorusuna İlişkin Görüşleri

1		2		3		4		5		6		7		8		9		T	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
32	3.9	259	31.9	83	10.3	135	16.7	44	5.5	93	11.5	76	9.4	81	9.9	8	0.9	811	100.0

Öğrencilerin sınıfta öğrencilerin büyük çoğunluğu düşük not almış ise bunun sebebi ne olabilir sorusunda “öğrencilerin çalışmamaları (% 31.9)” seçeneğinde yoğunlaşma olmuştur.

Ayrıca öğrencilerin temel bilgiler bakımından eksiklerinin bulunmasını (% 16.7) ikinci, öğrencinin çalışma ortamının iyi olmamasını (% 11.5) ise üçüncü olarak işaretlemişlerdir.

Kısacası öğrencilerin çalışmamaları, bunların büyük çoğunluğunun düşük not almasına sebep olarak gösterilmektedir.

Tablo-49: Öğrencilerin Sınav Soruları İle İlgili En Fazla Şikayetçi Oldukları Nedene İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet												
Erkek	20	12.9	51	32.9	56	36.1	23	14.8	5	3.2	155	100.0
Kız	44	28.6	40	26.0	53	34.4	12	7.8	5	3.2	154	100.0
	$X^2=13.866$	sd=4	p<.05									
Okul türü												
Devlet	25	18.2	38	27.7	58	42.3	14	10.2	2	1.5	137	100.0
Özel	38	22.4	53	31.2	50	29.4	21	12.4	8	4.7	170	100.0
	$X^2=7.285$	sd=4	p>.05									
İli												
Diyarbakır	51	20.9	78	32.0	84	34.4	24	9.8	7	2.9	244	100.0
Elazığ	12	19.4	12	19.4	24	38.7	11	17.7	3	4.8	62	100.0
	$X^2=6.277$	sd=4	p>.05									

Erkek (% 36.1) ve kız (% 34.4) öğrencilerin sınav soruları ile ilgili en fazla şikayetçi oldukları nedene ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Erkek öğrenciler kadın öğrencilere göre sınav soruları ile ilgili en fazla şikayetçi oldukları nedene ilişkin görüş soruların uzun ve kendi içinde bölümlere ayrılması yanıtını vermişlerdir ($x^2=13.866$, $Sd=4$).

Öğrencilerin sınav soruları ile ilgili en fazla şikayetçi oldukları nedene ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 42.3) ve özel (% 29.4) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğrenciler sınav soruları ile ilgili en fazla şikayetçi oldukları nedene ilişkin görüş soruların uzun ve kendi içinde bölümlere ayrılması yanıtını vermişlerdir ($x^2=7.285$, $Sd=4$).

Diyarbakır (% 34.4) ve Elazığ (% 38.7) illerindeki öğrencilerin sınav soruları ile ilgili en fazla şikayetçi oldukları nedene ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde eğitim-öğretim gören öğrenciler soruların uzun ve kendi içinde bölümlere ayrılması yanıtını vermişlerdir ($x^2=6.277$, $Sd=4$).

Sınav soruları ile ilgili en fazla neden şikayetçi olursunuz sorusuna diğer şıkkını işaretleyenler ince ayrıntıların sorulması, işlenmemiş konuların sorulması ve zor soruların sorulması cevabını vermişlerdir.

Tablo-50: Öğrencilerin Uzun Cevap Gerektiren Soruların (Klasik Sınav) Yaygın Bir Biçimde Kullanılmasının En Önemli Sebebine İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet												
Erkek	52	33.5	17	11.0	70	45.2	15	9.7	1	.6	155	100.0
Kız	46	28.0	26	15.9	78	47.6	13	7.9	1	.6	164	100.0
	$X^2=2.574$	sd=4	p>.05									
Okul türü												
Devlet	36	25.4	27	19.0	63	44.4	16	11.3	-	-	142	100.0
Özel	62	35.4	16	9.1	83	47.4	12	6.9	2	1.1	175	100.0
	$X^2=11.715$	sd=4	p>.05									
İli												
Diyarbakır	72	28.6	30	11.9	122	48.8	26	10.3	2	.8	252	100.0
Elazığ	26	40.6	12	18.8	24	37.5	2	3.1	-	-	64	100.0
	$X^2=8.994$	sd=4	p>.05									

Erkek (% 45.2) ve kız (% 47.6) öğrencilerin uzun cevap gerektiren soruların(klasik sınav) yaygın bir biçimde kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğrenciler öğretmenlerin uzun cevap gerektiren soruları hazırlamalarının nedenine hazırlanmasının kolay olması yanıtını vermişlerdir ($x^2=2.574$, Sd=4).

Öğrencilerin uzun cevap gerektiren soruların(klasik sınav) yaygın bir biçimde kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 44.4) ve özel (% 47.4) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğrenciler hazırlanması kolay olduğu için öğretmenlerin uzun cevap gerektiren sorular hazırladıkları yanıtını vermişlerdir ($x^2=11.715$, Sd=4).

Diyarbakır (% 48.8) ve Elazığ (% 37.5) illerindeki öğrencilerin uzun cevap gerektiren soruların(klasik sınav) yaygın bir biçimde kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde eğitim-öğretim gören öğrenciler uzun cevap gerektiren soruların kolay hazırlandığını belirtmişlerdir ($x^2=8.994$, Sd=4).

Uzun cevap gerektiren soruların (Klasik sınav) yaygın bir biçimde kullanılmasının sizce en önemli sebebi nedir sorusuna diğer şikkını işaretleyenler yorumun ölçülmesi ve kendini ifade etme becerisinin ölçülmesi cevabını vermişlerdir.

Tablo-51: Öğrencilerin Sınavlarda Uzun Cevap Gerektiren Soruların (Klasik Sınav) Kullanılmasının En Sakıncalı Tarafına İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet												
Erkek	48	31.4	55	35.9	32	20.9	13	8.5	5	3.3	153	100.0
Kız	54	33.5	61	37.9	17	10.6	24	14.9	5	3.0	161	100.0
	$X^2=12.615$		sd=6	p>.05								
Okul türü												
Devlet	44	30.6	62	43.1	19	13.2	18	12.5	1	.7	144	100.0
Özel	57	33.9	54	32.1	29	17.3	19	11.3	9	5.4	168	100.0
	$X^2=10.552$		sd=6	p>.05								
İli												
Diyarbakır	71	28.6	102	41.1	35	14.1	30	12.1	10	4.0	248	100.0
Elazığ	29	46.0	14	22.2	13	20.6	7	11.1	-	-	63	100.0
	$X^2=13.512$		sd=6	p>.05								

Erkek (% 35.9) ve kız (% 37.9) öğrencilerin sınavlarda uzun cevap gerektiren soruların (klasik sınav) kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğrenciler uzun cevap gerektiren sınavların sakıncalarına cevabı bilmeyenlerin gereksiz şeyleri yazması yanıtını vermişlerdir. ($x^2=12.615$, $Sd=6$).

Öğrencilerin sınavlarda uzun cevap gerektiren soruların (klasik sınav) kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 43.1) ve özel (% 32.1) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğrenciler sınavlarda uzun cevap gerektiren soruların (klasik sınav) kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşüne cevabı bilmeyenlerin gereksiz şeyleri yazması yanıtını vermişlerdir ($x^2=10.552$, $Sd=6$).

Diyarbakır (% 28.6) ve Elazığ (% 46.0) illerindeki öğrencilerin uzun cevap gerektiren soruların (klasik sınav) kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde eğitim-öğretim gören öğrenciler cevabı bilmeyenlerin gereksiz şeyleri yazması yanıtını vermişlerdir ($x^2=13.512$, $Sd=6$).

Sınavlarda uzun cevap gerektiren soruların (Klasik sınav) kullanılmasının sizce en sakıncalı tarafı nedir sorusuna diğer şıkkını işaretleyenler zaman yetersizliği, bilgi yetersizliği

soru cevaplarının uzun olması, kötü not alma olasılığının yüksek olması cevaplarını vermişlerdir.

Tablo-52: Öğrencilerin Sınavlarda Kısa Cevap Gerektiren Soruların Kullanılmasının En Önemli Sebebine İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		6		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet														
Erkek	54	34.0	27	17.0	27	17.0	13	8.2	27	17.0	11	6.9	159	100.0
Kız	62	36.9	27	16.1	31	18.5	11	6.5	31	18.5	6	3.6	168	100.0
	$X^2=2.495$		sd=5		p>.05									
Okul türü														
Devlet	49	33.3	27	18.4	24	16.3	11	7.5	25	17.0	11	7.5	147	100.0
Özel	66	37.1	27	15.2	34	19.1	13	7.3	32	18.0	6	3.4	178	100.0
	$X^2=3.812$		sd=5		p>.05									
İli														
Diyarbakır	81	31.5	40	15.6	50	19.5	18	7.0	54	21.0	14	5.4	257	100.0
Elazığ	33	49.3	14	20.9	8	11.9	6	9.0	3	4.5	3	4.5	67	100.0
	$X^2=15.961$		sd=5		p>.05									

Erkek (% 34.0) ve kız (% 36.9) öğrencilerin sınavlarda kısa cevap gerektiren soruların kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki cinsiyetteki öğrencilerin çoğunluğu yanıt olarak cevapların çok kısa olması ve cevaplamanın az zaman alması şikkını işaretlemişlerdir ($x^2=2.495$, $Sd=5$).

Öğrencilerin sınavlarda kısa cevap gerektiren soruların kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 33.3) ve özel (% 37.1) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğrenciler sınavlarda kısa cevap gerektiren soruların kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşe cevapların çok kısa olması ve cevaplamanın az zaman alması yanıtını vermişlerdir ($x^2=3.812$, $Sd=5$).

Diyarbakır (% 31.5) ve Elazığ (% 49.3) illerindeki öğrencilerin sınavlarda kısa cevap gerektiren soruların kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde eğitim-öğretim gören öğrenciler cevapların çok kısa olması ve cevaplamanın az zaman alması yanıtını vermişlerdir ($x^2=15.961$, $Sd=5$).

Tablo-53: Öğrencilerin Sınavlarda Kısa Cevap Gerektiren Soruların Kullanılmasının En Sakıncalı Tarafına İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		6		7		8		T	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet																		
Erkek	12	7.9	17	11.2	30	19.7	26	17.1	34	22.4	24	15.8	9	5.9	-	-	152	100.0
Kız	20	12.3	12	7.4	28	17.2	17	10.4	28	17.2	40	24.5	18	11.0	-	-	163	100.0
Okul türü																		
Devlet	12	8.3	13	9.0	22	15.3	19	13.2	26	18.1	37	25.7	15	10.4	-	-	144	100.0
Özel	19	11.2	16	9.5	35	20.7	24	14.2	36	21.3	27	16.0	12	7.1	-	-	169	100.0
İli																		
Diyarbakır	28	11.4	22	8.9	41	16.7	36	14.6	54	22.0	44	17.9	21	8.5	-	-	246	100.0
Elazığ	3	4.5	7	10.6	16	24.2	6	9.1	8	12.1	20	30.3	6	9.1	-	-	66	100.0

Erkek (% 15.8) ve kız (% 24.5) öğrencilerin sınavlarda kısa cevap gerektiren soruların kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri incelendiğinde, her iki cinsiyetteki öğrenciler ezber bilgiye yöneltmesi yanıtını vermişlerdir.

Öğrencilerin sınavlarda kısa cevap gerektiren soruların kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde, devlet (% 25.7) ve özel (% 16.0) ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrenciler ezber bilgiye yöneltmesi yanıtını vermişlerdir.

Diyarbakır (% 17.9) ve Elazığ (% 30.3) illerindeki öğrencilerin sınavlarda kısa cevap gerektiren soruların kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri incelendiğinde her iki ilde öğrenim gören öğrenciler ezber bilgiye yöneltmesi yanıtını vermişlerdir.

Tablo-54: Öğrencilerin Sınavlarda Doğru-Yanlış Sorularının Kullanılmasının En Önemli Sebebine İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet										
Erkek	63	40.6	49	31.6	40	25.8	3	1.9	155	100.0
Kız	77	47.8	36	22.4	44	27.3	4	2.5	161	100.0
	$X^2=3.609$		sd=3		p>.05					
Okul türü										
Devlet	64	44.4	42	29.2	35	24.3	3	2.1	144	100.0
Özel	75	44.1	43	25.3	48	28.2	4	2.4	170	100.0
	$X^2=.915$		sd=3		p>.05					
İli										
Diyarbakır	115	46.6	61	24.7	66	26.7	5	2.0	247	100.0
Elazığ	23	34.8	24	36.4	17	25.8	2	3.0	66	100.0
	$X^2=4.485$		sd=3		p>.05					

Erkek (% 40.6) ve kız (% 47.8) öğrencilerin sınavlarda doğru-yanlış sorularının kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki cinsiyetteki öğrenciler sınavlarda doğru-yanlış sorularının kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşe cevaplamanın kolay ve az zaman alması yanıtını vermişlerdir ($x^2=3.609$, $Sd=3$).

Öğrencilerin sınavlarda doğru-yanlış sorularının kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 44.4) ve özel (% 44.1) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğrencilerin sınavlarda doğru-yanlış sorularının kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşe cevaplamanın kolay ve az zaman alması yanıtını vermişlerdir ($x^2=.915$, $Sd=3$).

Diyarbakır (% 46.6) ve Elazığ (% 34.8) illerindeki öğrencilerin sınavlarda doğru-yanlış sorularının kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde eğitim-öğretim gören öğrenciler cevaplamanın kolay ve az zaman alması yanıtını vermişlerdir ($x^2=4.485$, $Sd=3$).

Sınavlarda doğru-yanlış sorularının kullanılmasının sizce en önemli sebebi nedir sorusuna diğer şıkkını işaretleyenler dikkati artırması cevabını vermişlerdir.

Tablo-55: Öğrencilerin Sınavlarda Doğru-Yanlış Sorularının Kullanılmasının En Sakıncalı Tarafına İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet										
Erkek	59	41.0	47	32.6	35	24.3	3	2.1	144	100.0
Kız	66	41.8	60	38.0	31	19.6	1	.6	158	100.0
	$X^2=2.570$		sd=3		p>.05					
Okul türü										
Devlet	53	37.9	51	36.4	34	24.3	2	1.4	140	100.0
Özel	71	44.4	55	34.4	32	20.0	2	1.3	160	100.0
	$X^2=1.498$		sd=3		p>.05					
İli										
Diyarbakır	94	39.8	81	34.3	57	24.2	4	1.7	236	100.0
Elazığ	29	46.0	25	39.7	9	14.3	-	-	63	100.0
	$X^2=4.129$		sd=3		p>.05					

Erkek (% 41.0) ve kız (% 41.8) öğrencilerin sınavlarda doğru-yanlış sorularının kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki cinsiyetteki öğrenciler öğrencilerin sınavlarda doğru-yanlış sorularının kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşe doğru cevabı bulma olasılığının %50 olması yanıtını vermişlerdir ($x^2=2.570$, $Sd=3$).

Öğrencilerin sınavlarda doğru-yanlış sorularının kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 37.9) ve özel (% 44.4) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğrencilerin sınavlarda doğru-yanlış sorularının kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşe doğru cevabı bulma olasılığının %50 olması yanıtını vermişlerdir ($x^2=1.498$, $Sd=3$).

Diyarbakır (% 39.8) ve Elazığ (% 46.0) illerindeki öğrencilerin sınavlarda doğru-yanlış sorularının kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde eğitim-öğretim gören öğrenciler doğru cevabı bulma olasılığının %50 olması yanıtını vermişlerdir ($x^2=4.129$, $Sd=3$).

Sınavlarda doğru-yanlış sorularının kullanılmasının sizce en sakıncalı tarafı nedir sorusuna diğer şıkkını işaretleyenler bilgiyi tam olarak ölçmemesi cevabını vermişlerdir.

Tablo-56: Öğrencilerin Sınavlarda Çoktan Seçmeli Soruların (Test) Kullanılmasının En Önemli Sebebine İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet												
Erkek	27	17.5	65	42.2	26	16.9	35	22.7	1	.6	154	100.0
Kız	31	19.1	69	42.6	32	19.8	30	18.5	-	-	162	100.0
	$X^2=2.199$		sd=4		p>.05							
Okul türü												
Devlet	19	13.5	57	40.4	34	24.1	31	22.0	-	-	141	100.0
Özel	39	22.5	76	43.9	23	13.3	34	19.7	1	.6	173	100.0
	$X^2=9.712$		sd=4		p>.05							
İli												
Diyarbakır	39	15.7	111	44.8	45	18.1	52	21.0	1	.4	248	100.0
Elazığ	19	27.7	22	33.8	12	18.5	13	20.0	-	-	65	100.0
	$X^2=5.781$		sd=4		p>.05							

Erkek (% 42.2) ve kız (% 42.6) öğrencilerin sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki cinsiyetteki öğrenciler öğrencilerin sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşe çeşitli soru şekilleri ile çok çeşitli bilgi, beceri ve yetenekleri ölçmeye uygun olması yanıtını vermişlerdir ($x^2=2.199$, $Sd=4$).

Öğrencilerin sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 40.4) ve özel (% 43.9) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğrencilerin sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşe çeşitli soru şekilleri ile çok çeşitli bilgi, beceri ve yetenekleri ölçmeye uygun olması yanıtını vermişlerdir ($x^2=9.712$, $Sd=4$).

Diyarbakır (% 44.8) ve Elazığ (% 33.8) illerindeki öğrencilerin sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde eğitim-öğretim gören öğrenciler çeşitli soru şekilleri ile çok çeşitli bilgi, beceri ve yetenekleri ölçmeye uygun olması yanıtını vermişlerdir ($x^2=5.781$, $Sd=4$).

Sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının sizce en önemli sebebi nedir sorusuna diğer şikkını işaretleyen öğrencileri şaşırtma cevabını vermiştir.

Tablo-57: Öğrencilerin Sınavlarda Çoktan Seçmeli Soruların (Test) Kullanılmasının En Sakıncalı Tarafına İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		6		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet														
Erkek	19	12.8	15	10.1	64	43.0	32	21.5	18	12.1	1	.7	149	100.0
Kız	30	19.4	19	12.3	71	45.8	20	12.9	14	9.0	1	.6	155	100.0
	$X^2=6.456$		sd=5		p>.05									
Okul türü														
Devlet	19	13.5	25	17.7	61	43.3	24	17.0	12	8.5	-	-	141	100.0
Özel	29	18.0	8	5.0	74	46.0	28	17.4	20	12.4	2	1.2	161	100.0
	$X^2=15.142$		sd=5		p>.05									
İli														
Diyarbakır	35	14.6	24	10.0	110	46.0	40	16.7	28	11.7	2	.8	239	100.0
Elazığ	13	21.0	8	12.9	25	40.3	12	19.4	4	6.5	-	-	62	100.0
	$X^2=3.968$		sd=5		p>.05									

Erkek (% 43.0) ve kız (% 45.8) öğrencilerin sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki cinsiyetteki öğrenciler sınav sayısına ilişkin görüşe doğru cevabı şansa bulma olasılığının bulunması yanıtını vermişlerdir ($x^2=6.456$, $Sd=5$).

Öğrencilerin sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 43.0) ve özel (% 46.0) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğrencilerin sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşe doğru cevabı şansa bulma olasılığının bulunması yanıtını vermişlerdir ($x^2=15.142$, $Sd=5$).

Diyarbakır (% 46.0) ve Elazığ (% 40.3) illerindeki öğrencilerin sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde eğitim-öğretim gören öğrenciler doğru cevabı şansa bulma olasılığının bulunması yanıtını vermişlerdir ($x^2=3.968$, $Sd=5$).

Sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının sizce en sakıncalı tarafı nedir sorusuna diğer şıkkını işaretleyenler çok fazla kopya çekiliyor, doğru çözüldüğü halde dikkatsizlik nedeniyle yanlış yapma olasılığı artıyor cevaplarını vermişlerdir.

Tablo-58: Öğrencilerin Sınavlarda Ödev ve Projelerin Kullanılmasının En Önemli Sebebine İlişkin Görüşleri

	1		2		3		4		5		6		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet														
Erkek	34	21.8	42	26.9	49	31.4	17	10.9	14	9.0	-	-	156	100.0
Kız	38	23.0	48	29.1	46	27.9	18	10.9	15	9.1	-	-	165	100.0
Okul türü														
Devlet	22	15.1	45	30.8	44	30.1	14	9.6	21	14.4	-	-	146	100.0
Özel	50	28.9	44	25.4	51	29.5	20	11.6	8	4.6	-	-	173	100.0
İli														
Diyarbakır	59	23.3	65	25.7	78	30.8	28	11.1	23	9.1	-	-	253	100.0
Elazığ	13	20.0	23	35.4	17	26.2	6	9.2	6	9.2	-	-	65	100.0

Erkek (% 31.4) ve kız (% 27.9) öğrencilerin sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri incelendiğinde, her iki cinsiyetteki öğrenciler araştırma yapmayı özendirmesi yanıtını vermişlerdir.

Öğrencilerin sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde, devlet (% 30.1) ve özel (% 29.5) ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrenciler araştırma yapmayı özendirmesi yanıtını vermişlerdir.

Diyarbakır (% 30.8) ve Elazığ (% 26.2) illerindeki öğrencilerin sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin incelendiğinde her iki ilde öğrenim gören öğrenciler araştırma yapmayı özendirmesi yanıtını vermişlerdir.

Tablo-59: Öğrencilerin Sınavlarda Ödev ve Projelerin Kullanılmasının En Sakıncalı Tarafına İlişkin Görüşleri

	1		2		3		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Cinsiyet								
Erkek	94	62.7	54	36.0	2	1.3	150	100.0
Kız	101	65.2	53	34.2	1	.6	155	100.0
	$X^2=.512$	sd=2	p>.05					
Okul türü								
Devlet	84	60.4	53	38.1	2	1.4	139	100.0
Özel	111	67.7	52	31.7	1	.6	164	100.0
	$X^2=2.032$	sd=2	p>.05					
İli								
Diyarbakır	167	69.6	72	30.0	1	.4	240	100.0
Elazığ	28	44.4	33	52.4	2	3.2	63	100.0
	$X^2=15.947$	sd=2	p>.05					

Erkek (% 62.7) ve kız (% 65.2) öğrencilerin sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki cinsiyetteki öğrenciler sınav sayısına ilişkin görüşe öğrencilerin ödev ve projeleri başkalarına yaptırabilme olasılıklarının olması yanıtını vermişlerdir ($x^2=.512$, Sd=2).

Öğrencilerin sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri okul türü açısından incelendiğinde devlet (% 60.4) ve özel (% 67.7) ilköğretim okulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğrencilerin sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşe ödev ve projeleri başkalarına yaptırabilme olasılıklarının olması yanıtını vermişlerdir ($x^2=2.032$, Sd=2).

Diyarbakır (% 69.6) ve Elazığ (% 44.4) illerindeki öğrencilerin sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Her iki ilde eğitim-öğretim gören öğrenciler ödev ve projeleri başkalarına yaptırabilme olasılıklarının olması yanıtını vermişlerdir ($x^2=15.974$, Sd=2).

Sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının sizce en sakıncalı tarafı nedir sorusuna diğer şıkkını işaretleyenler ödev ve projeleri değerlendirmede objektif davranılmıyor cevabını vermişlerdir.

Türkiye çapında yapılan sınavlar (Anadolu ve Fen Liseleri, Bursluluk vb.) hakkında öğrencilerin düşünceleri

Öğrenciler bu soru hakkında genel olarak şu cevapları vermişlerdir:

1. Öğrenci seviyesine uygun soru sorulmuyor,
2. Sınav ortamı iyi hazırlanmıyor,
3. Bazı öğrencilerin heyecanlanabileceği göz önünde bulundurulmuyor,
4. Hiçbir şey ifade etmiyor,
5. Tüm sınavlar kaldırılmalı, çünkü öğrenciler çok çaba sarf ediyor, kazanamayınca hasta oluyor,
6. Gerçekten kimin başarılı olduğunu ölçüyor,
7. Sınavlar çok zor,
8. Kitaplarda olmayan soruları soruyorlar,
9. Bu sınavlar bir meslek sahibi olmamızı sağlıyor,
10. Soru sayısı azaltılmalı, sınav süresi artırılmalı,
11. Hayatımızın en önemli dönüm noktasını belirleyen sınavlardır,
12. Öğrencilerin seviyesini ölçüyor.

Sınavlarda başarıyı en fazla olumsuz etkileyen faktöre ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri karşılaştırıldığında; öğretmenler (E - % 36.1, K - %37.4) “Bilgi eksikliği” cevabını, öğrenciler ise (E - %53.4, K - % 63.1)”Heyecan ve kaygı” cevabını vermişlerdir.

Sınıfta öğrencilerin büyük çoğunluğu düşük not almış ise bunun sebebi ne olabilir sorusuna ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri karşılaştırıldığında; öğretmenlerin (% 29.8) ve öğrencilerin (% 31.9) “Öğrencilerin çalışmamaları” cevabında birleştikleri görülmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

SONUÇ VE TARTIŞMA

Eğitim ve öğretimin hangi düzeyde yapıldığı geçirilen süreç neticesinde elde edilen sonucun niceliksel ve niteliksel bir değerle belirlenmesi ölçme ve değerlendirme ile mümkündür. Eğitimciler ölçme ve değerlendirme sonucunda elde ettikleri bulgularla bir sonraki öğrenmeyi şekillendirebilmekte ve mevcut öğrenme koşulları üzerinde yapılandırıcı değişiklikler yapabilmektedirler. Öğrenci başarısı bu yolla somut bir değerlendirmeye tabi tutulmakta, bu da hem öğretmenin öğrenci hakkında hem de öğrencinin kendi durumu hakkında bilgi edinebilmesini kolaylaştırmaktadır.

Kaliteli bir ölçme ve değerlendirme; ölçme aracının geçerliğine, güvenilirliğine ve uygulanacağı öğrenci kitlesinin niteliğine uygun seçimlerin yapılmasıyla sağlanabilir. Bu da kullanılan ölçme aracının dikkatli ve özenle oluşturulması, kullanımı esnasındaki olumsuz etkenlerin ortadan kaldırılmasıyla mümkündür. Ayrıca değerlendirme sırasında eğitimcinin tamamıyla objektif davranması gerekmektedir.

Belli bir disiplinde bireylerin ne derecede bir öğrenme gücüne ya da düzeyine sahip oldukları ölçme neticesinde belirlenir. Bu nedenle ölçme, eğitimin vazgeçilmez bir unsurudur. Öğrenci başarısının yükseltilmesi, öğrencinin güdülenmesi ve eksikliklerin tamamlanabilmesi ölçme ve değerlendirme sonunda elde edilen bulguların yorumlanmasıyla mümkün olmaktadır. Mevcut eğitim sistemimizde bireyler toplu olarak eğitime tabi tutulmakta ve bir üst öğrenmeye yine toplu olarak geçirilmektedirler. Bu da ölçme aracının öğrencilerin geneline uygun olarak hazırlanmasının zorunlu kılmaktadır. Öğretmenler ve öğrenciler böyle bir eğitim sisteminde notu, başarının tek ölçütü olarak görmektedirler. Öğrenciler ezberci bir sistemin içine zorla itilmektedir. Bu da Milli Eğitimin temel sorunlarından birini teşkil etmektedir.

Okullarımızda notların en önemli gerekçesi sınıf geçme kararlarına dayanak sağlamasıdır. Bu açıdan notlar öğretim basamaklarında öğrenci akışını düzenleyen en temel yapı taşlarıdır. Öğrenciler notu öğrenme amacından ziyade sınıf geçme aracı olarak görür.

Aileler ve öğretmenler öğrenci başarısını aldığı notlara göre değerlendirir ve bu da öğrenci üzerinde baskı yaratır. Öğrenciler kalıcı olması gereken bilgileri geçici olarak alırlar ve kısa sürede tekrar unutulur. Bu bağlamda, ilköğretim okulları ikinci kademedeki ölçme ve değerlendirmeye ilişkin görüşler belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın evrenini Diyarbakır ve Elazığ illerindeki merkez ilköğretim okulları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise bu okullardaki 6., 7. ve 8. sınıf öğrencileri ile bu sınıflara ders veren branş öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırma öğrenci ve öğretmenlere uygulanan anket, öğrenci ve öğretmenlerin ankete verdikleri cevaplar ve yorumlarla sınırlı tutulmuştur.

Öğrenci anketi 5'i kişisel, 1'i açık uçlu ve 16'sı çoktan seçmeli olmak üzere toplam 22 sorudan oluşmaktadır. Öğretmen anketinde ise 7'si kişisel, 2'si açık uçlu ve 23'ü çoktan seçmeli olmak üzere toplam 32 soru bulunmaktadır.

Toplanan verilerin işlenmesi ve istatistiksel çözümlenmesi SPSS paket programı kullanılarak yapılmıştır. Öğrenci ve öğretmenlerin ölçme ve değerlendirmeye ilişkin görüşlerini belirlemek için frekans dağılımları, yüzde ve ki-kare testi kullanılmış ve istatistiksel anlamlılık için 0.05 düzeyi belirlenmiştir.

Araştırmanın elde edilen bulgularına dayalı sonuçları aşağıda belirtilmiştir. Gerekli görülen maddeler tartışılmıştır.

1. Kişisel Bulgulara İlişkin Sonuçlar

1.1. Öğretmen ve Öğrencilere İlişkin Ortak Kişisel Bulgular

1. Ankete % 45.7 erkek öğretmen ve % 54.3 kadın öğretmen ; % 48.7 erkek öğrenci ve % 51.3 kız öğrenci cevap vermiştir.

2. Ankete % 72.0 devlet ilköğretim okulunda görev yapan öğretmenler ve % 28.0 özel ilköğretim okulunda görev yapan öğretmenler; % 45.1 devlet ilköğretim okulunda öğrenim gören öğrenciler ve % 54.9 özel ilköğretim okulunda öğrenim gören öğrenciler katılmıştır.

3. Ankete % 51.4 Diyarbakır'da görev yapan öğretmenler ve % 48.6 Elazığ'da görev yapan öğretmenler; % 79.1 Diyarbakır'da öğrenim gören öğrenciler ve % 20.9 Elazığ'da öğrenim gören öğrenciler katılmıştır.

1.2. Öğretmenlere İlişkin Kişisel Bulgular

1. Yaşa göre öğretmen profili incelendiğinde ankete katılan öğretmenlerin % 40.3 oranla 21-30 yaş aralığında toplandığı görülmüştür.

2. Branşa göre öğretmen profili incelendiğinde ankete katılan öğretmenlerin % 71.2'si sözel bölümden mezun olmuştur.

3. Hizmet yılına göre öğretmen profili incelendiğinde ankete katılan öğretmenlerin % 56.8'i 1-10 hizmet yılı aralığında olduğu belirlenmiştir.

4. Aldığı eğitim türüne göre öğretmen profili incelendiğinde ankete katılan öğretmenlerin % 77.8'i lisans programından mezun olduğu görülmektedir.

1.3. Öğrencilere İlişkin Kişisel Bulgular

1. Sınıfa göre öğrenci profili incelendiğinde ankete katılan öğrencilerin % 37.9'u 7. sınıfta öğrenim görmektedir.

2. Veli mesleğine göre öğrenci profili incelendiğinde ankete katılan öğrencilerin % 31.9'unun velisi memur olduğu görülmektedir.

2. Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Öğretmen Görüşleri

1. Okullarda sınav türlerinden en fazla Uzun Cevap Gerektiren Sorular (Klasik Sınav) kullanılmaktadır. Bu oran devlet ilköğretim okullarında % 48.3, özel ilköğretim okullarında ise % 45.1'dir.

2. Öğretmenlerin sınav kağıtlarını nasıl okuduklarına ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 83.8, Kadın % 80.0), okul türü bazında (Devlet %81.9, Özel %81.3), iller bazında (Diyarbakır % 82.8, Elazığ % 80.5) “Bir öğrencinin kağıdını puanladıktan sonra diğerine geçerim” cevabı verilmiştir.

3. Öğretmenlerin sınav türünü belirlerken öğrenci görüşlerini dikkate alıp almadıklarına ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 43.6, Kadın % 59.8), okul türü bazında (Devlet % 55.7, Özel % 44.1), iller bazında (Diyarbakır % 50.0, Elazığ % 55.1) “Kısmen” cevabı verilmiştir.

4. Öğretmenlerin sınavlarda soru hazırlarken dersin kapsadığı konularla ilişkili olarak hangi yolu izlediklerine ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 75.0, Kadın % 84.5), okul türü bazında (Devlet % 79.1, Özel % 83.1), iller bazında (Diyarbakır % 86.3, Elazığ % 73.5) “Sınıfta işlenen konulardan soru sorarım” cevabı verilmiştir.

5. Öğretmenlerin soruların güçlük dereceleri bakımından hangi ölçütleri kullandıklarına ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 61.9, Kadın % 58.6), okul türü bazında (Devlet % 57.8, Özel % 65.7), iller bazında (Diyarbakır % 55.7, Elazığ % 64.9) “Öğrencilerin çoğunluğunun cevaplayabileceği soruları sorarım” cevabı verilmiştir.

6. Öğretmenlerin bir sınavda sordukları soruyu başka bir sınavda sorup sormadıklarına ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 39.6, Kadın % 46.6), okul türü bazında (Devlet % 47.4, Özel % 32.8), iller bazında (Diyarbakır % 41.6, Elazığ % 45.3) “Bazı değişiklikler yaparak sorarım” cevabı verilmiştir.

7. Öğretmenlerin sınav sorularına ait puan takdir etme yoluna ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 44.0, Kadın % 52.0), okul türü bazında (Devlet % 50.3, Özel % 43.3), iller bazında (Diyarbakır % 44.7, Elazığ % 52,2) “Sorunun güçlüğüne göre puan veririm” cevabı verilmiştir.

8. Öğretmenlerin öğrencilerini yapacağı sınav konusunda bilgilendirip bilgilendirmediğine ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 87.0, Kadın

% 84.7), okul türü bazında (Devlet % 84.9, Özel % 88.1), iller bazında (Diyarbakır % 86.1, Elazığ % 85.5) “Evet” cevabı verilmiştir.

9. Öğretmenlerin yaptığı sınav sonucu öğrencilerin çoğunluğu yetersiz puan almış ise ne yapacaklarına ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 47.7, Kadın % 56.1), okul türü bazında (Devlet % 48.0, Özel % 63.6), İller bazında (Diyarbakır % 49.2, Elazığ % 55.7) “Anlaşılmayan konuları tekrar anlatır, yeniden sınav yaparım” cevabı verilmiştir.

10. Öğretmenlerin öğrenci başarısını değerlendirmede kullandığı ölçüte ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 53.2, Kadın % 61.1), okul türü bazında (Devlet % 52.6, Özel % 70.3), iller bazında (Diyarbakır % 53.3, Elazığ % 61.9) “Sınıf seviyesini ölçüt alırım” cevabı verilmiştir.

11. Öğretmenlerin uygulayacağı sınav türünü belirlerken kime danışacağına ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 31.8, Kadın % 40.5), okul türü bazında (Devlet % 35.7, Özel % 38.8), iller bazında (Diyarbakır % 34.4, Elazığ % 38.9) “Kendi branşlarındaki diğer öğretmenlere danışırım” cevabı verilmiştir.

12. Öğretmenlerin sınavın değerlendirmesini nasıl yaptığına ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 91.1, Kadın % 87.5), okul türü bazında (Devlet % 87.3, Özel % 93.9), iller bazında (Diyarbakır % 87.8, Elazığ % 90.5) “Sınavı 100 (yüz) üzerinden değerlendiririm” cevabı verilmiştir.

13. Öğretmenlerin sayısal derslerin sınavlarında sınav kağıtlarını puanlarken nasıl bir yol izlediğine ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 35.0, Kadın % 34.8), okul türü bazında (Devlet % 33.7, Özel % 37.2), iller bazında (Diyarbakır % 28.6, Elazığ % 41.3) “Sınav kağıdında soruyu çözmek için bir uğraşı varsa belirli bir puan veririm” cevabı verilmiştir.

14. Öğretmenlerin sözel derslerin sınavlarında sınav kağıtlarını puanlarken nasıl bir yol izlediğine ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 50.0, Kadın % 48.1), okul türü bazında (Devlet % 51.0, Özel % 43.1), iller bazında (Diyarbakır % 52.5, Elazığ

% 45.5) “Bana göre önemli yerleri vurgulayan cümleler yazılmış kağıtlara puan veririm” cevabı verilmiştir.

15. Öğretmenlerin öğrenci başarısını değerlendirirken hata yapmamak için ne yaptıklarına ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 50.9, Kadın % 53.4), okul türü bazında (Devlet % 48.0, Özel % 63.2), iller bazında (Diyarbakır % 52.0, Elazığ % 52.5) “Cevap anahtarı kullanırım” cevabı verilmiştir.

16. Öğretmenlerin yazılı sınavlarda sordukları soruların bilişsel alanın hangi alt basamağıyla daha fazla ilgili olduğuna ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 43.0, Kadın % 43.8), okul türü bazında (Devlet % 42.9, Özel % 44.8), iller bazında (Diyarbakır % 38.3, Elazığ % 48.7) “Kavrama” cevabı verilmiştir.

17. Öğretmenlerin sınav sayısına ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 83.8, Kadın % 80.0), okul türü bazında (Devlet % 81.9, Özel % 81.3), iller bazında (Diyarbakır % 82.8, Elazığ % 80.5) “Her dönem iki sınav yapılmalı” cevabı verilmiştir.

18. Öğretmenlerin sınavlarda başarıyı en fazla olumsuz etkileyen faktöre ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 36.1, Kadın % 37.4), okul türü bazında (Devlet % 35.5, Özel % 40.3), iller bazında (Diyarbakır % 41.9, Elazığ % 31.3) “Bilgi eksikliği” cevabı verilmiştir.

19. Öğretmenlerin sınavların öğrenci başarısını ölçüp ölçmediğine ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 64.9, Kadın % 81.1), okul türü bazında (Devlet % 72.6, Özel % 76.5), iller bazında (Diyarbakır % 70.4, Elazığ % 77.1) “Kısmen” cevabı verilmiştir.

20. Öğretmenlerin sınıfta öğrencilerin büyük çoğunluğu düşük not almış ise bunun sebebi ne olabilir sorusuna ilişkin görüşleri incelendiğinde;

- Öğrencilerin çalışmaması (% 29.8)
  - Öğrencilerin temel bilgiler bakımından eksiklerinin bulunması (% 22.2)
  - Öğrencinin çalışma ortamının iyi olmaması (% 15.8)
- cevapları verilmiştir.

21. Öğretmenlerin uzun cevap gerektiren soruların (klasik sınav) yaygın bir biçimde kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 39.3, Kadın % 41.3), okul türü bazında (Devlet % 42.9, Özel % 33.3), iller bazında (Diyarbakır % 40.7, Elazığ % 40.0) “Alışılmış bir teknik olması” cevabı verilmiştir.

22. Öğretmenlerin sınavlarda uzun cevap gerektiren soruların (klasik sınav) kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 50.0, Kadın % 45.0), okul türü bazında (Devlet % 44.5, Özel % 54.7), iller bazında (Diyarbakır % 46.3, Elazığ % 48.2) “Puanlamanın objektif yöntemlerle yapılmasının zor olması” cevabı verilmiştir.

23. Öğretmenlerin sınavlarda kısa cevap gerektiren soruların kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 35.8, Kadın % 45.8), okul türü bazında (Devlet % 41.0, Özel % 41.8), iller bazında (Diyarbakır % 38.7, Elazığ % 44.0) “Bir sınav süresinin çok sayıda soru sorma imkanını vermesi” cevabı verilmiştir.

24. Öğretmenlerin sınavlarda kısa cevap gerektiren soruların kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 41.7, Kadın % 44.5), okul türü bazında (Devlet % 46.7, Özel % 34.3), iller bazında (Diyarbakır % 42.5, Elazığ % 44.0) “Bilginin yorum ve uygulamasına imkan tanımaması” cevabı verilmiştir.

25. Öğretmenlerin sınavlarda doğru-yanlış sorularının kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 61.7, Kadın % 50.0), okul türü bazında (Devlet % 53.3, Özel % 60.6), iller bazında (Diyarbakır % 55.7, Elazığ % 55.0) “Cevaplamanın kolay ve az zaman alması” cevabı verilmiştir.

26. Öğretmenlerin sınavlarda doğru-yanlış sorularının kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 50.0, Kadın % 49.6), okul türü bazında (Devlet % 51.5, Özel % 45.6), iller bazında (Diyarbakır % 54.6, Elazığ % 44.8) “Doğru cevap bulma olasılığının % 50 olması” cevabı verilmiştir.

27. Öğretmenlerin sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 62.0, Kadın % 66.7),

okul türü bazında (Devlet % 64.1, Özel % 65.7), iller bazında (Diyarbakır % 62.6, Elazığ % 66.7) “Çeşitli soru şekilleri ile çok çeşitli bilgi, beceri ve yetenekleri ölçmeye uygun olması” cevabı verilmiştir.

28. Öğretmenlerin sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 29.8, Kadın % 33.8), okul türü bazında (Devlet % 30.6, Özel % 35.9), iller bazında (Diyarbakır % 36.4, Elazığ % 27.4) “Doğru cevabı şansa bulma olasılığının bulunması” cevabı verilmiştir.

29. Öğretmenlerin sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 39.6, Kadın % 35.1), okul türü bazında (Devlet % 37.4, Özel % 36.8), iller bazında (Diyarbakır % 34.4, Elazığ % 40.2) “Araştırma yapmayı özendirilmesi” cevabı verilmiştir.

30. Öğretmenlerin sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 84.8, Kadın % 78.3), okul türü bazında (Devlet % 79.4, Özel % 85.9), iller bazında (Diyarbakır % 82.1, Elazığ % 80.2) “Öğrencilerin ödev ve projelerini başkalarına yaptırabilme olasılığının olması” cevabı verilmiştir.

31. Ölçme ve değerlendirmede karşılaştığınız sorunlar nelerdir? sorusuna öğretmenler genellikle şu cevapları vermişlerdir:

- Öğrencilerin not konusundaki bilinçsiz tutumu,
- Sınıf mevcudunun kalabalık olması,
- Öğrencilerin konuyu bildikleri halde ifade etmekte güçlük çekmeleri,
- Gereksiz yorumların yapılması,
- Öğrencilerin ezber eğitimi alması,
- Bir dönem içinde yapılan sınav sayısının fazla olması nedeniyle soru kalitesinin düşük olması,
- Her çocuğun ayrı bir dünya olduğunu göz ardı ederek sadece mutlak bilgiye göre değerlendirmenin yapılması.

32. Türkiye çapında yapılan sınavlar (Anadolu ve Fen Liseleri, Bursluluk vb.) hakkında ne düşünüyorsunuz? sorusuna öğretmenler genellikle şu cevapları vermişlerdir:

- Sınavlardaki konular müfredatla paralellik göstermiyor,
- Öğrencinin zekasını kalıplara sıkıştırıyor,
- Sınavlardaki yarış başarıyı artırıyor,
- Yıllarca süren hazırlık çok kısa sürede değerlendiriliyor,
- Eğitimde fırsat eşitliğinin olmadığını gösteriyor,
- Anaokulundan itibaren öğrenciler bir bütün olarak değerlendirilmeli,
- Talep arzı aştığı sürece bu sınavları yapmak zorunludur,
- Öğrencinin okul hayatı boyunca gösterdiği yetenek ve bilgi esas alınmalı.

3. Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Öğrenci Görüşleri

1. Öğrencilerin sınav sayısına ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 38.1, Kız % 33.7), okul türü bazında (Devlet % 42.0, Özel % 31.5), iller bazında (Diyarbakır % 34.5, Elazığ % 43.5) “Her dönem iki sınav yapılması” cevabı verilmiştir.

2. Öğrencilerin sınavlarda başarıyı en fazla olumsuz etkileyene ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 53.4, Kız % 63.1), okul türü bazında (Devlet % 52.7, Özel % 62.4), iller bazında (Diyarbakır % 57.5, Elazığ % 61.5) “Heyecan ve kaygı” cevabı verilmiştir.

3. Öğrencilerin sınav sonucu yetersiz gelirse ne yapacağına ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 38.1, Kız % 33.7) “Ders çalışma planımı tekrar gözden geçiririm”, okul türü bazında (Devlet % 42.0, Özel % 31.5) ve iller bazında (Diyarbakır % 34.5, Elazığ % 43.5) “Eksik bilgilerimi tamamlarım” cevabı verilmiştir.

4. Öğrencilerin sınav sonucu yeterli gelirse ne yapacağına ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 83.6, Kız % 92.2), okul türü bazında (Devlet % 88.5, Özel % 87.5), iller bazında (Diyarbakır % 88.8, Elazığ % 84.6) “Sınavlar için olumlu etkisi olur, başarıyı artırmaya çalışırım” cevabı verilmiştir.

5. Öğrencilerin öğretmenlerin sınav kağıtlarını puanlaması hakkında ne düşündüklerine ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 52.5, Kız % 56.4), okul türü bazında (Devlet % 45.6, Özel % 62.1), iller bazında (Diyarbakır % 57.7,

Elazığ % 43.3) “Öğretmenler sınav kağıtlarını tarafsız bir biçimde puanlamaktadırlar” cevabı verilmiştir.

6. Öğrencilerin sınavların öğrenci başarısının ölçüp ölçmediğine ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 65.6, Kız % 61.4), okul türü bazında (Devlet % 75.9, Özel % 53.6), iller bazında (Diyarbakır % 66.5, Elazığ % 51.5) “Sınavların öğrenci başarısını ölçtüğüne inanıyorum” cevabı verilmiştir.

7. Öğrencilerin sınavın ne anlam ifade ettiğine ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 71.9, Kız % 70.4), okul türü bazında (Devlet % 80.1, Özel % 64.1), iller bazında (Diyarbakır % 74.6, Elazığ % 57.6) “Sınav, dersteki başarıyı ölçmek içindir” cevabı verilmiştir.

8. Öğrencilerin sınavlarda en çok kaygılandırıcı ve korkutan nedene ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 73.2, Kız % 81.1), okul türü bazında (Devlet % 79.3, Özel % 76.0), iller bazında (Diyarbakır % 78.4, Elazığ % 73.8) “Sınavlardan düşük not almaktan korkarım” cevabı verilmiştir.

9. Öğrencilerin sınıfta öğrencilerin büyük çoğunluğu düşük not almış ise bunun sebebi ne olabilir sorusuna ilişkin görüşleri incelendiğinde;

- Öğrencilerin çalışmamaları (% 31.9)
  - Öğrencilerin temel bilgiler bakımından eksiklerinin bulunması (% 16.7)
  - Öğrencinin çalışma ortamının iyi olmaması (% 11.5)
- cevapları verilmiştir.

10. Öğrencilerin sınav soruları ile ilgili en fazla şikayetçi oldukları nedene ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 36.1, Kız % 34.4), okul türü bazında (Devlet % 42.3, Özel % 29.4), iller bazında (Diyarbakır % 34.4, Elazığ % 38.7) “Soruların uzun ve kendi içinde bölümlere ayrılması” cevabı verilmiştir.

11. Öğrencilerin uzun cevap gerektiren soruların (klasik sınav) yaygın bir biçimde kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 45.2, Kız % 47.6), okul türü bazında (Devlet % 44.4, Özel % 47.4), iller bazında (Diyarbakır % 48.8, Elazığ % 37.5) “Hazırlanmasının kolay olması” cevabı verilmiştir.

12. Öğrencilerin sınavlarda uzun cevap gerektiren soruların (klasik sınav) kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 35.9, Kız % 37.9), okul türü bazında (Devlet % 43.1, Özel % 32.1), iller bazında (Diyarbakır % 41.1, Elazığ % 22.2) oranında “Cevabı bilmeyenlerin gereksiz şeyler yazması” cevabı verilmiştir.

13. Öğrencilerin sınavlarda kısa cevap gerektiren soruların kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 34.0, Kız % 36.9), okul türü bazında (Devlet % 33.3, Özel % 37.1), iller bazında (Diyarbakır % 31.5, Elazığ % 49.3) “Cevapların çok kısa olması ve cevaplamanın az zaman alması” cevabı verilmiştir.

14. Öğrencilerin sınavlarda kısa cevap gerektiren soruların kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 15.8, Kız % 24.5), okul türü bazında (Devlet % 25.7, Özel % 16.0), iller bazında (Diyarbakır % 17.9, Elazığ % 30.3) “Ezber bilgiye yöneltmesi” cevabı verilmiştir.

15. Öğrencilerin sınavlarda doğru-yanlış soruların kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 40.6, Kız % 47.8), okul türü bazında (Devlet % 44.4, Özel % 44.1), iller bazında (Diyarbakır % 46.6, Elazığ % 34.8) “Cevaplamanın kolay ve az zaman alması” cevabı verilmiştir.

16. Öğrencilerin sınavlarda doğru-yanlış sorularının kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 41.0, Kız % 41.8), okul türü bazında (Devlet % 37.9, Özel % 44.4), iller bazında (Diyarbakır % 39.8, Elazığ % 46.0) “Doğru cevabı bulma olasılığının % 50 olması” cevabı verilmiştir.

17. Öğrencilerin sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 42.2, Kız % 42.6), okul türü bazında (Devlet % 40.4, Özel % 43.9), iller bazında (Diyarbakır % 44.8, Elazığ % 33.8) “Soru şekilleri ile çok çeşitli bilgi, beceri ve yetenekleri ölçmeye uygun olması” cevabı verilmiştir.

18. Öğrencilerin sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 43.0, Kız % 45.8), okul

türü bazında (Devlet % 43.3, Özel % 46.0), iller bazında (Diyarbakır % 46.0, Elazığ % 40.3) “Doğru cevabı şansla bulma olasılığının bulunması” cevabı verilmiştir.

19. Öğrencilerin sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının en önemli sebebine ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 31.4, Kız % 27.9), okul türü bazında (Devlet % 30.1, Özel % 29.5), iller bazında (Diyarbakır % 30.8, Elazığ % 26.2) “Araştırma yapmayı özendirilmesi” cevabı verilmiştir.

20. Öğrencilerin sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının en sakıncalı tarafına ilişkin görüşleri incelendiğinde cinsiyet bazında (Erkek % 62.7, Kız % 65.2), okul türü bazında (Devlet % 60.4, Özel % 67.7), iller bazında (Diyarbakır % 69.6, Elazığ % 44.4) “Ödev ve projeleri başkalarına yaptırabilme olasılıklarının olması” cevabı verilmiştir.

21. Türkiye çapında yapılan sınavlar (Anadolu ve Fen Liseleri, Bursluluk vb.) hakkında ne düşünüyorsunuz? sorusuna öğrenciler genellikle şu cevapları vermişlerdir:

- Gerçekten kimin başarılı olduğunu ölçüyor,
- Kitaplarda olmayan soruları soruyorlar,
- Hayatımızın en önemli dönüm noktasını belirleyen sınavlardır,
- Soru sayısı azaltılmalı, sınav süresi azaltılmalı,
- Öğrenci seviyesine uygun soru sorulmuyor.

Bu araştırma ile ilgili araştırmaların sonuçları incelendiğinde, ilköğretimden üniversiteye kadar çoğunlukla uzun cevap gerektiren sınavların tercih edildiği görülmektedir (Kaynak, 2000; Semerci 1998). Bu anlamda, kısa cevap gerektiren soruların hazırlanmasının kolay olması bir tercih nedeni olabilmektedir.

Öğretim elemanları (%47) (Semerci, 1998) ve öğretmenler (E % 83.8 - K % 80) bir öğrencinin kağıdını puanladıktan sonra diğerine geçmektedir. Oysa uzun cevap gerektiren sınavlarda önce tüm öğrencilerin önce birinci soruları, sonra ikinci soruları vb. puanlaması gerekmektedir. Bu hatayı öğretim elemanları da öğretmenler de yapmaktadır.

Diğer taraftan Güngör (2001)’ün sınavlarda bilişsel alanın ilk basamakları seviyesinde sorular sorulduğunu vurgulaması, bu araştırma bulgularını desteklemektedir. Bu çalışmada

öğretmenler daha çok bilişsel alanın kavrama düzeyinde sorular sorulduğunu vurgulamışlardır.

Ödev ve projelerle ilgili olarak üniversitedeki öğretim elemanı (% 60) (Semerci, 1998) ve öğretmenler (E % 84.8 – K % 78.3) öğrencilerin ödev ve projelerini başkalarına yaptıracağı endişesini yaşamaktadırlar. Bu endişeleri ortadan kaldıracak çözümler üretilmelidir.

Kaynak (2000)'ın yaptığı araştırmaya göre öğretmenler cevap anahtarı kullanmanın gerekliliğine inanmamaktadırlar. Bu araştırmada ise, öğretmenler değerlendirmede hata yapmamak için cevap anahtarı kullanmaktadırlar.

Topal (1999)'ın yaptığı araştırmaya göre öğretmenlerin yarısı sözlü sınav yapmaktadırlar. Bu araştırmada ise, öğretmenlerin 1/3'ü sözlü sınav yapmaktadırlar. Sözlü sınavlar uzun zaman almaktadır. Bu sınavların geçerliği ve güvenilirliği tartışılabilir. Bu nedenlerden dolayı sözlü sınavlar öğrencilerin dönem içerisinde gösterdikleri performanslara göre yapılıp puanlanmalıdır.

ÖNERİLER

Yapılan bu araştırma sonucunda ölçme ve değerlendirme konusunda şu öneriler verilebilir:

1. Ölçme ve değerlendirmede geçerlik ve güvenilirliğe dikkat edilmelidir.
2. Ölçme aracının seçiminde öğretmenler dikkatli davranmalıdır.
3. Her dersin özelliğine uygun ölçme araçları hazırlanmalıdır.
4. Öğrenci değerlendirme sonucundan haberdar edilmeli, gerekli dönüt düzeltmeler yapıldıktan sonra bir sonraki öğrenmelere geçilmelidir.
5. Öğrencilerin ölçme araçları hakkındaki görüşleri dikkate alınmalıdır.
6. Sınavlardan önce öğrencilerin heyecan ve kaygıları giderilmelidir.
7. Öğretmenler sınav kağıtlarını okurken mutlaka cevap anahtarı kullanmalıdır.

KAYNAKLAR

Aydın, A. (2001). **Eğitim fakültesi mezunu olan ve olmayan öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme yeterliliklerinin karşılaştırılmasına yönelik bir çalışma.** Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Aydın, A.S. (1992). Bilme, ölçme, tanım. **Çağdaş Eğitim**, 179, 26-28.

Aydın, B. (1993). **Seçme gerektiren test maddeleri ile kısa cevap gerektiren test maddelerinin psikometrik özellikleri ve öğrenci başarıları bakımından karşılaştırılması.** Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Balcı, E., Tekkaya, C. (2000). Ölçme ve değerlendirme tekniklerine yönelik bir ölçeğin geliştirilmesi. **Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi**, 18, 42-50.

Binbaşıoğlu, C. (1983). **Eğitimde ölçme ve değerlendirme.** Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi.

Can, G. (1989). Test puanlarına etki eden etmenler. **Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi**, 2, 165-175.

Civelek, M. (1998). **Çoktan seçmeli test maddelerinde şekil kullanmanın madde ve test özelliklerine etkisi üzerine bir çalışma.** Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Earl, L.M. (1999). Assessment and accountability in education **Education Canada**,39,4-6.

Ebel, L. R. (1972). **Essentails of Education Measurement. Second Edition.** New Jersey: Prentice Hall.

Erkuş, A. (1999). **Ölçme araçlarının tutarlı ölçme ve sınıflama yapıp yapmadığını belirlemeye ilişkin bir çalışma.** Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Güngör, A. (2001). **İlköğretim okulları ikinci kademe din kültürü ve ahlak bilgisi dersi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme sorunları.** Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Hoy, W.K. and Sweetland, S.R. (2001). Designing beter schools:the meaning and measure of enabling school structures. **Educational Administration Quarterly**, 37, 296-321.

İşman, A. (1998). **Türk eğitim sisteminde ölçme ve değerlendirme: Genel kavramlar, uygulamalar, sorunlar, çözüm önerileri ve yeni bir model.** Adapazarı: Değişim Yayınları.

Jones, M., and Hunter, D.M. (1996). Two approaches to setting achievement standards/expectations for large-scale assessments. **Education Canada**, 36, 4-7.

Karasar, N. (2000). **Bilimsel araştırma yöntemi**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kaynak, S. (2000). **Ortaöğretimdeki branş öğretmenlerinin öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme ile ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi**. Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay.

Micheels, J.W. and Karnes, M.R. (1968). **Eğitimde başarının ölçülmesi** (Çev: İbrahim Yurt). Ankara: Ajans-Türk Matbaası.

Osterlind, J.S. (1983). **Test item bians**. London: Sage Publications

Önder, Ş. (1990). Niçin sınav yapılır?. **Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi**, 3, 115-119.

Özçelik, D.A. (1981). **Okullarda ölçme ve değerlendirme**. Ankara: ÜSYM-Eğitim Yayınları: 3.

Özdemir, D. (2003). Çoktan seçmeli testlerde iki kategorili ve önsel ağırlıklı puanlamının diferansiyel madde fonksiyonuna etkisi ile ilgili bir araştırma. **Eğitim ve Bilim**, 129, 37-43.

Pilten, P. (2001). **İlköğretim sınıf öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme alanındaki anlayış ve uygulamalarının değerlendirilmesi**. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

Semerci, Ç. (1992). **Fırat üniversitesi'nde öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan yöntemler ile ölçme – değerlendirmeye ilişkin görüşler**. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Tekin, H. (1977). **Eğitimde ölçme ve değerlendirme**. Ankara: Mars Matbaası.

Topal, T. (1999). **İlköğretim birinci kademe öğrenme-öğretme sürecinde öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme tekniklerini etkin kullanabilme düzeylerinin belirlenmesi**. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Turgut, M.F. (1992). **Eğitimde ölçme ve değerlendirme metodları**. Ankara: Saydam Matbaacılık.

Uluğ, F. (2000). **Okulda başarı**. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Weitzman, E. and Namara, W.J. (1953). **Sınıfta test nasıl yapılır** (Çev: Vedide Baha Pars). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Stajerogretmen.com (2004). Ölçme ve değerlendirme araçlarının hazırlanıp uygulanması. <http://www.stajerogretmen.com/olcme.html> (9.4.2004'te indirildi)

EKLER**ÖĞRETMEN ANKETİ**

Hazırlanmış olan bu anket “İlköğretim Okullarında (6,7,8. Sınıflar) Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Görüşler”i belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Bu anket aracılığıyla elde edilecek veriler yüksek lisans tez çalışmasında kullanılacak olup, amacı dışında başka bir alanda kesinlikle kullanılmayacaktır. Bu nedenle anket üzerine adınızı ve soyadınızı yazmanıza gerek yoktur.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

Yrd.Doç.Dr. Çetin SEMERCİ
Fırat Üniversitesi

Alpaslan YILDIRIM
Yüksek Lisans Öğrencisi

I.BÖLÜM**Öğretmen**

Cinsiyet : 1( )E 2( )K
Yaş : 1( )21-30 2( )31-40 3( )41-50 4( )51 ve üzeri
Okul türü : 1( )Devlet 2( )Özel
İli : 1( )Diyarbakır 2( )Elazığ
Branşı : 1( )Sözel 2( )Sayısal
Hizmet yılı : 1( )1-10 2( )11-20 3( )21-30 4( )31 ve üzeri
Aldığı eğitim türü : 1( )Öğretmen okulu 2( )Önlisans 3( )Lisans 4( )Diğer

II.BÖLÜM

1. Aşağıdaki ölçme araçlarını kullanma durumunuz nedir?

	Her zaman	Çoğu zaman	Ara sıra	Nadiren	Hiçbir zaman
•Uzun cevap gerektiren sorular (Klasik sınav)	5( )	4( )	3( )	2( )	1( )
•Kısa cevap gerektiren sorular	5( )	4( )	3( )	2( )	1( )
•Çoktan seçmeli sorular (test)	5( )	4( )	3( )	2( )	1( )
•Doğru-Yanlış testleri	5( )	4( )	3( )	2( )	1( )
•Ödev ve Projeler	5( )	4( )	3( )	2( )	1( )
•Sözlü sorular	5( )	4( )	3( )	2( )	1( )
•Diğer (Lütfen yazınız.....)	5( )	4( )	3( )	2( )	1( )

III.BÖLÜM

2. Sınav kâğıtlarını nasıl okursunuz?

- 1( ) Bir öğrencinin kâğıdını puanladıktan sonra diğerine geçerim.
2( ) Tüm öğrencilerin ilk sorusunu puanlar, sonra sırasıyla diğer sorulara geçerim.
3( ) Önce çalışkan öğrencilerin kâğıtlarını puanlarım.
4( ) Önce sevdiğim öğrencilerin kâğıtlarını puanlarım.
5( ) Diğer (Lütfen yazınız.....)

3. Sınav türünü belirlerken öğrenci görüşlerini dikkate alır mısınız?

- 1( )Evet 2( )Kısmen 3( )Hayır

12. Sınavın değerlendirmesini nasıl yaparsınız?
 1() Soruları 100 üzerinden değerlendiririm.
 2() Grubun ortalama başarısına göre değerlendiririm.
 3() Sınıfta en yüksek alanı 100 kabul ederek değerlendiririm.
 4() Sınıf çok başarısız olduğu zaman herkese yükseltme puanı veririm.
 5() Öğrencinin sınıf içi ve sınıf dışı davranışlarına bakarak bazı öğrencilere ek puan veririm.
 6() Diğer (Lütfen yazınız.....)
13. Sayısal derslerin sınavlarında sınav kâğıtlarını puanlarken nasıl bir yol izlersiniz?
 1() Sadece sonuca puan veririm.
 2() Sonuç doğru olmasa da gidiş yoluna puan veririm.
 3() Sınav kâğıdında soruyu çözmek için bir uğraşı varsa, belirli bir puan veririm.
 4() Yanlışları gözönüne almam, sadece doğrulara puan veririm.
 5() Diğer (Lütfen yazınız.....)
14. Sözel derslerin sınavlarında sınav kâğıtlarını puanlarken nasıl bir yol izlersiniz?
 1() Bana göre önemli yerleri vurgulayan cümleler yazılmış kâğıtlara puan veririm.
 2() Az ve öz bilgi yazılmış kâğıtlara puan veririm.
 3() Gereksiz bilgi yazılmış kâğıtlardan puan kırarım.
 4() Yazının güzelliğine de puan veririm.
 5() Diğer (Lütfen yazınız.....)
15. Öğrenci başarısını değerlendirirken hata yapmamak için ne yapıyorsunuz?
 1() Objektif değerlendirmeye imkân verecek ölçme aracı kullanıyorum.
 2() Cevap kâğıtlarını okurken isimleri gizli tutuyorum.
 3() Cevap anahtarını kullanıyorum.
 4() Önce bütün öğrencilerin aynı soruya verdikleri cevapları okuyorum. Daha sonra sırasıyla diğerlerine geçiyorum.
 5() Birkaç sınav kâğıdını başka bir öğretmene okutuyorum.
 6() Diğer (Lütfen yazınız.....)
16. Yazılı sınavlarda sorduğunuz sorular Bilişsel (Zihinsel) Alanın hangi alt basamağıyla daha fazla ilgilidir?
 1() Bilgi 2() Kavrama 3() Uygulama 4() Analiz 5() Sentez 6() Değerlendirme
17. Sınav sayısı hakkında ne düşünüyorsunuz?
 1() Her dönem iki sınav yeterlidir.
 2() Her dönem üç sınav yeterlidir.
 3() Her ay bir sınav yeterlidir.
 4() Sınav yerine proje, ödev ve uygulamalara ağırlık verilmelidir.
 5() Diğer (Lütfen yazınız.....)
18. Sınavlarda başarıyı en fazla olumsuz etkileyen nedir?
 1() Heyecan ve kaygı 2() Aile
 3() Bilgi eksikliği 4() Arkadaş çevresi
 5() Fiziksel ortam 6() Çalışmamış olmak
 7() Diğer (Lütfen yazınız.....)
19. Sınavların öğrenci başarısını ölçtüğüne inanıyor musunuz?
 1() Evet 2() Kısmen 3() Hayır

20. Sınıfta öğrencilerin büyük çoğunluğu düşük not almış ise bunun sebebi ne olabilir? (Önem sırasıyla 1,2,3 şeklinde sıralayınız)
- 1() Ders kitabının olmayışı
  - 2() Öğrencilerin çalışmamları
  - 3() Kısa sürede çok sınav yapılmış olması
  - 4() Öğrencilerin temel bilgiler bakımından eksiklerinin bulunması
  - 5() Öğretmenin notunun çok az olması
  - 6() Öğrencinin çalışma ortamının iyi olmaması
  - 7() Öğretmenin bilgiyi öğrenciye yeteri derecede aktaramaması
  - 8() Öğretim yöntemlerinin iyi olmaması, sınavların ezbere dayalı olması
  - 9() Diğer (Lütfen yazınız.....)
21. Uzun cevap gerektiren soruların (Klasik sınav) yaygın bir biçimde kullanılmasının sizce en önemli sebebi nedir?
- 1() Alışılmış bir teknik olması
  - 2() Hazırlanmasının kolay olması
  - 3() Bilgiyi daha iyi ölçmesi
  - 4() Kopya çekme imkânının az olması
  - 5() Diğer (Lütfen yazınız.....)
22. Sınavlarda uzun cevap gerektiren soruların (Klasik sınav) kullanılmasının sizce en sakıncalı tarafı nedir?
- 1() Cevapların okunmasının çok uzun zaman alması.
  - 2() Cevabı bilmeyenlerin gereksiz şeyler yazması.
  - 3() Puanlamanın objektif yöntemlerle yapılmasını zor olması.
  - 4() Sorulabilecek soru sayısının kısıtlı olması.
  - 5() Diğer (Lütfen yazınız.....)
23. Sınavlarda kısa cevap gerektiren soruların kullanılmasının sizce en önemli sebebi nedir?
- 1() Cevapların çok kısa olması ve cevaplamanın az zaman alması.
  - 2() Cevap anahtarı hazırlanmasının ve puanlamanın kolay olması.
  - 3() Her eğitim düzeyindeki öğrencilere uygulanabilmesi.
  - 4() Şans başarısının puana karışma sakıncasının olmaması.
  - 5() Bir sınav süresine çok sayıda soru sorma imkânı vermesi.
  - 6() Hazırlanmasının kolay olması.
24. Sınavlarda kısa cevap gerektiren soruların kullanılmasının sizce en sakıncalı tarafı nedir?
- 1() Puanlama tamamen objektif değildir.
  - 2() İstenilenden ve birbirinde farklı doğru cevapların verilebilmesi.
  - 3() Bilginin yorum ve uygulanmasına imkân tanımaması.
  - 4() Bilgiyi detaylı olarak ölçme imkânı vermemesi.
  - 5() Kopya çekme şansının daha fazla olması.
  - 6() Ezber bilgiye yöneltmesi.
  - 7() Öğrencileri bilginin tamamı yerine belli noktaları öğrenmeye yönlendirmesi.
  - 8() Diğer (Lütfen yazınız.....)
25. Sınavlarda Doğru-Yanlış sorularının kullanılmasının sizce en önemli sebebi nedir?
- 1() Cevaplamanın kolay ve az zaman alması.
  - 2() Puanlamanın kolay ve çabuk olması.
  - 3() Doğru-Yanlış soruları geliştirmenin kolay olması.
  - 4() Diğer (Lütfen yazınız.....)

26. Sınavlarda Doğru-Yanlış sorularının kullanılmasının sizce en sakıncalı tarafı nedir?
 1( ) Doğru cevabı bulma olasılığının % 50 olması.
 2( ) Kopya çekme şansının fazla olması.
 3( ) Eğitimde yanlış cümleleri vermenin ve onları vurgulamanın öğrenci açısından sağlıklı bir yol olmaması.
 4( ) Diğer (Lütfen yazınız.....)
27. Sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının sizce en önemli sebebi nedir?
 1( ) Puanlanmasının kolay ve objektif olması.
 2( ) Çeşitli soru şekilleri ile çok çeşitli bilgi, beceri ve yetenekleri ölçmeye uygun olması.
 3( ) Dersin kapsamını içerecek şekilde soru yazmaya imkân sağlaması.
 4( ) Cevaplanmanın kısa zaman alması.
 5( ) Diğer (Lütfen yazınız.....)
28. Sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının sizce en sakıncalı tarafı nedir?
 1( ) Hazırlanmasının zor ve fazla zaman alması.
 2( ) Çok fazla kâğıt gerektirmesi.
 3( ) Doğru cevabı şansla bulma olasılığının bulunması.
 4( ) Bilgiyi organize etme ve kompoze etme imkânı vermemesi.
 5( ) Uygun seçenekli test sorusu yazmanın bu konuda bilgi ve tecrübe gerektirmesi.
 6( ) Diğer (Lütfen yazınız.....)
29. Sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının sizce en önemli sebebi nedir?
 1( ) Kendi kendine öğrenmeye fırsat vermesi.
 2( ) Öğrencilerin yaratıcılığını geliştirmesi.
 3( ) Araştırma yapmayı özendirilmesi.
 4( ) Öğrendiklerini deneme fırsatı olması.
 5( ) Ders kitabı veya notu dışındaki kaynakları okumaya yönlendirmesi.
 6( ) Diğer (Lütfen yazınız.....)
30. Sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının sizce en sakıncalı tarafı nedir?
 1( ) Öğrencilerin ödev ve projelerini başkalarına yaptırabilme olasılığının olması.
 2( ) Not ortalamasına katılmadığında öğrenci tarafından ödev ve projeye gösterilen ilgi ve önemin az olması.
 3( ) Diğer (Lütfen yazınız.....)
31. Ölçme ve değerlendirmede karşılaştığınız sorunlar nelerdir?
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
32. Türkiye çapında yapılan sınavlar (Anadolu ve Fen Liseleri, Bursluluk vb.) hakkında ne düşünüyorsunuz?
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

ÖĞRENCİ ANKETİ

Hazırlanmış olan bu anket “İlköğretim Okullarında (6,7,8. Sınıflar) Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Görüşler”i belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Bu anket aracılığıyla elde edilecek veriler yüksek lisans tez çalışmasında kullanılacak olup, amacı dışında başka bir alanda kullanılmayacaktır. Bu nedenle anket üzerine adınızı ve soyadınızı yazmanıza gerek yoktur.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

Yrd.Doç.Dr. Çetin SEMERCİ
Fırat Üniversitesi

Alpaslan YILDIRIM
Yüksek Lisans Öğrencisi

I.BÖLÜM

Öğrenci

Cinsiyet : 1 ( )E 2 ( )K
Sınıf : 1 ( )6 2 ( )7 3 ( )8
Okul türü : 1 ( ) Devlet 2 ( )Özel
İli : 1 ( )Diyarbakır 2 ( )Elazığ
Veli Mesleği : 1 ( )Memur 2 ( )İşçi 3 ( )Esnaf 4 ( )Diğer.....

II.BÖLÜM

1. Aşağıdaki ölçme araçlarından hangilerini tercih edersiniz?

	Sınavların hepsinde	Sınavların çoğunda	Kararsız	Sınavların bazılarında	Sınavların hiçbirinde
•Uzun cevap gerektiren sorular(Klasik sınav)	5 ( )	4 ( )	3 ( )	2 ( )	1 ( )
•Kısa cevap gerektiren sorular	5 ( )	4 ( )	3 ( )	2 ( )	1 ( )
•Çoktan seçmeli sorular(test)	5 ( )	4 ( )	3 ( )	2 ( )	1 ( )
•Doğru-Yanlış testleri	5 ( )	4 ( )	3 ( )	2 ( )	1 ( )
•Ödev ve Projeler	5 ( )	4 ( )	3 ( )	2 ( )	1 ( )
•Sözlü sorular	5 ( )	4 ( )	3 ( )	2 ( )	1 ( )
•Diğer (Lütfen yazınız.....)	5 ( )	4 ( )	3 ( )	2 ( )	1 ( )

III.BÖLÜM

2. Sınav sayısı hakkında ne düşünürsünüz?

- 1 ( ) Her dönem iki sınav yeterlidir.
2 ( ) Her dönem üç sınav yeterlidir.
3 ( ) Her ay bir sınav yeterlidir.
4 ( ) Sınav yerine proje, ödev ve uygulamalara ağırlık verilmelidir.
5 ( ) Diğer (Lütfen yazınız.....)

3. Sınavlarda başarıyı en fazla olumsuz etkileyen nedir?

- 1 ( ) Heyecan ve kaygı 2 ( ) Aile
3 ( ) Bilgi eksikliği 4 ( ) Arkadaş çevresi
5 ( ) Fiziksel ortam 6 ( ) Çalışmamış olmak
7 ( ) Diğer (Lütfen yazınız.....)

11. Sınav soruları ile ilgili en fazla neden şikâyetçi olursunuz?

- 1( ) Çok fazla soru sorulması.
- 2( ) Soruların pek anlaşılır olmaması.
- 3( ) Soruların uzun ve kendi içinde bölümlere ayrılması.
- 4( ) Soruların öğrencinin bilgisini ölçmemesi.
- 5( ) Diğer (Lütfen yazınız.....)

12. Uzun cevap gerektiren soruların (Klasik sınav) yaygın bir biçimde kullanılmasının sizce en önemli sebebi nedir?

- 1( ) Alışılmış bir teknik olması.
- 2( ) Hazırlanmasının kolay olması.
- 3( ) Bilgiyi daha iyi ölçmesi.
- 4( ) Kopya çekme imkânının az olması.
- 5( ) Diğer (Lütfen yazınız.....)

13. Sınavlarda uzun cevap gerektiren soruların (Klasik sınav) kullanılmasının sizce en sakıncalı tarafı nedir?

- 1( ) Cevapların okunmasının çok uzun zaman alması.
- 2( ) Cevabı bilmeyenlerin gereksiz şeyler yazması.
- 3( ) Puanlamanın objektif yöntemlerle yapılmasını zor olması.
- 4( ) Sorulabilecek soru sayısının kısıtlı olması.
- 5( ) Diğer (Lütfen yazınız.....)

14. Sınavlarda kısa cevap gerektiren soruların kullanılmasının sizce en önemli sebebi nedir?

- 1( ) Cevapların çok kısa olması ve cevaplamanın az zaman alması.
- 2( ) Cevap anahtarları hazırlanmasının ve puanlamanın kolay olması.
- 3( ) Her eğitim düzeyindeki öğrencilere uygulanabilmesi.
- 4( ) Şans başarısının puana karışma sakıncasının olmaması.
- 5( ) Bir sınav süresine çok sayıda soru sorma imkânı vermesi.
- 6( ) Hazırlanmasının kolay olması.

15. Sınavlarda kısa cevap gerektiren soruların kullanılmasının sizce en sakıncalı tarafı nedir?

- 1( ) Puanlama tamamen objektif değildir.
- 2( ) İstenilenden ve birbirinde farklı doğru cevapların verilebilmesi.
- 3( ) Bilginin yorum ve uygulanmasına imkân tanımaması.
- 4( ) Bilgiyi detaylı olarak ölçme imkânı vermemesi.
- 5( ) Kopya çekme şansının daha fazla olması.
- 6( ) Ezber bilgiye yöneltmesi.
- 7( ) Öğrencileri bilginin tamamı yerine belli noktaları öğrenmeye yönlendirmesi.
- 8( ) Diğer (Lütfen yazınız.....)

16. Sınavlarda Doğru-Yanlış sorularının kullanılmasının sizce en önemli sebebi nedir?

- 1( ) Cevaplamanın kolay ve az zaman alması.
- 2( ) Puanlamanın kolay ve çabuk olması.
- 3( ) Doğru-Yanlış soruları geliştirmenin kolay olması.
- 4( ) Diğer (Lütfen yazınız.....)

17. Sınavlarda Doğru-Yanlış sorularının kullanılmasının sizce en sakıncalı tarafı nedir?

- 1( ) Doğru cevabı bulma olasılığının % 50 olması.
- 2( ) Kopya çekme şansının fazla olması.
- 3( ) Eğitimde yanlış cümleleri vermenin ve onları vurgulamanın öğrenci açısından sağlıklı bir yol olmaması.
- 4( ) Diğer (Lütfen yazınız.....)

18. Sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının sizce en önemli sebebi nedir?
 1( ) Puanlanmasının kolay ve objektif olması.
 2( ) Çeşitli soru şekilleri ile çok çeşitli bilgi, beceri ve yetenekleri ölçmeye uygun olması.
 3( ) Dersin kapsamını içerecek şekilde soru yazmaya imkân sağlaması.
 4( ) Cevaplamının kısa zaman alması.
 5( ) Diğer (Lütfen yazınız.....)
19. Sınavlarda çoktan seçmeli soruların (test) kullanılmasının sizce en sakıncalı tarafı nedir?
 1( ) Hazırlanmasının zor ve fazla zaman alması.
 2( ) Çok fazla kâğıt gerektirmesi.
 3( ) Doğru cevabı şansla bulma olasılığının bulunması.
 4( ) Bilgiyi organize etme ve kompoze etme imkânı vermemesi.
 5( ) Uygun seçenekli test sorusu yazmanın bu konuda bilgi ve tecrübe gerektirmesi.
 6( ) Diğer (Lütfen yazınız.....)
20. Sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının sizce en önemli sebebi nedir?
 1( ) Kendi kendine öğrenmeye fırsat vermesi.
 2( ) Öğrencilerin yaratıcılığını geliştirmesi.
 3( ) Araştırma yapmayı özendirilmesi.
 4( ) Öğrendiklerini deneme fırsatı olması.
 5( ) Ders kitabı veya notu dışındaki kaynakları okumaya yönlendirmesi.
 6( ) Diğer (Lütfen yazınız.....)
21. Sınavlarda ödev ve projelerin kullanılmasının sizce en sakıncalı tarafı nedir?
 1( ) Öğrencilerin ödev ve projelerini başkalarına yaptırabilme olasılığının olması.
 2( ) Not ortalamasına katılmadığında öğrenci tarafından ödev ve projeye gösterilen ilgi ve önemin az olması.
 3( ) Diğer (Lütfen yazınız.....)
22. Türkiye çapında yapılan sınavlar (Anadolu ve Fen Liseleri, Bursluluk vb.) hakkında ne düşünüyorsunuz?
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

T.C.
ELAZIĞ VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

13 Şubat 2004

SAYI : B.08.4.MEM.4.23.00.01-311/5807
KONU : Anket Uygulaması

VALİLİK MAKAMINA
ELAZIĞ

Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Alpaslan YILDIRIM' ın "İlköğretim Okullarında (6.7.8. sınıflar) Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Görüşleri" konulu tezi ilimiz merkez ilköğretim okullarında uygulanması için gerekli iznin verilmesine dair Fırat Üniversitesi Rektörlüğünün 06.02.2004 tarih ve 754 sayılı yazıları ekte sunulmuştur.

Adı geçen öğrencinin "İlköğretim Okullarında (6.7.8. sınıflar) Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Görüşleri" konulu anketi ilimiz merkez ilköğretim okullarında uygulaması ve uygulama sonucunda hazırlanacak raporun, ilimizde eğitim-öğretimin kalitesini artırmak, müdürlüğümüzce yapılacak faaliyetlerde kullanılmak üzere bir örneğinin de müdürlüğümüze verilmesi müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca uygun görüldüğü takdirde tensiplerinize arz ederim.

Nihat BÜYÜKBAŞ
Milli Eğitim Müdürü

O L U R
13/02/2004

Osman SARI
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
ELAZIĞ VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

19 Şubat 2004

SAYI : B.08.4.MEM.4.23.00.01.510/6501
KONU : Anket Uygulaması.

FIRAT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
ELAZIĞ

İLGİ : Fırat Üniversitesi Rektörlüğünün 06.02.2004 tarih ve B.30.2.FIR.0.70.00.00./221-93-754 sayılı yazıları.

Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Alpaslan YILDIRIM' ın "İlköğretim Okullarında (6.7.8. sınıflar) Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Görüşler" konulu tezi ile ilgili araştırmak yapmak için hazırlamış olduğu anket formunu İlimiz Merkez ilköğretim okullarında uygulaması ile ilgili olarak Valilik Makamından alınan 06.02.2004 tarih ve 754 sayılı olur ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Osman SARI
Vali a.
Vali Yardımcısı

EKİ : 1 adet

T.C.
DİYARBAKIR VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

20 Şubat 2004

SAYI : B.08.4.MEM.4.21.00.08.311/4547
KONU : Anket İzni.

VALİLİK MAKAMINA

Elazığ ili Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Alpaslan YILDIRIM' ın "İlköğretim Okullarında (6.7.8. sınıflar) Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Görüşler" konusunda Araştırma ve Anket uygulamak isteğiyle ilgili 06.02.2004 tarih ve 752 sayılı yazısı ve ekli anket formları ilişikte sunulmuştur.

Adı geçenin İlimiz Merkez İlköğretim Okullarında yukarıda belirtilen konuda Araştırma yapması ve Anket uygulaması Müdürlüğümüzce uygun mütalaa edilmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde tensiplerinize arz ederim.

Bahattin ATİLLA
Milli Eğitim Müdürü

OLUR
20/02/2004
Cumali ATİLLA
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
DİYARBAKIR VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

01 MART 2004

SAYI : B.08.4.MEM.4.21.00.08.311/5510
KONU : Anket İzni

FIRAT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
ELAZIĞ

İLGİ: 06.02.2004 tarih ve 752 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Alpaslan YILDIRIM' ın "İlköğretim Okullarında (6, 7, 8. sınıflar) Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Görüşler" konusunda Araştırma ve Anket uygulaması hakkında alınan Anket İzni ile ilgili Valilik Makamınının 20.02.2004 tarih ve 4547 sayılı onayı ekte gönderilmiştir.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Bahattin ATILLA
Milli Eğitim Müdürü

EKLER:
EKİ – 1: Onay

Ö Z G E Ç M İ Ş

Alpaslan YILDIRIM 1977 yılında Elazığ'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Baskil'de, lise öğrenimini ise Yozgat'ta tamamladı. 1998 yılında Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi Sağlık Kurumları İşletmeciliği (Ön lisans) bölümünü bitirdikten sonra aynı yıl Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği bölümünü kazandı. 2002 yılında buradan mezun olan YILDIRIM, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı'nda Master (Yüksek Lisans) eğitimine başladı. Uluslar arası dergi ve sempozyumlarda 1 adet makalesi ve 2 adet bildiri bulunmaktadır.

Futbol oynamayı, tarihi - turistik yerleri gezmeyi ve müzik dinlemeyi seven YILDIRIM, evli olup Elazığ Devlet Hastanesi'nde Sağlık Memuru olarak görev yapmaktadır.